1 000 000 de lei

poate câştiga cine se abonează *acum* pentru un an (12 numere) la revista ANTICIPAŢIA.
Preţul abonamentului este de 29.000 lei şi rămâne neschimbat întreaga perioadă dacă suma de mai sus va fi expediată înainte de 30 iunie a.c. Taxele de expediere prin poştă a revistei la domiciliul abonatului sunt suportate de redacţie. Banii pot fi trimişi prin mandat poştal pe numele DANELIUC CORNEL, pe adresa Societatea „ŞTIINŢĂ & TEHNICĂ“ S.A. Piaţa Presei Libere nr.1, Bucureşti, sector 1, cod 79781, specificându-se „pentru revista Anticipaţia“.
Câştigătorul va fi desemnat prin tragere la sorţi, care va avea loc în prima jumătate a lunii iulie.
Mulţumim şi succes!

Redacţia

I.S.S.N. 1220 - 8620

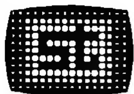
anticipaţia

COLECŢIA POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE

Jocul de-a războiul
*
Piatra filozofală

542 - 543

SOCIETATEA ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ SA

Societate cu capital de stat, funcționând sub egida Ministerului Cercetării și Tehnologiei, înmatriculată în Registrul Comerțului cu nr. J 40/6775/1991

anticipația

Revistă lunară de literatură și artă SF editată de S.C. „ȘTIINȚĂ & TEHNICĂ" S.A.

Nr. 544/545

SUMAR

Consiliul de administrație
IOAN ALBESCU – director
NICOLAE NAUM
VIORICA PODINĂ

Director adjunct
CONSTANTIN PETRESCU

Director economic
CARMEN TEODORESCU

Redactor literar
MIHAI-DAN PAVELESCU

Lei 5000

Tehnoredactor
PAVEL D. CONSTANTIN

Coperta
Schimb cultural cu cenaclul „Andymon" – Berlin

Difuzarea
CORNEL DANELIUC
CRISTIAN ANGHELESCU
Telefon: 617 58 33 sau 223 15 10 int. 1151
Cont: 403401 BASA-SMB
Cod fiscal: R 1578216
Tiparul:
Tipografia „LUMINA Tipo "

Abonamentele se pot face la oficiile poștale, precum și direct la redacție.
Cititorii din străinătate se pot abona prin RODIPET S.A., PO BOX 33-57.
Fax: 004-1-312 94 32
Telex: 11995

Adresa: Piața Presei Libere nr. 1, București, cod 79781
Tel: 617 58 33 sau 223 15 40 int. 1151
Fax: 222 84 94
BUCUREȘTI
ROMÂNIA

IOAN ALBESCU

ȘI TOTUȘI...

Nu este un secret pentru nimeni că România trece printr-o profundă criză economică, culturală și morală. Ea se numește tranziție sau, mai nou, post-tranziție. Nu este un secret pentru nimeni că, în acest context, cultura se găsește într-o stare de extremă suferință. De-a lungul celor opt ani, tirajele au scăzut dramatic – la cotidiene, de la ordinul sutelor de mii de exemplare, milioanelor chiar, la câteva zeci de mii, la cărți de la zeci și chiar sute de mii, la sub cinci mii. Deși tonetele de ziare, reviste și cărți par deosebit de încărcate, expunând o ofertă care aparent pare bogată, la o analiză mai atentă poți să extragi câteva concluzii amare. Presa – și aici mă refer la întregul peisaj de periodice –, de la cotidiene până la semestriale, supraviețuiește doar în măsura în care este arțăgoasă, se răstește la putere, cultivă o anumită isterie – în mare măsură justificată de mizeria cotidiană – care reprezintă de fapt un fel de defulare colectivă într-un limbaj care deseori se apropie periculos de mult de limita decenței. Rareori poți găsi o gazetă echilibrată, care să se ocupe de problemele realmente fundamentale și atunci când o depistezi constați cu părere de rău că e ocolită de cititori. În schimb pornografia, publicațiile de scandal, periodicele de pseudoștiință gen paranormal sau astrologie, abundă pe tarabe, sufocând practic orice altă apariție editorială. Îmi cer iertare, era să uit publicațiile liricoide de tip „Povestea mea", care au un succes la fel de răsunător ca și celebrele cărți ale nu mai celebrei Sandra Brown.

Mi-am pus deseori întrebarea în ultima perioadă de ce au succes asemenea publicații. Care sunt resorturile spirituale interne pentru care o masă imensă de cititoare (căci în marea majoritate sunt cititoare) consumă cu nesaț acest tip de publicație ce conține o serie nesfârșită de povești asupra nenorocirii umane. O posibilă explicație ar fi că, în general, femeile, poate cele mai lovite de acest chinuit proces de tranziție, resimt o relativă ușurare când află de nenorociri și mai mari decât ale lor. Probabil că în psihologia feministă funcționează un fel de teorie a relativității potrivit căreia o nenorocire este mai suportabilă atunci când se face o comparație cu altă nenorocire și mai cumplită.

Ei bine, această situație a presei mi se pare teribil de paranormală. În primul rând pentru că, în actuala situație extrem de dramatică ce caracterizează puterea de cumpărare a cetățeanului român, numai publicațiile de tip drog cultural mai pot supraviețui. În al doilea rând cred că procesele, uneori aberante, oricum extrem de greu de înțeles pentru cetățeanul de rând, au alterat cumplit gustul cititorului.

Există, practic, o suspendare a responsabilității sociale. Omul nu-și mai permite să-și proiecteze, să-și planuri raționale de viitor. Practic, nici nu mai există premise pentru a construi astfel de planuri, pentru că în fiecare moment intervin lucruri complet neprevăzute care ne bulversează dramatic întreaga viață. Ei bine, în aceste condiții este firesc să nu mai ai încredere în virtuțile științei și ale normalului și să te apleci asupra paranormalului sau să-ți „prevezi" viitorul prin intermediul horoscopului. Acest lucru este un simptom extrem de pregnant asupra bolii numită neîncredere, de care suferă întreaga populație. Nimănui nu-i mai arde de lucruri serioase și perene, toți suntem obsedați să prindem ziua de mâine, încercând prin cele mai curioase și mai stranii procedee sau metode să ne autoliniștim, să ne autoamăgim. Pe de altă parte, dacă nu mai putem fi siguri de ziua de mâine, încercăm să ne bucurăm de ziua de azi. Iată o posibilă explicație pentru apetența, aș putea zice frenezia cu care sunt abordate genurile superficiale, facile, pentru modul iresponsabil de a ne cheltui timpul și puținii bani pe care îi avem pe divertismentul facil, pe distracția de dragul distracției. În acest context apare explicabil dezechilibrul dintre consumul de televiziune (și nu orice televiziune, ci neapărat televiziune comercială) și cel de carte (sau revistă).

Iată deci unele posibile explicații pentru starea precară care a condus la suspendarea temporară a revistei „Anticipația", la care s-au adăugat și anumite complicații de ordin politic, pe care le-am înfățișat în editorialul Almanahului „Anticipația" 1997. Apropo de această ultimă problemă, aș fi extrem de curios să cunosc, acum, la final de an, ce anume publicații au fost sprijinite (subvenționate) de Ministerul Culturii, ca să pot spune că a meritat (sau nu a meritat) sacrificarea revistei „Anticipația". Nu de altfel, dar parcă prin noiembrie 1996 actuala putere promitea maximum de transparență.

Revenind însă la oile noastre, cu sprijinul sau fără sprijinul Ministerului Culturii, revista „Anticipația", ca și alte reviste de cultură care nu-și propun să exploateze slabiciunea omenească, care are ca țel ambiția de a se înălța deasupra vulgarității animalice din noi, nu pot supraviețui decât dacă societatea românească intră într-o oarecare normalitate. Adică, dă semnale coerente și raționale că sprijină și valorifică creativitatea și competența, că sancționează impostura și superficialitatea. Atunci de-abia ne vom debarasa de tot acest cortegiu de simptome ale degradării umane, vom aprecia acele canale informaționale care ne oferă sprijin pentru a ne construi o spiritualitate nobilă și constructivă. Până atunci, însă, în așteptarea plină de speranțe, avem datoria de a conserva, de a păstra într-o stare de rezervă activă tot ceea ce poate fi necesar în acel viitor, dar care acum parcă nu-și arată rostul.

Iată, deci, rațiunea pentru care revista „Anticipația" va apărea și în continuare, chiar dacă nu cu o cadență regulată, chiar dacă nu într-o formă de zile mari, așteptând cuminte ca lucrurile să intre pe un făgaș normal, contribuind într-un anume fel, deci, la restabilirea normalității.

CĂRȚI

Isaac Asimov, *Roboții de pe Aurora*, traducere de Georgeta Stancu, Teora.

Literatura lui Asimov impresionează, în primul rând, prin productivitatea intelectuală a autorului. Oricine ai fi și orice preferințe de lectură ai avea, după parcurgerea câtorva pagini semnate de Asimov ești obligat să exclami: Omul acesta era neobișnuit de inteligent!

În *Roboții de pe Aurora*, situația se repetă. Elijah Bailey, cel chemat să investigheze o crimă dintr-o lume stranie, unde obiceiurile pământene au evoluat foarte mult, însumează calități de anchetator penal, detectiv și cazuist, eventual iezuit. Dialogurile purtate de el sunt interminabile, întinzându-se pe sute de pagini. La aproape oricare alt autor, ele ar fi sfârșit prin a-l plictisi pe cititor. Nu este cazul *Roboților de pe Aurora*. Energia deductivă și cazuistică a vorbitorilor este atât de mare, încât interesul rămâne intact.

O discuție specială merită naratorul însuși. El nu se manifestă prea des, dar atunci când o face este revelator. Asimov reușește performanța de a construi o voce auctorială relativ inumană. Mulți autori scapă din vedere acest aspect sau se declară incapabili de a-l concretiza. Drept urmare, împrejurări cu totul insolite sunt relatate de naratori absolut banali, oameni obișnuiți ai zilelor noastre. Efectele sunt simplu de estimat. Apare o discrepanță, cu efecte de regulă comice. În *Roboții de pe Aurora*, vocea auctorială este a unui ins totalmente lipsit de afecte, capabil doar de performanțe pur intelectuale. Sunt semnificative, de pildă, comentariile despre grupurile sanitare și cele despre relațiile sexuale dintr-o lume ultraevoluată. În permanență, tonul naratorului este al unui sexolog, eventual al unui robot programat pentru analizarea relațiilor intime dintre bărbat și femeie.

Cât privește verosimilitatea strict logică a premiselor, Asimov dovedește o nepăsare suverană. Dilema centrală a romanului este dacă pătrunderea pe mai departe a civilizației umane în Cosmos trebuie întreprinsă de roboți sau de oameni. Să recunoaștem, este vorba despre o pseudo-dilemă. O derogare de la raționamentul corect, coroborată cu o pătrundere agreabilă în tărâmurile sofismului conține și poanta finală a romanului. Un robot este înzestrat cu calitatea de a citi gândurile oamenilor. Într-un roman cosmico-polițist serios așa ceva nu are ce căuta. Cu toate acestea, cititorul nu-i face nici un reproș strălucitorului Asimov, atâta vreme cât detectivul și roboții inteligenți discută atât de pasionant.

Traducerea este fluentă. Singura obiecție ar putea fi cea legată de evitarea artificială a perfectului simplu, atunci când se impune folosirea verbului a fi. Dacă „fu" sună întradevăr destul de repugnant, poate fi înlocuit printr-o perifrază. Folosirea perfectului compus într-un context unde predomină perfectul simplu narativ are efecte stilistice neplăcute.

Larry Niven, *Lumea de dincolo de timp*, traducere de Mihai-Dan Pavelescu, Teora.

Larry Niven este de asemenea un performer, dar într-alt domeniu. El excelează în inventivitate tehnică. Mulți autori au încercat să imagineze o lume a viitorului, puțini au reușit să o doteze material atât de minuțios. Impresionante sunt și extrapolările ținând de astronomie și astrofizică. Cititorul care nu are studii de specialitate sfârșește prin a se declara amețit, precizând că este vorba despre un vertij plăcut. De ce plăcut? Fiindcă Niven are și o fibră de scrii-

tor autentic. Fenomenele flamboiante pe care le descrie au şi o dimensiune pur plastică, savurată de cititor. Aceasta din urmă ar putea fi exploatată mult mai bine cu mijloace filmice. În acest aspect se află, de altfel, una dintre limitele tipului de literatură practicat şi de Larry Niven.

O remarcabilă inventivitate dovedeşte autorul şi atunci când imaginează oameni ultra-evoluaţi, trăitori peste trei milioane de ani. Eforturile sale sunt meritorii, deşi aventurile personajelor din *Lumea de dincolo de timp* nu au nici pe departe stranietatea aspectelor pur materiale. Larry Niven imaginează călătorii de milioane de ani, mişcări de planete de pe o orbită pe alta, o rearanjare a sistemului nostru solar, dar atunci când este vorba să găsească motivaţii ale personajelor sale este nevoit să recurgă la clişee cunoscute. Poate că este, într-adevăr, vorba, despre o limită imanentă literaturii de pură imaginaţie. Chiar dacă au evoluat atât de mult şi au obţinut, practic, nemurirea, cei din romanul lui Larry Niven sunt fiinţe foarte asemănătoare cu noi.

Mihai-Dan Pavelescu este unul dintre bunii noştri traducători din limba engleză. Totuşi, poate din cauza vitezei, textul său are mici defecţiuni. Ar fi de menţionat obiecţia de mai sus, referitoare la evitarea perfectului simplu narativ, atunci când este vorba despre verbul a fi, dar şi unele stângăcii. Citez, de exemplu, sintagma „alterate genetic", care trădează sensul original. Sau formularea pleonastică „continuă mai departe". Desigur, asemenea defecţiuni sunt „floare la ureche". Traducerea este fluentă şi se citeşte cu plăcere.

Ovidiu Bufnilă, *Jazzonia, roman SF*, Editura „Plumb", Bacău.

Şi Ovidiu Bufnilă este un performer, în felul său. *Jazzonia* depune în mod convingător mărturie asupra plăcerii de a scrie, apelând cu nonşalanţă la tot ceea ce-ţi trece prin minte în clipa respectivă: lecturi SF, mici întâmplări din viaţa cotidiană, umorul amar al unui ins nu tocmai mulţumit de condiţia sa socială, plăcerea de a asculta muzică, de preferinţă jazz *ragtime*, glumiţe rostite de cineva cândva şi aşa mai departe.

Lectura este agreabilă, dar devine de la un timp oarecum obositoare. Cititorul începe să-şi pună fatala întrebare: Ei şi? Iar apoi încearcă tentaţia de a pune cartea deoparte, neterminată. Sunt semnificative cuvintele lui Mircea Opriţă despre ea: „Umorul cărţii se sprijină în general pe replica spirituală, ca şi pe situaţii exagerate. Totuşi, în tehnica folosită de autor, acestora din urmă nu li se simte forţat efectul. Acumulate, ele devin însă suspecte de exces, pulverizând atenţia cititorului. Fără un control al imaginaţiei, Ovidiu Bufnilă ar putea spori arborescenţa lucrării sale la infinit. O experienţă a rigorii e de preferat." (*Anticipaţia românească. Un capitol de istorie literară*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1994, pp. 310-311) Dacă Mircea Opriţă, cunoscut pentru bunăvoinţa lui critică, dă anumite semne de nervozitate, înseamnă că, într-adevăr, ceva nu este în regulă cu romanul lui Ovidiu Bufnilă.

Aurel Cărăşel, *Războinicii curcubeului*, Aius, 1996.

Impresia dominantă în privinţa povestirilor lui Aurel Cărăşel, este una de complicaţie. De regulă, povestirile autorilor români sunt uşor de înţeles. Acest aspect ţine şi de specificul prozei scurte, dar şi de folosirea unor modalităţi şi motive SF. În *Războinicii curcubeului* personajele sunt angrenate în întâmplări foarte încâlcite şi ambigue. Nu este deloc uşor să înţelegi unde „bate" autorul. Iată de ce lectura se mută treptat înspre efectele de atmosferă. Înţelegând că autorul cultivă neclarităţile, cititorul începe să caute impresii globale despre o lume unde lucrurile sunt foarte deosebite de ceea ce se poate vedea şi trăi astăzi. Apare poezia din profuziunea de termeni necunoscuţi, pseudo-ştiinţifici? Se iveşte din situaţiile stranii, imposibil de înţeles sau de transpus într-un limbaj logic? Răspunsul la aceste întrebări conduce probabil la cea mai limpede judecată de valoare în legătură cu povestirile din volum.

Una dintre ambiţiile autorului este să creeze personaje total a-umane şi să le angreneze în conflicte specifice. *Drum de cavaler-molecular* este probabil cea mai temerară tentativă. Textul sună cam aşa:

„Cavalerul-molecular descălecă de pe dodoufibrilant şi îl lăsă să pască smocurile energetice, ţâşnite dintre dalele opace, complet dezenergizate. Antena subţire, ce îi ieşea dintr-o fantă a armurii direct din şira spinării, vibra stins, dându-i de ştire despre iminenţa unei furtuni solare. [...] Cavalerul-molecular îşi dădu seama că escalada un fel de spirală sclipitoare, decupată din blocul monolit al întunericului etern. Un şuierat strident apăru din neştiut şi încărcă aerul cu minus-energie. Realiză că reţelele superioare cristaloide încep să-şi destrame configuraţia regulată, antrenându-se haotic în trepidaţie." Dacă ar fi vorba despre o parodie, lucrurile ar fi cum nu se poate mai clare. După toate aparenţele, însă, Aurel Cărăşel a dorit să realizeze un text non-parodic, saturat de motive SF, să-şi probeze virtuozitatea în materie. De aici aglomerarea ieşită din comun de termeni pseudo-ştiinţifici şi combinarea insolită a unor noţiuni tehnice şi ştiinţifice. S-ar părea că este vorba despre o supracompensare. După câte ştiu, Aurel Cărăşel are studii filologice. Se pare că, într-un anumit punct al carierei sale de prozator, el a dobândit un persistent sentiment de frustrare în legătură cu lipsa sa de pregătire tehnico-ştiinţifică. Ca urmare, s-a hotărât să-i „combată" pe autorii cu pregătire inginerească pe propriul lor teren. A intervenit, pare-se, cunoscutul fenomen de supracompensare, descris de Adler. Pornit să se familiarizeze cu terminologia SF, Aurel Cărăşel a depăşit nişte limite socotite rezonabile, devenind, practic, un fel de campion. Fără să fi făcut o statistică, am impresia că lexicul său tipic SF este cel mai bogat, în raport cu acelea ale colegilor săi de generaţie.

Evident, nimic rău în această realizare. În sine, este de-a dreptul lăudabilă. Întrebarea este, însă, în ce măsură participă la performanţa literară. Sunt mai reuşite prozele lui Aurel Cărăşel, fiindcă autorul a ajuns să jongleze cu tot felul de termeni proveniţi din diferite ştiinţe şi tehnici? Nu neapărat. Ba chiar, aş spune, dimpotrivă. Autorul nostru are o scriitură relativ poetică, iar naratorul său este un spirit cu o anumită înclinaţie spre reverie. Ceva nu se leagă, atunci când în atmosfera de ambiguitate a unor povestiri explodează, ca nişte petarde, explicaţiile de tip SF. Un exemplu ar putea fi textul intitulat *Situaţie de contact*, unde evenimentele descrise par a aluneca spre un final neclar, ţinând de recuzita tradiţională a prozei fantastice. Este imaginată o relaţie interesantă între moartea reală a lui Magellan şi evenimentele legate de turnarea unui film, în zilele noastre, despre respectivul eveniment. Se naşte o atmosferă stranie. Explicaţiile de tip SF nu fac decât s-o aplatizeze. Şi alte texte lasă impresia că Aurel Cărăşel practică proza cu motive SF din nişte cauze exterioare adevăratei sale vocaţii literare.

Este necesar să precizez că autorul povestirilor din *Războinicii curcubeului* este un scriitor format. În textele sale pot fi descoperite nişte contradicţii logice, dar asta nu înseamnă nimic. Doar nu este vorba despre povestiri poliţiste. Adevărata problemă rămâne vocaţia reală pentru proza ce foloseşte modalităţi şi motive SF. Viitoarele cărţi o vor elucida.

Batiuşca Alex

În *Anticipaţia* nr. 540 a apărut un editorial semnat de Alexandru Mironov, unde, spre satisfacţia mea, am fost înregimentat între oameni mai tineri decât mine. Iacătă, mi-am zis. În fine, un om cumsecade mi-a recunoscut tinereţea de spirit! *Finalmente*, sunt veşnic tânăr! Totuşi, dincolo de imensa satisfacţie de-a mă vedea, *finally*, înglobat, omologat în categoria veşnicilor adolescenţi, textul m-a cam nedumerit. De exemplu, de ce vorbeşte Alexandru Mironov despre „strămoşii de pe vremea lui Hobana"? Din moment ce subsemnatul am aproape 58 de ani şi sunt considerat un adolescent, de ce n-ar fi la fel şi Ion Hobana, care are aproape 66? Ce mi-e opt ani? Şi apoi, pe de altă parte, de ce însuşi Alexandru Mironov, în vârstă de 55 de ani, nu s-ar considera un strămoş? Lucrurile rămân neclare. Tătucul Alex trebuie să le pună la punct.

ROBERT GRANT

ZEUL PLICTISELII

Pereţii biroului închipuiau suprafaţa unui lac bătut de vânt, unghiurile formate de ei fuseseră rotunjite. Plafonul avea protuberanţe ce aminteau un deşert privit de sus. Pardoseala era ondulată.

La intrarea lui Nemo, anchetatorul Kaplan, un om între două vârste, corpolent şi chel, se ridică vioi. Când zâmbea, pe faţa lui palidă părea că se întinde un strat subţire de ulei.

– Luaţi loc, doctore Nemo! spuse el politicos, cu o voce de tenor.

Noul venit privi suspicios scaunul.

– Aici totul te obligă să fii atent, spuse el. N-ai voie să te relaxezi.

Zâmbetul unsuros al anchetatorului reapăru:

– Moda, spuse el resemnat. Nu cred că va ţine mult. Se consideră că toată comedia asta stimulează intelecţia.

– Da, desigur, spuse absent Nemo.

Anchetatorul se reaşeză, punându-şi mâinile grăsuţe pe masă.

– Probabil vă întrebaţi de ce aţi mai fost convocat la mine după încheierea procesului, spuse el. Nemo tăcu. O să aveţi o surpriză. V-am chemat aici... Îşi ridică mâinile într-un gest de disculpare, arătându-şi palmele roşii, cărnoase. Vă rog să mă scuzaţi! V-am invitat. Aşa este corect să spun. A fost o iniţiativă a mea. Am cerut avizul de la cei în drept. Discuţia noastră de azi este particulară. Dacă n-o doriţi, n-aveţi decât să-mi spuneţi.

Nemo se mulţumi să ridice din umeri.

Anchetatorul îşi frecă palmele. Apoi izbucni în râs. Chelia şi urechile i se înroşiră.

– Să ştiţi, prima mea profesie a fost aceea de psiholog. Am avut chiar unele succese ştiinţifice. Specialist în psihologie feminină. Zâmbi cu autoironie. Mi s-a părut că mă pricep grozav de bine la femei. Le înţeleg sufletul, aşa am crezut...

Se opri şi privi înspre plafon, de parcă ar fi auzit pe neaşteptate bâzâitul unei insecte.

– Şi?

– S-a întâmplat că tocmai pe soţia mea n-am fost în stare s-o înţeleg. Zâmbi jalnic, parcă milogindu-se în faţa unei instanţe dure. M-a părăsit, pur şi simplu. N-a existat nici-un semn prevestitor. Un trăznet din senin. Îşi mângâie lent chelia. Pe atunci nu arătam aşa. Eram un om destul de tânăr. Făceam sport, eram suplu. Şi totuşi...

– Era frumoasă?

– Da, foarte. Avu o ezitare. Cum de l-a ales pe unul ca mine? Cine ştie?

– Şi celălalt? Rivalul?

– Un bărbat ca oricare altul. Un om normal, după toate aparenţele. De vârsta mea. N-avea o profesie ieşită din comun, cum ar fi a dumneavoastră, de exemplu...

– Profesia mea..., şopti Nemo.

În spatele biroului său, ce părea făcut dintr-o ceară galbenă în curs de lichefiere, anchetatorul zâmbi:

– Cândva am candidat şi eu pentru postul dumneavoastră.

– Şi?

– N-am rezistat. Nu sunt imun la radiaţia psihică a mutanţilor, ca dumneavoastră.

Nemo ridică din umeri:

– Nu văd ce legătură am eu cu toate acestea. Aţi obţinut condamnarea şi acum

vă distraţi pe seama mea, folosindu-mă în chip de confesor.

– Aţi acceptat discuţia, doctore Nemo, spuse întristat Kaplan. Puteţi să plecaţi oricând.

– De ce să plec? Operaţia poate fi şi azi, peste o oră sau două. Mi-e indiferent unde stau. Totuşi, nu pricep de ce discutaţi atât de prietenos cu un ucigaş. Poate fiindcă urâţi femeile? De când aţi fost părăsit, aţi devenit misogin? Sau vi se pare picant să conversaţi cu unul care şi-a ucis soţia?

– Poate, într-adevăr, este vicios să discuţi cu un om după ce i-ai obţinut condamnarea. Cu toate acestea, nu m-am putut abţine. Mi-a apărut în minte ideea că dumneavoastră îmi veţi explica propriul meu eşec conjugal.

– N-am nici-o teorie originală. Femeile pleacă destul de des. Cred că îşi exprimă astfel personalitatea. Simt brusc nevoia de a-şi dovedi că sunt libere. Cum s-o facă altfel? Când totul este, practic, permis? Recurg la o jertfă umană – propriul lor soţ. Pentru a-l îndupleca pe Zeul Plictiselii. Realmente, un sacrificiu. Nu omoară pe nimeni, fizic. Îşi distrug psihic soţul. Excitant, nu?

– Zeul Plictiselii? Frumos spus. Teoria jertfei este interesantă. Kaplan se mişcă stânjenit în fotoliul său. Mi-e teamă să vă întreb. Dumneavoastră tot o jertfă aţi făcut, atunci când v-aţi ucis soţia?

Nemo îl privi ţintă şi nu spuse nimic. Un timp domni tăcerea. Apoi condamnatul spuse:

– Sunt creaturi de coşmar, caricaturi hidoase de oameni. Dar nu nişte proiecte eşuate, ca maimuţele. Sunt într-adevăr înspăimântători. N-au nici un fir de păr pe corpuri. Pielea lor n-are pigment şi arată mototolită, încreţită, friabilă. Picioarele lor sunt nişte cioturi. Kaplan încuviinţă prin semne, încercând să-i transmită celuilalt că ştie cum arată mutanţii. Nemo păru că n-a observat şi continuă tot mai pătimaş. Se deplasează nespus de trudnic. Urmărindu-le mersul, simţi mai întâi scârbă, iar apoi milă amestecată cu ruşine.

– N-am vrut să vă întrerup, dar toată lumea ştie cum sunt, spuse impresionat anchetatorul.

Nemo continuă, parcă hipnotizat:

– Ochii lor galbeni şi nemişcaţi nu exprimă nimic. Unii văd în ei o cruzime rece, de reptilă. Feţele lor seamănă cu nişte măşti hidoase, străbătute de nenumărate crăpături fine, parcă făcute dintr-un cauciuc vechi şi foarte friabil. Mâinile lor sunt foarte scurte, fiind terminate printr-un fel de deget lung. Sau, mai degrabă, printr-o tentaculă flexibilă, aflată tot timpul în mişcare. Cele două degete se mişcă fără întrerupere, de parcă ar fi nişte antene de carne, ce recepţionează semnale de cine ştie unde. Degetele au nişte prelungiri şi mai subţiri. Seamănă cu trompele de elefant. Corpurile lor sunt scunde, cu mult ţesut adipos, fără vreun muşchi vizibil, parcă lăţite de o gravitaţie mărită.

Răbdător, anchetatorul aşteptă să termine. Apoi îl întrebă:

– Vă rugam să-mi spuneţi ceva despre climatul psihic în care vă aflaţi când v-aţi ucis soţia. A fost ceva în genul unei jertfe? Nemo se încruntă. Sau, dacă asta vă displace, vă rog să-mi povestiţi mai multe despre ea. Ce fel de om era? Sunteţi psiholog, îmi veţi înţelege curiozitatea.

Nemo părea interesat de peretele ondulat din spatele anchetatorului.

– Ce spuneţi? insistă Kaplan.

– Da, nu văd de ce v-aş refuza. Este şi acesta un mod de a-mi petrece ultimele ore de viaţă. Da, de exemplu, vă pot spune că baza noastră se afla într-un spaţiu deschis. Jungla fusese defrişată şi nu mai crescuse. Plantele nu mai depăşiseră limita stabilită de noi. Eram doar noi doi, eu şi Echidna. Cuplul perfect, singurii oameni insensibili la radiaţia psihică a mutanţilor. Arătam bine, eram poate invidiaţi pentru fericirea noastră calmă. Au ales claustrarea din prea multă iubire, aşa se spunea despre noi. Cum era ea? O persoană foarte puternică. Ea m-a ales pe mine şi nu invers, cum s-ar putea crede. Cât priveşte jertfa, nu ştiu ce să zic. Am ucis-o într-o criză de nebunie lucidă,

dacă admiteţi că există aşa ceva.

– Echidna...

– Da, un nume înfricoşător pentru cine ştie ceva mitologie greacă...

– Şi cum...? Surprinzător, într-adevăr. Mama ei... Tocmai acest nume?

– Mama ei a fos nemulţumită. A ales un nume de frondă.

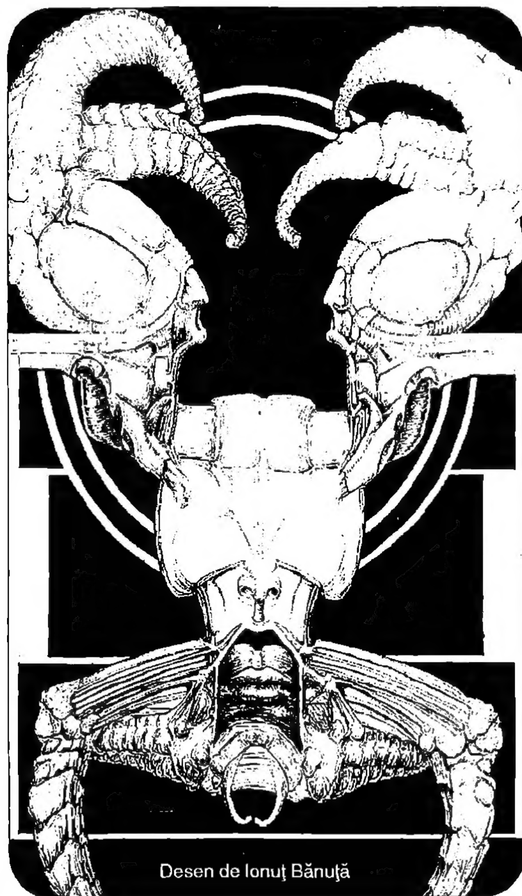
– Pe ea nu o deranja?

– Deloc. Ba chiar dimpotrivă. Zicea că numele îi este o pavăză în lupta cu bărbaţii.

– Ce fel de luptă?

– Fără conflicte ne sclerozăm. Aşa zicea.

Nemo se ridică pe neaşteptate şi începu să se plimbe prin birou, atent la denivelările pardoselei. Anchetatorul aşteptă în

Desen de Ionuţ Bănuţă

linişte, zâmbind abia vizibil. Nemo se reaşeză la fel de brusc şi îşi continuă relatarea cu glas egal:

– Doriţi să aflaţi subtilităţi despre ea. Ceva în plus... Era o femeie foarte frumoasă, dar trebuia să se nască bărbat. Feminitatea ei era, cum să spun? trucată, falsă. Asta înseamnă că eu am o structură psihică feminină? Şi asta ar explica atracţia dintre noi? Nu ştiu. Echidna avea duritatea unui comandant de oşti. În materie de amănunte era bizar de indecisă. La prima vedere ai fi spus că este nehotărârea personificată. Autentica ei forţă ieşea la iveală numai în situaţiile limită. Atunci nu dădea înapoi nici măcar un pas. Era de fier.

Kaplan ridică un deget cărnos, ca şi când i-ar fi atras atenţia interlocutorului său asupra unui zgomot slab, apărut din senin. Spuse:

– Povestiţi-mi o asemenea întâmplare, vă rog!

– Au fost destule. Le-am înşirat în declaraţiile mele. Să mă gândesc! Ar mai fi una. Inedită, ca să zic aşa. Într-o dimineaţă, la marginea spaţiului gol din jurul bazei s-a ivit un mutant. De sex masculin. La fel de hidos ca şi ceilalţi. A înţepenit acolo. Ştiţi, sunt în stare să stea nemişcaţi zile şi nopţi, ca nişte yoghini. Se uita neclintit înspre noi.

– Şi?

– Instrucţiunile prevăd evitarea unor contacte vizuale mai îndelungate. Echidna cunoştea regula, dar s-a opus vehement atunci când am vrut să-l îndepărtez pe mutant.

– De ce?

– Mi-a spus că oricum noi doi suntem imuni. Dacă s-a aşezat acolo, înseamnă că are motive serioase. Am cedat, încălcând regulamentul.

– Dar cum aţi fi putut să-l îndepărtaţi? întrebă intrigat Kaplan. Nu există nici-o metodă de comunicare.

Nemo îl privi pieziş:

– Parcă spuneaţi că sunteţi la curent cu problemele rezervaţiei. Aveţi lacune...

Anchetatorul se mişcă în fotoliu, suresci-

tat. Vocea lui se subţie mai mult decât de obicei:

– Aţi putea să mă lămuriţi?

– Nu-mi este permis. Şi nici nu ţine de proces. Publicul nu ştie chiar tot.

– Dar ziariştii... Mă mir că n-au aflat.

Nemo zâmbi enigmatic:

– Au şi ei limitele lor. Despre tehnicile de comunicare nu ştiu decât câţiva oameni. Eu le-am inventat.

Anchetatorul păru consternat:

– Îmi spuneţi o noutate uimitoare, şopti el, foarte impresionat. Nici nu-mi vine să cred...

Condamnatul avu un rictus de dispreţ:

– Puteţi obţine confirmarea... Dacă aveţi relaţii la nivel foarte înalt.

Kaplan păru de-a dreptul bulversat:

– Nu înţeleg, şopti el, cum de n-a intervenit nimeni. Altfel trebuia privit cazul. Un creier ca al dumneavoastră...

Nemo îl privi amuzat:

– Drept să spun, îmi deveniţi tot mai simpatic. Vă credeam mai informat. Sunteţi, de fapt, pe linie moartă? Anchetatorul oftă bătrâneşte. Nu ştiţi motivul real al înlăturării mele?

– Cei Cinci Sute, şopti celălalt, privind suspicios în jur. Resping ideea unor contacte cu mutanţii. Ei au fost? Credeţi că moartea soţiei dumneavoastră a fost o înscenare?

Nemo ridică din umeri:

– Nu ştiu dacă a fost aşa ceva. Organizaţia este în afara legii, dar are aderenţi la cele mai înalte nivele. Se spune chiar că... În fine, să lăsăm... Cine ştie cine ne ascultă acum... În orice caz, ei doresc ca descoperirea mea să rămână de interes academic. Îi interesează exploatarea zonei.

– Mutanţii sunt totuşi un pericol potenţial... Anchetatorul îşi scutură capul. Dar parcă discutam despre soţia dumneavoastră...

– Da. Un roman aş putea să scriu despre viaţa alături de ea, acolo, în rezervaţie. Cine ştie ce-mi voi mai aminti după operaţie? Cine voi fi? Aţi putea să-mi spuneţi?

– Aveţi dreptul să luaţi cunoştinţă de scenariu şi, eventual, să-l negociaţi. Adică să alegeţi între mai multe variante.

– Ştiu. Nu se respectă. Este doar un truc.

Ajuns în celulă, Nemo află: cerebroplastia lui va avea loc peste o jumătate de oră.

Sala de operaţie este de un alb orbitor. Moda suprafeţelor curbe n-a atins-o. Medicii sunt nespus de politicoşi. Au auzit cu toţii de el şi regretă nefericita întâmplare.

– Oricum, spune cel mai în vârstă dintre ei, un bonom, noua personalitate va fi perfectă. Este ca şi cum aţi muri şi apoi v-aţi reîncarna.

Condamnatul nu spune nimic. Întins, în timp ce au loc ultimele preparative, se uită într-un punct fix din tavan.

Începe procedura de anestezie. Mai are doar câteva secunde de luciditate. Când acestea se vor fi consumat, va fi în marele gol. Iar apoi va fi un altul. Se va naşte din nou.

Efectul anesteziei începe să se simtă. Un fulger îi trece prin minte. O cortină mincinoasă se sfâşie. Îşi aminteşte cum s-au petrecut lucrurile în realitate. Nu şi-a omorât soţia, mutanţii i-au inoculat acest scenariu în minte. Vede, într-o străfulgerare, seara înăbuşitor de caldă. Echidna îl anunţă, privindu-l în ochi: Te părăsesc. El, paralizat, incapabil să spună un cuvânt. Un învins. Ea îi întoarce spatele. Salivează uitându-se la fesele ei fără cusur. O vede cum pleacă, fără să-şi ia nici-un lucru. Iese din bază, parcurge cu pas sigur spaţiul liber. Se apropie de mutantul imobil, îl atinge. Acesta se pune în mişcare. Încep smuciturile lui hidoase. Ea îl ţine cu delicateţe de trompa din dreapta. Intră împreună în junglă, pentru totdeauna.

În ochii lui Nemo, o lucire de teroare, repede stinsă. Medicul cel mai în vârstă spune:

– I-a fost frică, totuşi.

VAL AN[redacted]

OMIDA

Când am o întâlnire sau când ies la vreun bar, ajung întotdeauna mai devreme, lucru ce nu mi se întâmplă niciodată atunci când mă întorc la hotel. Acolo, amintirile şi lumina maronie distribuite pentru andro-umanii de la periferia oraşului climatizat produc un coktail cu gust nisipos pentru cineva singuratic şi operaţional, abia sosit de pe continentul experimental, supus luminii solare.

În seara aceea trebuia să mă întâlnesc cu o anume Salgomargonna, pe care nici măcar nu o cunoşteam. Bruma de informaţii ce o introdusesem încă de la venire în memoria Reţelei Publice pentru Andro-doritori se concretizase până la urmă sub forma acestei curioase şi neprevăzute întâlniri.

Sosisem cu opt minute înainte. Ca de obicei, am intrat în localul numit „*Silence Style*“ ca şi cum aş fi fost unul de-al casei.

M-au izbit de la bun început aerul cald, ritmul metalizat al rockomatului şi ceaţa biciuită de lasere cu o puzderie de culori fluorescente, care reduceau aproape la zero vizibilitatea în spectrul normal. La prima vedere salonul părea gol, ca de obicei înaintea începerii programului de seară.

Am făcut câţiva paşi, apoi m-am văzut nevoit să-mi comut senzorii în spectrul infra-roşu, insensibil la fumul cameleonic din aer. Am debranşat şi recepţia sonoră şi, dintr-o dată, acelaşi local infernal a devenit un restaurant calm, unde lumina clar-obscură a unor lumânări inexistente oferea exact acea intimitate şi plăcere necesare pentru a petrece o seară agreabilă în doi.

Chiar în fundul salonului, în partea stângă, am reperat o pată galbenă cu marginile trasate în roşu-violachiu, ceea ce însemna că la masa triunghiulară din colţ cineva se aşezase cu bună ştiinţă pentru a cuprinde dintr-o privire tot spaţiul până la intrare. „... q.s.c.k.v.h.- µ3!“ mi-a scăpat o frântură de gând, „pot pune pariu că persoana nu e alta decât Salgomargonna“. Cea cu care aveam întâlnire.

– Bună seara! am salutat politicos de cum am ajuns în unghiul mesei ei. Salgomargonna, presupun...

– Asta înseamnă că nu poţi fi altul decât Djedron, nu-i aşa?

– Observ că avem aceleaşi obiceiuri, am încercat să încheg discuţia. ...Să ajungem mai devreme la întâlniri.

– Face parte din meserie..., îmi răspunse cu glasul din ce în ce mai diluat în nuanţele schimbătoare de fum.

„Da, meseria...“. Tărăgănam gândul în timp ce-mi aranjam scaunul în aşa fel încât să o pot privi în faţă, lucru nu chiar atât de uşor de potrivit atunci când două persoane stau aşezate la o masă triunghiulară.

Mi-am sprijinit cotul stâng pe tăblia catifelată, ca să-mi rămână liber braţul drept. În acelaşi timp, mimând privirea sfioasă a celui care se uită în pământ, o analizam cu senzorii de pe frunte, în spectrul normal, singurul care putea să redea cele mai mici amănunte. Era de o frumuseţe remarcabilă, Salgomargonna! Sculpturală!

Părul profirian strâns pe ceafă punea în evidenţă fruntea înaltă, perfect netedă până la excrescenţa sprâncenelor abia conturate. Avea ochi verzi cu sclipiri aurii, nasul drept, puţin în vânt, buzele fine şi delicate. Obrajii fără nici o urmă de rid, ca şi frun-

tea, dădeau o şi mai mare plasticitate feţei. Totul se îmbina armonios, chiar şi abia sesizabila asimetrie a chipului.

Degetele delicate cu care-şi mângâiase lobul urechii coborâră atât de uşor pe gât, încât am putut contempla umbra lor la flacăra lumânării închipuite, alunecând până pe piept, acolo unde se împreunau sânii şi unde s-au oprit din mişcare pentru o clipă. Am sesizat decolteul pe care îl înregistrasem şi în infra-roşu ca o pată gălbuie, ceea ce însemna că rochia ei de seară era confecţionată din ţesuturi vegetale proaspete, încă vii. Mâna ei a continuat să coboare, retrăgându-se spre şold şi urmându-i forma, aşa cum am mai zis, sculpturală. O formă a perfecţiunii...

„...umane!" mi-am continuat logica, întrerupând analiza spectrală normală şi prelucrând informaţiile transmise simultan de biodetector în momentul când ea întinsese cealaltă mână – într-un gest de tandreţe – către faţa mea aplecată, care prelungea jenant tăcerea între noi. Decodificarea liniilor bine conturate din palma ei alcătuiau acum o structură tridimensională reală a fiinţei întâlnite după atâtea aşteptări şi elucidau jena din glas, ca o scuză, diluată în nuanţele schimbătoare de fum, din momentul când îmi vorbise despre meserie. Cuvântul adecvat ar fi fost *misiune*.

Îmi devenise limpede, în toate cele trei spectre de percepţie, că Salgomargonna era tocmai una din omizile mimetice de pe noul satelit al Pământului, care încercau să se infiltreze în oraşele climatizate de sub atmosfera viciată. Constituiau forme de viaţă *aproape* perfecte. Le-ar mai fi fost necesară doar putinţa de înţelegere că din rasa umană nu mai exista de milenii nici un exemplar şi că ceea ce ele imitau ca formă biologică erau andro-umani sau cyberodonţi, ca mine. Tot în *misiune*.

Misiunea de a le extermina, cum s-a întâmplat şi cu formele biologice *homo sapiens*, zeii păgâni care ne creaseră.

Desen de Dragoş Popaa

JUDECATA DE APOI

Distanța: 34.754.400 km

– Telescopul a prins noaptea trecută un obiect necunoscut, aflat în mişcare.

– Hm. Mişcarea este suficient de mică pentru a fi o eroare.

– O eroare sau o mare descoperire.

– Vrei să te uiţi din nou la noapte? Şi să verifici de două ori?

– Sigur.

Distanța: 30.892.800

– Bineînţeles, vreme proastă toată noaptea. Pâclă, plafon de nori coborât. N-am putut vedea nici Luna.

– Păi, mâine este o altă zi.

– Într-adevăr.

Distanța: 27.031.200

– Bingo! Se mişcă, pe bune.

– Absolut.

– Hai să-l catalogăm şi să informăm. Vezi dacă putem obţine o paralaxă. Dumnezeule, o planetă! Asta aş vrea.

– Oh, evident. Este chiar un bolovan şi încă unul destul de îndepărtat.

– Omul are voie să viseze. Vreau o planetă ca lumea.

– Şi apoi? Cu numele căreia dintre iubitele tale o vei boteza?

– Asta ar putea fi o problemă, dar nu este.

– Fiule, cred că n-ai nevoie de o planetă în acest punct al vieţii tale.

Distanța: 23.169.600

– La naiba!

– Într-adevăr.

– Nu-mi place deloc această traiectorie.

– Chiar aşa.

– Mai bine sună NORAD-ul.

– Desigur. Mai degrabă ruşii au laserele pregătite.

... ALERTĂ ...

...CHEYENNE, Wyoming (Associated Press) Comandamentul Nord American al Apărării Aeriene (NORAD) a anunţat astăzi că o cometă sau un meteor se apropie de Pământ. Obiectul va trece prin apropierea Pământului sau va avea loc o coliziune, repet, o coliziune peste şase zile (joi). ...(Urmează o relatare.) (Urmează interviuri cu astronomi.)

Distanța: 19.308.000

STRICT SECRET. DOAR PENTRU AGENŢIA NAŢIONALĂ DE SECURITATE. NORAD a estimat că obiectul va lovi America de Nord. Localizarea exactă este incertă, dar se estimează, în general, că este vorba de regiunea Las Vegas. Nivelul prezumat al pagubelor este imposibil de determinat, fără a se cunoaşte masa obiectului. Este posibil ca pagubele să fie catastrofale.

– Dacă într-adevăr se apropie, poate să lovească nişte centrale nucleare şi să le facă ţăndări. S-ar putea să avem probleme cu rusnacii.

– Cheltuim toţi banii ăştia nenorociţi

pentru impozite şi imaginează-ţi că nu pot să ne spună dacă ne va nimeri sau nu. Ştii cât au încasat pentru impozite în aceste zile? Jumătate! Nu glumesc, jumătate! În timp ce agenţii federali, oraşul, districtul, Statele, care oricum n-au făcut nimic pentru mine, şi Securitatea Socială fii sigur că nu vor fi naibii pe aici atunci când vom avea nevoie... Pariez că nu fac altceva decât să caute un alt motiv pentru a ne lua banii. „Trebuie să vă protejăm de bolovanii veniţi din spaţiu“, ori alt căcat ca ăsta.

– Copii, ce este un meteor? Sarah?

– Este un semn de la Dumnezeu.

– Bine. Şi ce înseamnă acest semn? Altcineva?

Vărsătorul: Veţi afla noutăţi despre un străin misterios, care ar putea să vă schimbe viaţa.

Peştii: Fiţi cu ochii pe calorii. Imaginea pe care v-o faceţi despre dumneavoastră înşivă este de maximă importanţă.

În cursa a şaptea, *Ploaie de Meteori* cotat cu trei la unu. O creştere faţă de vechea cotaţie, de şaisprezece la unu.

– Nu, Căcărează, nu este nici-un motiv de nelinişte. Nişte militari mi-au spus că ruşii pot lichida orice este mai mic decât Luna. Cu laserele. Ca acelea folosite de chirurgi, despre care ai auzit, dar mai mari. Desigur, dacă nu cumva îl distrugem noi, îl tăiem în cubuleţe de mărimea zarurilor şi apoi îl vindem în chip de suveniruri. Deci cum rămâne pentru diseară?

Distanţa: 15.446.400

– Avem confirmare de la NASA că impactul este probabil, domnule Preşedinte. Dar va fi imposibil de apreciat efectul Lunii înainte de ultimele momente. Totuşi, regiunile Utah şi Nevada par a fi cele mai probabile.

– Mă sfătuieşti să autorizez o reacţie nucleară?

– N-aş spune, domnule Preşedinte. Nu avem rachete capabile să transporte bombe în spaţiul cosmic, într-un timp scurt. Am putea eventual să folosim o navetă. Dar ar dura prea mult alimentarea şi plecarea.

– Ce spui despre laserele ruseşti?

– Cine l-a botezat „Freddie“? O asemenea tâmpenie...

– Oh, habar n-am. Am cunoscut o fată numită Freddie. Era un dezastru total.

– Oh, chiar aşa?

– Trebuie să spun că asemenea declaraţii exprimă totala iresponsabilitate a astronomilor. Nu avem îndreptăţirea să facem estimări precise, precum acestea. Şi să panicăm oamenii fără motiv. Oamenii au atacuri de inimă şi mor din cauza unei supoziţii statistice, lipsite de valoare! (Aplauze)

– Dimpotrivă, Phil. Este, pur şi simplu, fizică. Calea unui obiect prin spaţiu se cunoaşte de pe vremea lui Newton...

– *Iar Newton a greşit!* Einstein a arătat-o. Fizica ta n-a rezolvat niciodată problema celor trei corpuri cereşti, iar acum, dacă socotim Luna şi Soarele, avem *patru!*

– Dacă m-ai lăsa să închei...

– Nu, nu plec. Trebuie să înţelegi ce fel de om sunt. N-o să-mi schimb întreaga viaţă fiindcă nu ştiu cine îmi spune că va cădea cerul. Îmi place mult locul şi împrejurimile.

– Bineînţeles că plec. Niciodată n-a fost cine ştie ce să stai sub o ploaie de bolovani.

– Domnule Secretar General, ăăă, vreau să spun domnule Preşedinte, obiectul va lovi în mod sigur planeta. Mareşalul Zoilovsky de la Comandamentul Rachete o confirmă.

– Bun, vom scăpa de câteva dintre rachetele noastre vechi. Statele Unite trebuie să ne mulţumească pentru ajutor şi să ne lase să le înlocuim prin unele moderne.

– Nu merge, domnule Secretar General. Le putem lansa, dar ele ar ajunge doar

până la Lună, atunci când obiectul va veni.

– Şi-atunci?

– Ar fi exact trei ore înainte de impact. Nu este destul timp pentru a realiza diferenţa necesară. Nici nu putem să-l ţintim direct. Trebuie să realizăm exploziile în apropierea lui. În spaţiul cosmic, asta înseamnă puţin. Am putea doar să-l rupem în bucăţi, care vor veni peste noi!

– Totuşi, trebuie să facem ceva. O să sun la Casa Albă.

Femeie albă, singură, 30 de ani, caut partener senzual, neîndurător şi imaginativ, pentru a petrece împreună seara Impactului. Nr. id. 1047.

„Alo! Aţi contactat Serviciul de Informaţii Turistice din Aspen, Colorado. Datorită interesului pentru posibilul impact al meteoritului, toate cabanele, hanurile şi hotelurile au fost reţinute la întreaga lor capacitate. Regretăm că nu sunt disponibile o perioadă de trei săptămâni după impact. Dacă vă interesează o perioadă ulterioară, vă rugăm să reveniţi."

Distanţa: 11.584.800

...WASHINGTON DC (AP) La ora 0700 EST Comandamentul Rachete al Rusiei va începe lansarea rachetelor către meteorul care se apropie. Vor fi lansate o sută (100) de rachete, una la fiecare zece minute. Operaţia are loc cu acordul NORAD. NASA a anunţat că douăzeci de rachete special echipate vor fi lansate mâine, pentru a sprijini efortul rusesc. Continuă discuţiile cu Republica Populară Chineză. Israel neagă posesiunea unor arme nucleare. Organizaţia de Apărare Civilă se află în aşteptare.

– Acest meteor este la fel de mare cum a fost acela care a ucis dinozaurii?

– Mai întâi, aş dori să clarific faptul că teoria uciderii dinozaurilor de către un meteor ridică anumite probleme. Cred că până la urmă bancul ăsta cu dinozaurii va ajunge în lada de gunoi a istoriei.

– Statele Unite sunt pregătite pentru a-l primi pe Freddie?

– La amiază vă vom transmite noutăţi primite de la martori oculari. Astăzi, cu patru zile înainte de Impact.

– Doresc ca poporul american să înţeleagă că s-a făcut tot ceea ce a fost posibil. Nu există motive de panică şi nu au nici-un rost reacţiile exagerate.

FIGURA LUI ELVIS A FOST VĂZUTĂ PE METEOR

REGELE SE ÎNTOARCE?

REVERENDUL McKINLEY ARE SIDA

– Deci, domnule Profesor, filozofic vorbind, ce credeţi că spune meteorul despre America anilor nouăzeci?

– Nimic.

– Problema mea este asta: dacă guvernul ne avertizează, s-ar cuveni să plecăm. Dar în acest caz, guvernul ar trebui să-şi asume responsabilitatea de-a ne scoate de aici. Ar trebui să ne plătească biletele, să aducă avioane militare sau ceva în acest gen. Dacă nu se implică în nici-un fel, cum să-i luăm în serios?

Distanţa: 7.723.200

– Ăsta este autobuzul dumitale?

– Da, propriul meu autobuz.

– Şi ce-o să faci, exact?

– Îl iau pe oricine merge în direcţia mea. Trec peste munţi, ajung la Denver şi acolo îi pun pe toţi în autobuze sau în trenuri, cu direcţia est.

– Şi toată chestia asta pe cheltuiala ta?

– Nu, anumite persoane vor cotiza, dacă au bani. Oricum, îi iau şi pe ceilalţi.

– Şi de ce faci asta?

– Fiindcă aşa am eu chef.

„...a depus astăzi o contestaţie la Curtea Supremă, pentru a împiedica Forţele Aeriene să detoneze încărcături nucleare în direcţia meteorului; i s-a cerut Curţii să-l oblige pe Preşedinte să le ceară ruşilor să renunţe la acţiuni similare. Contestaţia menţionează lipsa de constituţionalitate a folosirii rache-

telor în timp de pace, posibilitatea unor efecte majore, de lungă durată, asupra sănătăţii oamenilor, lipsa de consens a oamenilor de ştiinţă în privinţa necesităţii unei acţiuni şi a efectelor probabile ale acesteia, precum şi lipsa unor documente complete referitoare la impactul asupra mediului..."

„Dacă meteorul ne va lovi, ce vom alege în materie de cosmetice? Ei bine, mai întâi de toate trebuie să ţinem cont de faptul că lumina Soarelui va fi estompată. Drept urmare, opţiunile noastre trebuie să fie adaptate ca atare. De asemenea, trebuie să ne decidem pentru folosirea mai zgârcită a rujului."

„Stilul se va schimba, probabil, devenind auster şi adecvat exteriorului. *Nu* este momentul pentru cumpărarea unor smacuri strălucitoare."

– Nu-mi bat capul cu vorbele nu ştiu cui. Ei au ştiut de ani de zile că lucrul ăla vine. Pariez că grangurii dau lovitura cu toată chestia asta. Nu ne-au spus tot, fiindcă asta le-ar fi putut încurca planurile.

– Atunci de ce au cheltuit toţi banii ăia pentru cazinoul cel nou, de lângă frontieră?

– Poate fiindcă ştiu că nu vom fi loviţi. Pariez pe cinci dolari că obiectul ne va ocòli în mod elegant, iar ei vor face o grămadă de bani din cauza panicii.

– Şi atunci ce mesaj vom primi de la meteor?

– Nici unul. Un meteor nu este o metaforă, un simbol, o comparaţie. Şi nici un mesaj. Un meteor este doar un bolovan, iar noi nu vom sta în drumul lui.

– Trezeşte-mă când se termină!

Distanţa: 3.861.600

– Fii atent, am întâlniri, programe, tot tacâmul. Dacă le dau la o parte, iar obiectul *nu* ne loveşte, viaţa mea ar putea fi oricum terminată...

ENID, Oklahoma (AP) Convoaie speciale de camioane încărcate cu arme şi muniţii s-au îndreptat către angrosiştii din Great Basin. „Vânzările au fost fenomenale", a declarat Jim Brickson, casier la Weapons Unlimited din Paradise, Utah. „Am înregistrat chiar o goană după săbii de samurai."

„Nu toată lumea a adoptat o asemenea idee. În casa aflată în spatele meu, o pensionară, care spune că nu-i dă mâna să plece, a pus în geamul ei o mică inscripţie, menită să-i stimuleze pe cei care caută protecţie. Cuvintele sunt: TE ROG SĂ PLECI!"

Distanţa: 1.610.000

– Credem că ar fi mai bine să mergem în buncăr, domnule Preşedinte.

– E în regulă, colonele. Dacă este mai bine...

– O vom face. Mergem pe aici la elicopter, dacă permiteţi.

– De ce nu şi-au întrebuinţat ruşii laserele?

– Mi-e teamă că oamenii noştri de la contrainformaţii ar putea fi puţin generoşi în privinţa răspunsului, domnule Preşedinte.

– Dacă merge de-a latul cerului, înseamnă că nu ne loveşte, corect?

– Puţin îmi pasă dacă *vine*. Blestematul ăsta de Ted Kennedy spune să plec. Aşa că o să stau, numai de-al dracului, exact aici!

Distanţa: 6.400

– Nu cred că...

Distanţa: 0

SFÂRŞIT

În româneşte de Ion Balaban

VENDETTA LUI UCIGĂ-L TOACA

Pentagon, Washington D.C., 1982

Colonelul Morris T. Clayton îşi luă adio de la promovare în clipa în care depuse discheta pe biroul generalului White. Acesta îl privea sumbru, iar la întrebarea sa mută, colonelul răspunse cu inima grea:

– Da, domnule general. Au făcut-o.

– Au şi folosit-o?

– Nu, dar, ca să spun aşa, timpul lucrează în favoarea lor...

După ce colonelul Clayton ieşi ţeapăn, generalul – şeful departamentului de cercetare neconvenţională al Pentagonului – se lăsă pe spate în fotoliu, închise ochii şi oftă. Faptul că Uniunea Sovietică reuşise să construiască o maşină de mers în timp făcea Pentagonul la fel de periculos ca şi un raion de batiste.

– *Numai dracul ne mai scoate din situaţia asta,* suspină generalul.

Istavovneţ, RSFS Rusă, 1983

În dimineaţa zilei de 30 martie, un seism ce dură câteva clipe zgudui micul sat, făcând să cadă tencuiala celor câteva căsuţe şi îngrozind animalele. Bătrâna Ekaterina Kaliuşina ieşi speriată în curte, în aerul tare de afară, privind peste câmpul înceţoşat spre unitatea militară de la Dugoiarsk, şi-şi făcu trei cruci mari, după care blestemă:

– *Lua-v-ar dracu', Doamne iartă-mă, cu 'sperimentele voastre!*

Dugoiarsk, RSFS Rusă, 12 octombrie 1984

Uniforma nou-nouţă îl incomoda pe căpitanul Vitali Maximovici Oseghin, primul călător în timp. Sau poate că nu voia să recunoască faptul că avea emoţii. Oricum, îşi luase o poziţie degajată. Se afla în interiorul Bazei, o construcţie metalică situată în centrul unui accelerator de particule numit, în mod profan, „maşina timpului". Contrar lecturilor sale din copilărie, nu aştepta saltul în trecut nici pe un fotoliu ultramodern, cu oarece senzori lipiţi de craniu, nici într-o cabină strâmtă scufundată într-o lumină misterioasă. Pur şi simplu fuma, cocoţat neglijent pe o ladă cu aparatură, mai erau zece secunde până la saltul în timp, iar memoria îi proiecta fragmente rapide dintr-un film nebunesc, dar real, a cărui acţiune începuse în urmă cu 17 ani de zile...

ZECE... (1967)

– Vitea, iar eşti cu capul în nori! În loc să-ţi faci lecţiile, te ţii de citit tâmpenii!

– Dar, tatko...

– Taci din gură, mucosule! Ia dă cartea-ncoace. Aha, Y BEPH, ştiam eu!

...NOUĂ... (1969)

– Oseghin şi Grigorov, ia poftiţi voi la tablă! spunea Nataşa Sergheevna, profesoara de ştiinţele naturii. Oseghin, tu eşti cel mai slab elev pe care l-am avut vreodată. Cred că nu ştii nici unde ţi-e capul!

– Cred şi eu, dacă are numai 2 la anatomie! şopti Osipov din prima bancă, iar ceilalţi râseră cu poftă, căci ştiau prea bine câte parale fac cei doi colegi ai lor.

– Linişte, împieliţaţilor! Oseghin, despre ce vorbeam adineauri?! Băiatul zâmbi încurcat, se uită la Saşa Grigorov, dar nici acesta n-avea habar; de-abia se abţineau să nu

izbucnească în râs. Colegii lor se amuzau copios, bucuroşi că mai au o clipă de respiro.

– Păi ia să vă pui eu câte-un 2 la fiecare, să vă-nvăţaţi minte!

...OPT...

Deodată însă Vitali se schimbă la faţă. Privind spre clasă, o văzuse pe Irina Benova, febleţea sa, şoptindu-i ceva la ureche lui Osipov, rivalul său! Amândoi râdeau şi se uitau la el. Atunci Vitea se supără. Irina râde de el, nu? Şi vorbeşte cu tocilarul de Osipov, nu? Iar el, Vitea, nu e decât un prost, nu? Ei bine, lasă, or să vadă ei cine-i Vitea Oseghin! Îşi îndreptă pieptul şi zise tare, pe când Nataşa Sergheevna se pregătea să le treacă notele în catalog:

– Ba eu ştiu, tovarăşa profesoară. Întrebaţi-mă orice!

...ŞAPTE...

– Buuun... Dacă erai atent, atunci – zise profesoara cu un zâmbet răutacios – spune-mi, te rog, de ce au dispărut dinozaurii?!

Vitea se încruntă, nefiind prea sigur nici dacă respectivele lighioane existaseră vreodată. Copiii se hlizeau, chicoteau, râdeau, curioşi să audă perla colegului lor. Ei ştiau că era o întrebare la care nici ştiinţa încă nu era capabilă să răspundă. Şi se pare, nici Vitea Oseghin. Copiii râdeau în hohote. Înciudat, Vitea o privi pe Irina, care râdea cu gura până la urechi... şi jură răzbunare.

...ŞASE... (1972)

– Cât despre cel de-al cincilea elev care va intra în Komsomol... Ei bine...

Toată clasa asculta încordată, privindu-i pe tovarăşul secretar de partid al şcolii şi pe cei patru aleşi care stăteau mândri în faţa clasei; printre ei, şi Irina...

– Ei bine, numele său începe cu „O"!

Toţi copiii se priviră, iar Saşa Grigorov îi dădu cu cotul veşnicului său coleg de clasă şi zise destul de tare:

– Oseghin!

Ceilalţi chicotiră înăbuşit, iar Vitea îi promise o bătaie bună prietenului său.

– Vai de mine, cum Oseghin? Cu notele lui?! Nu, numele lui e Osipov!

Asta fu prea de tot pentru bietul Vitea, care, printre lacrimi, îşi privi rivalul păşind triumfător alături de Irina...

...CINCI... (1974)

– ...cât despre cibernetică, ea este femeia de stradă a capitalismului, o diversiune ordinară a imperialiştilor! Noi, marele popor sovietic, nu acceptăm concepţiile retrograde şi reacţionare ale societăţii de consum şi combatem marele cancer care roade lumea capitalistă: religia, un instrument de subjugare a poporului! Religia a omorât în Evul Mediu! Noi trebuie să deprindem învăţăturile marxist-leniniste şi să fim fii de nădejde ai marii URSS!

– Oseghin, mă uimeşti! Ai răspuns cel mai bine din toată clasa şi-ţi voi da nota maximă. Ţine-te, băiete, de învăţământul politic şi vei ajunge departe!

...PATRU... (1979)

– Prost, foarte prost! zise sobru tov. prof. univ. Arudaitis. Nu mă aşteptam de la voi, studenţi la biologie şi pe deasupra komsomolişti, să obţineţi note aşa proaste la paleontologie. Din grupa voastră de zece oameni au luat examenul doar doi, aceiaşi doi: Zinovieva şi, bineînţeles, Vitea Oseghin... *(va urma)*

...TREI... (1981)

– Tovarăşe general, vă rog să-mi permiteţi să raportez: am găsit un om pentru Misiunea Supremă.

– Te ascult, Feodorov, spuse generalul Muratovski.

– Un tânăr absolvent de paleontologie din Leningrad, cap de serie. Are o condiţie fizică perfectă, vârsta ideală, şi este şi motivat psihologic, un episod din şcoala generală.

– Politic corespunde?

– Desigur. Dosarul său este ireproşabil, iar nivelul de pregătire politică ridicat. De altfel, este secretar la Komsomol pe raion. După umila mea părere, omul ideal pentru a fi trimis înapoi în timp ca să... Scuzaţi-mă, pentru Misiunea Supremă.

– Ai făcut o treabă bună, Feodorov.

Supraveghează-l din umbră, 24 din 24, peste tot pe unde umblă. Când voi primi aprobarea de la Cabinetul nr. 1, te voi anunţa ca să-l aduci aici.

...DOI... (iunie 1984)

– Ehei, ce înseamnă puterea sovietică! făcu Oseghin visător şi bine dispus. În contradicţie cu el, generalul Muratovski, încruntat, privea afară, pe geam.

– Să faci aşa o cheltuială, şi financiară şi energetică, numai pentru a elucida o problemă ştiinţifică..., vorbea Oseghin, dar generalul se întoarse către el, întrerupându-l:

– Dragul meu Vitea, trebuie să-ţi spun ceva. Nu ţi s-a dezvăluit, până acum, în întregime mobilul efortului acesta despre care vorbeşti tu.

– Ce vreţi să spuneţi cu asta? Nu mă duc în Cretacic pentru a afla de ce au dispărut dinozaurii?! Nu pentru asta mă antrenaţi de trei ani?

– Ai găsit numai o jumătate de adevăr, Vitea. Acum însă este momentul să afli şi cea de-a doua jumătate. Este vorba despre *Misiunea Supremă*...

...UNU... (12 octombrie 1984)

– Oseghin, mai sunt cinci minute, auzi Vitea în difuzorul Bazei vocea generalului Muratovski. Chiar acum am primit o telegramă de la tov. secretar general Andropov. Îţi urează succes...

– E la curent cu experienţa?! se miră primul călător în timp, aprinzându-şi ultima ţigară pe 1984.

– Bineînţeles. Şi aşteaptă să-i dai răspunsul de care depinde soarta comunismului în lume!

...ZERO!

Un complicat proces fizic avu loc în inima acceleratorului, într-o fracţiune infinitezimală de secundă. Baza, aparatura, Oseghin, totul se dezintegră în subquarci. Pur şi simplu, dispăru. Procesul acesta îngrozitor de complex, precis şi delicat, se repetă după altă miliardime de secundă, dar în sens invers, iar Baza, aparatura şi Oseghin existară din nou; numai că spaţiu-timpul se deformase, iar Baza, cu tot ce era înăuntru, profitase pentru a-şi părăsi coordonatele iniţiale şi, cu un gigantic consum de energie, trecuse ca un fulger prin hiperspaţiu, rematerializându-se la noile coordonate, care erau: ±100 km pe axa N-S, ±100 km pe axa E-V şi minus 65 de milioane de rotaţii ale Pământului în jurul Soarelui.

Continentul Pangeea, anul 64.008.016 î.Hr.

Oseghin, transpirat, crispat, dar calm, stătea în picioare în mijlocul Bazei. Totul părea să fie în regulă, nu avea nici cea mai mică reacţie negativă de pe urma dezintegrării şi reconstrucţiei trupului şi, mai ales, a creierului său, lucru pe care îl constată pe îndelete, cu satisfacţie. Zâmbi la gândul că *acum, deja,* era înapoi în unitatea de la Dugoiarsk, ieşind din accelerator, în aplauzele tuturor... Răspunsul este cunoscut, dar – fir-ar să fie – trebuie mai întâi să-l afle! Pentru că ne aflăm în preistorie, la sfârşitul Cretacicului, şi multe lucruri – oameni, civilizaţie, ştiinţă, URSS – nu există încă. Doar el, singur, curajos şi inteligent – şi cu o poliţă mai veche de plătit dinozaurilor!

– FIR-AŞ AL NAIBII, exclamă el admirativ, e ceva de capul meu!

Şi uite-aşa, în toate facultăţile mintale fiind, şi mai lucid ca niciodată, brusc, între el şi ecran *apăru un om.* Pur şi simplu, apăru din nimic. Oseghin înlemnise în fotoliu, dar îşi călcă pornirile iraţionale ce ar fi vrut să irumpă din sinea sa şi rămase acolo nemişcat, livid, ţinându-şi respiraţia, pândind mişcările intrusului. Era un tip destul de mic de statură, la vreo 40 de ani, cu un început de chelie, îmbrăcat într-un trening negru şi încălţat cu ghete Puma. Se priviră câteva minute în tăcere, cercetându-se atenţi. Apoi intrusul zâmbi afabil.

– *Amerikanieţ?!* întrebă stins Oseghin. Altă explicaţie nu găsea. Cine dracu' eşti? American?

– Dragul meu, ţi-ai răspuns singur, continuă bine dispus individul.

– Fir-ar să fie! exclamă Óseghin. Ştiam eu că o să ne-o luaţi înainte. De când eşti aici?

– Dragul meu Vitea, îi ignoră el întrebarea, mi-ai zis adineauri „Cine dracu' eşti? American?“, iar eu ţi-am confirmat că ai dreptate. Dar nu sunt american. Sunt Dracu'.

Oseghin se încruntă. Tipul îl lua peste picior, asta era clar. Dar el nu-şi putea permite să fie altfel decât logic, calculat şi raţional.

– Uite ce-i, tovarăşe Dracu' sau cum te-o chema. Nu mi-e frică de tine, oricine ai fi. Draci nu există, Dumnezeu nici atât. Eşti ori american, venit ca şi mine din viitor, ori extraterestru.

– Buun, exclamă admirativ intrusul. Mă aşteptam să leşini sau să înnebuneşti când o să mă vezi, sincer să fiu.

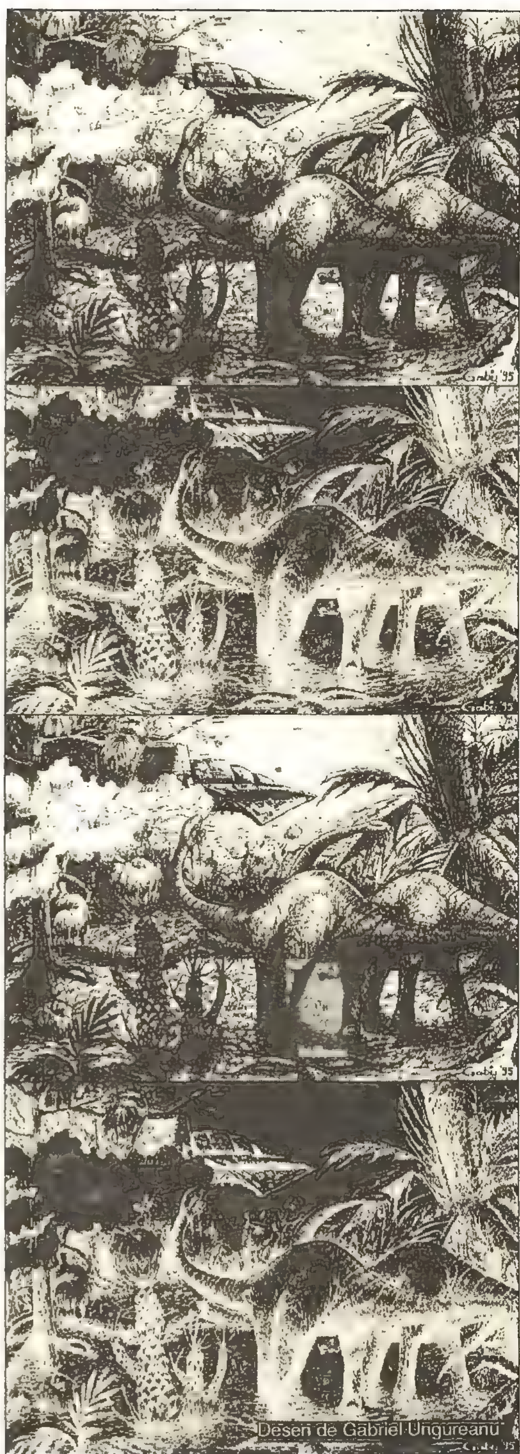
– Fii serios. Science-fictionul şi comunismul m-au făcut să nu am porniri mistice. Pur şi simplu, apariţia ta e doar o problemă de tehnică. Nimic supranatural. Ba, mai mult, dacă te-ai da drept diavol în timpul de unde vin, ţi-ar râde în nas şi copiii. După atâtea filme de groază cu monştri, vampiri, mumii, diavoli, zombi, alieni, mutanţi şi alte alea, ai fi chiar penibil, domnule UCIGĂ-L TOACA! Şi apoi, eu nu cred în Dumnezeu, Diavol, sfinţi, fantome şi tot ce se subsumează fenomenului religios sau mistic. Totul are o explicaţie ştiinţifică.

– Bine, dar mă vezi, nu? Cum poţi să nu crezi ce vezi?

– Cred ce văd, dar nu cred explicaţiile tale iraţionale. Măcar dacă ai fi avut imaginaţia de a-ţi face o apariţie mai spectaculoasă, un ăla negru, păros, cu copite şi coarne – poate aşa te mai cre...

Mâinile paleontologului se crispară pe mânerele fotoliului atunci când, sub ochii săi măriţi, simpaticul cetăţean cu chelie se transformă într-un monstru solzos, respingător, cu gheare uriaşe, colţi tăioşi, coarne şi ochi roşii, de fiară. Din botul deschis se prelingea sânge... Oseghin, cu un puls de 130, se strădui să nu urle. Stăpânindu-se cu eforturi supraomeneşti, reuşi să bâiguie:

– Şi nici măcar... nici măcar nu miroşi a smoală!

Desen de Gabriel Ungureanu

În aceeaşi clipă, îl sufocă un miros greu şi înţepător de catran încins. Omul sovietic tuşi, izbutind să horcăie:

– Dispari, ticălosule! Mă sufoc!

Totul încetă brusc. Intrusul îşi reluă lookul sportiv. Oseghin trase aer curat în piept, apoi înjură în ruseşte, pe îndelete. După un timp, încă în fotoliu, zise:

– Bun. Să admitem că ai avea capacitatea să-ţi schimbi înfăţişarea instantaneu, sau să mă hipnotizezi. Dar asta nu înseamnă că eşti neapărat Dracul! Ăla nu există.

– Eşti incorijibil, Vitenka, îl dojeni Diavolul, care se pare că era un tip răbdător. De ce nu vrei să accepţi evidenţa?

– Pentru că este un fals. Pe de altă parte, am alte treburi. Mă aflu aici într-o misiune ăăă... ştiinţifică.

– Vrăjeală, moşule, i-o întoarse Diavolul cu vocea lui Saşa Grigorov, poznaşul său fost coleg de clasă. Să-ţi zic eu de ce eşti aici: *generalul Muratovski vrea să afle cum au murit dinozaurii.*

Oseghin primi cu mult curaj şi această lovitură. În sinea sa era însă foarte intrigat de necunoscutul în trening, ce făcea jogging cu 65.000.000 de ani înaintea născocirii joggingului. Cine putea fi?

– Ce vrei, de fapt, de la mine? îl întrebă Oseghin.

– A, nimic deosebit. Voiam doar să văd cine mă vizitează aşa, pe nepusă masă. Ce-i drept, nişte rugăminţi în legătură cu tine am primit eu, dar nu ştiam exact despre ce era vorba... Prima, de la un general american, White, să-l scot din rahatul în care l-aţi băgat tu şi ai tăi, de la laboratoarele din Dugoiarsk. A doua, de la mătuşa Kaliuşina, care m-a rugat să am grijă de tine. Plus că tu însuţi ai spus: „Fir-aş al Naibii" etc., etc. Gând la gând cu bucurie, mi-am zis, şi am intrat să te văd.

– Ascultă, DUCĂ-SE-PE-PUSTII! M-am săturat. Lasă-mă să-mi văd de misiunea...

– Apropo, am uitat să-ţi zic. Chestia cu dinozaurii e doar implicită... *Adevărata misiune e cu totul alta.*

Oseghin transpiră, pentru prima dată începând să intre în panică de-a binelea. „Ăsta ştie prea multe. N-am de ales – trebuie să-l elimin şi să-i duc cadavrul înapoi, în 1984!"

– N-are rost, Vitea. Un cartuş e şase kopeici în ziua de azi. Tragi un încărcător, s-a dus juma' de rublă. Iar eu, oricum n-am nimic, asta ca să nu zic că „n-am nici pe dracu'".

Oseghin nu-l crezu. În rastelul Bazei avea un pistol Makarov, un Kalaşnikov şi un aruncător de flăcări. Alese pistolul şi, foarte hotărât, îl îndreptă spre faţa intrusului. Acesta însă râse, bine dispus:

– Unde-ai mai văzut tu copil cuminte şi drac mort?!

Paleontologul, căruia nervii începeau să-i dea semne de oboseală, trase două cartuşe în diavol, dar acesta nu avu absolut nimic. Pe faţa sa nu se vedea nici urmă. Atunci Oseghin mai trase vreo două, şi apoi tot încărcătorul. Diavolul, destins, căsca a plictiseală.

– Gata? întrebă el afabil. Te-ai răcorit?

Oseghin aruncă arma şi sări la el... dar rămase înlemnit atunci când braţele sale atinseră gâtul creaturii – căci aceasta avea, efectiv, carnea rece şi dură ca metalul, lipsită de viaţă.

– Oseghin, eşti un neghiob! zise Diavolul fără pic de supărare în glas. Tu nu-ţi dai seama că nu poţi face nimic? Iar că eu sunt acela care pune fratele să-şi ciopârţească sora sau desface buloanele căii ferate bosniace când trece un tren sârbesc?! Şi spune-mi, te rog, în definitiv ce ai împotriva mea?

– Nu exişti! Asta e.

– Atunci eu ce sunt? Cine e acest domn din faţa ta?

– Habar n-am. Extraterestru, american din viitor, membru al unei civilizaţii preistorice, atlant, dracu' ştie.

–Sigur că ştie...

– Bun, făcu Oseghin trăgând aer în piept. Să admitem că eşti domnul N-AIBĂ PARTE. Să admitem că, ha-ha, ar exista un Dumnezeu, sfinţi şi aşa mai departe. Atunci spune-mi, te rog, ce ai de zis despre Angriya-Mainyu şi Ahura Mazda? Despre Odhinn şi Loki? Despre Allah sau Buddha?

Pentru că şi ei sunt tot nişte Diavoli şi Dumnezei. De ce aţi exista tu şi Dumnezeu, iar ei nu?

– Dar nici nu ne excludem reciproc, dragă Vitenka. Dacă nimereai mai la nord, dădeai de omologul meu Loki – ceea ce nu ţi-ar fi priit. El e un tip mai din topor! După cum probabil ai studiat la istoria religiilor, Loki...

– Nu mă interesează aşa ceva, bătu Oseghin în retragere. Sunt ateist şi membru al PCUS!

– Vei fi, nu eşti, zise pedant Diavolul. Dar hai să-ţi dau un exemplu pe înţelesul tău: să zicem că la întoarcere greşeşti puţin şi ajungi nu în 1984, ci, de exemplu, în 1964, când tu aveai vreo cinci ani. Ei bine, în acest caz vor exista doi Vitali Maximovici Oseghin, simultan, unul de 35 şi altul de 5 ani?!

– Foarte probabil, dar nu am verificat ipoteza, aşa că nu ştiu, răspunse prudent Vitea.

– Ei bine, nu! Vor fi doi numai aparent. Va fi un singur V.M. Oseghin, dar două – cum să le zic – *proiecţii*. Exact la fel se întâmplă şi cu mine, cu Loki sau cu Ciort. Nu există decât un singur Prinţ al Întunericului, totuşi, nici ceilalţi nu sunt ireali. Dar destul cu vorbăria! Dă-mi mâna şi hai să rămânem prieteni!

Oseghin, cu dinţii încleştaţi, dădu din cap cu ură. Încă mai credea, pe undeva, că intrusul era un tip de prin Texas, care-şi bătea joc de el.

– Dragă Vitenka, foarte rar Diavolul nu profită de ocazie pentru a-şi băga coada. De ce nu vrei să apreciezi asta? Aş fi putut să-ţi defectez maşina timpului, să pun un dinozaur să te omoare... Dar îmi eşti simpatic. În plus, vreau să te protejez, pentru că, recunosc, misiunea ta mă interesează.

Oseghin îşi dădu o palmă peste frunte. Acum înţelegea. Se sprijini de un perete şi-i zâmbi dispreţuitor intrusului.

– Deci, aici voiai să ajungi! Ştiai ceva, dar nu totul. Probabil o „cârtiţă“ capitalistă din Dugoiarsk aflase ceva despre misiune, dar avea nevoie de tine, oricine-ai fi tu, ca să mă tragă de limbă... Dar de la mine n-o să afli nimic.

– Nici nu trebuie, ripostă Diavolul. Ştiu care este adevăratul scop al expediţiei, Misiunea Supremă: *să identifici factorul care a produs dispariţia dinozaurilor*...

– Taci! urlă Oseghin răguşit.

– ...şi a altor specii, atât de brusc şi de eficient, şi în caz că nu era vorba de cauze naturale, gen prăbuşirea unui meteorit, *să folosiţi metoda respectivă împotriva americanilor!* Nu-i aşa?!

Era grav. Oseghin, căruia îi venea să urle, privea în sus, muşcându-şi buza inferioară, aşa cum făcea în copilărie, când era prins cu şoalda. Evaluă situaţia – şi nu era deloc roză. Diavolul avea toate atuurile; el, nici unul. Ce putea face? Un compromis, doar. Diavolul era invincibil. Avea sens să se lupte cu el?

– Sigur că n-are sens, făcu senin Diavolul.

– Iar îmi citeşti gândurile cu neruşinare?! Ascultă, Drace. Să presupunem că eşti, întradevăr, Dracul. Personajul care sperie o lume întreagă, mai puţin pe noi, comuniştii. Eşti duşmanul lui Dum... eşti duşmanul universului, vrei să-l distrugi, să trimiţi sufletele oamenilor în iad şi aşa mai departe. (Oseghin se încălzea pe măsură ce vorbea, căci un nou aspect al problemei îi trecuse prin minte.) Dar, cu toate astea, nu eşti şi tu tot o fiinţă?! Nu eşti o entitate biologică, din atomi, din molecule, din celule vii? Eşti mai deosebit, recunosc, dar nu eşti tot o fiinţă?!

– Nu, zise cam nervos Sarsailă. Eu sunt Prinţul Întunericului, Regele Muştelor, tartorul Iadului! Eu am pus-o la Eva pe regim vegetarian, şi se ştie cu ce rezultate strălucite, eu am împrăştiat ciuma şi SIDA în lume, eu l-am pus pe Michael Jackson să invite copii la ranchul său, eu i-am fluturat lui Stalin cârpe roşii prin faţa ochilor când era copil...

– Cât despre tovarăşul Stalin, te rog să fii respectuos! Nu-l amesteca în găinăriile tale.

– Vitenka, ascultă-mă, spuse Diavolul din nou bine dispus. Când doamna Djugaşvili,

mama lui Iosif Visarionovici Djugaşvili (cel ce şi-a luat ulterior porecla de Stalin, adică Omul de Oţel), era gravidă prin luna a treia, eu tocmai hălăduiam prin Gruzia, Australia şi Brazilia...

– În acelaşi timp?!

– Desigur. Ei bine, în Brazilia am vrut să împing un misionar european, un călugăr, în fălcile unui crocodil, undeva pe Amazon, iar în Australia intenţionam să pun un bătrân să scape ţigara pe covor şi să dea foc unei case lipite de o creşă în care dormeau liniştiţi vreo 30 de copii, iar educatoarea era beată turtă şi uşa creşei încuiată...

– Şi?...

– Şi n-am reuşit... Călugărul a coborât din barcă, chiar atunci, ca să-şi facă rugăciunea, aşa că am şters-o imediat. Bătrânul a primit vizita unui cunoscut care care i-a spus, ce crezi?, că tutunul e iarba diavolului, iar el, ca să-i facă plăcere, a stins ţigara. Deci copiii au scăpat, misionarul la fel. Atunci, m-am înfuriat grozav şi m-am răzbunat cum am putut şi eu – am provocat o furtună în Gruzia, astfel încât ploaia s-o prindă pe doamna Djugaşvili în plin câmp. Bineînţeles, udă leoarcă, a răcit – dar nu numai ea, ci şi fătul a avut de suferit. La naştere, micul Iosif Visarionovici a părut normal, dar mai târziu s-a văzut că era bolnav, şi încă rău de tot. Se ştie că era paranoic şi că a murit din cauza unor leziuni pe creier. Aşa că în loc de copiii şi călugărul de care-ţi ziceam, m-am ales cu instaurarea comunismului şi cu un război mondial. Eh, amintiri, suspină blând Diavolul.

– Vorbeşti prostii! Şi pe deasupra mă mai şi ţii din treabă.

– Dimpotrivă, mai avem de discutat. Mă interesează planul vostru, poate voi avea şi eu o mică satisfacţie, un războiaş, ceva...

– Atunci, că veni vorba, mă întrebam ce rost mai are să stau aici ani de zile, să împânzesc regiunea cu aparatură, să fac disecţii, să fugăresc reptilele, să trag concluzii complicate, când, pur şi simplu, mi-ai putea spune tu care este motivul pentru care au murit dinozaurii. În felul acesta, obţinem mai rapid amândoi ceea ce vrem, nu?

– Vitea, zise Diavolul cu reproş în glas, astea-s satisfacţii meschine. Eu am plăceri mai rafinate!

Exasperat, Oseghin se gândi cum să scape de intrus. Din păcate, prin cap nu-i trecea decât o singură soluţie, care însă nu-i convenea, şi pe care va trebui s-o treacă în raport. „La naiba! De ce nu?"

Şi tovarăşul Vitali Maximovici Oseghin, membru al PCUS, fost secretar de Komsomol pe raion, fost elev de nota 10 la Marxism şi Învăţământ politic, *îşi făcu cruce.*

Tăcere apăsătoare. Aparent, nu se întâmplase nimic. Diavolul însă nu mai zâmbea. Chipul său devenise brusc sumbru. Iar în secunda următoare dispăru la fel de neaşteptate cum şi apăruse.

...În dimineaţa celei de-a patra zile, Vitali Oseghin părăsi Baza la bordul unui vehicul amfibie dotat cu mitraliere, camere video, tehnică necesară marcării radioactive prin injectare de la distanţă a exemplarelor ce trebuiau urmărite ulterior, precum şi aparatură servind analizei chimice, botanice, zoologice şi patologice. În prealabil lansase şi câteva baloane-sondă umplute cu heliu, precum şi mici helicoptere telecomandate, prevăzute şi unele şi altele cu camere video, tehnică de analiză, aparatură meteo şi injectoare pentru marcaj. Acţiunea acestor baloane, helicoptere, precum şi a unor senzori lansaţi de ele în diferite puncte, era coordonată de computerul de la Bază, realizând astfel un program complex şi grandios de urmărire a vieţii animale şi vegetale dar, mai ales, a dinozaurilor. Acest program cuprindea trei direcţii: stabilirea cât mai precisă a tuturor condiţiilor ambientale existente, stadiul de extincţie a dinozaurilor (dacă aceasta începuse deja) şi identificarea factorului distrugător. Tehnica funcţiona 24 de ore din 24, iar datele se stocau continuu în memoria computerului, verificat cu regularitate de către Oseghin. Diavolul, sau ce-o fi fost, nu mai apăruse.

Faptul că aparatura nu semnala vreun procentaj neobişnuit de cadavre ale dinozaurilor sau vreu dezechilibru ecologic impor-

mama lui Iosif Visarionovici Djugaşvili (cel ce şi-a luat ulterior porecla de Stalin, adică Omul de Oţel), era gravidă prin luna a treia, eu tocmai hălăduiam prin Gruzia, Australia şi Brazilia...

– În acelaşi timp?!

– Desigur. Ei bine, în Brazilia am vrut să împing un misionar european, un călugăr, în fălcile unui crocodil, undeva pe Amazon, iar în Australia intenţionam să pun un bătrân să scape ţigara pe covor şi să dea foc unei case lipite de o creşă în care dormeau liniştiţi vreo 30 de copii, iar educatoarea era beată turtă şi uşa creşei încuiată...

– Şi?...

– Şi n-am reuşit... Călugărul a coborât din barcă, chiar atunci, ca să-şi facă rugăciunea, aşa că am şters-o imediat. Bătrânul a primit vizita unui cunoscut care care i-a spus, ce crezi?, că tutunul e iarba diavolului, iar el, ca să-i facă plăcere, a stins ţigara. Deci copiii au scăpat, misionarul la fel. Atunci, m-am înfuriat grozav şi m-am răzbunat cum am putut şi eu – am provocat o furtună în Gruzia, astfel încât ploaia s-o prindă pe doamna Djugaşvili în plin câmp. Bineînţeles, udă leoarcă, a răcit – dar nu numai ea, ci şi fătul a avut de suferit. La naştere, micul Iosif Visarionovici a părut normal, dar mai târziu s-a văzut că era bolnav, şi încă rău de tot. Se ştie că era paranoic şi că a murit din cauza unor leziuni pe creier. Aşa că în loc de copiii şi călugărul de care-ţi ziceam, m-am ales cu instaurarea comunismului şi cu un război mondial. Eh, amintiri, suspină blând Diavolul.

– Vorbeşti prostii! Şi pe deasupra mă mai şi ţii din treabă.

– Dimpotrivă, mai avem de discutat. Mă interesează planul vostru, poate voi avea şi eu o mică satisfacţie, un războiaş, ceva...

– Atunci, că veni vorba, mă întrebam ce rost mai are să stau aici ani de zile, să împânzesc regiunea cu aparatură, să fac disecţii, să fugăresc reptilele, să trag concluzii complicate, când, pur şi simplu, mi-ai putea spune tu care este motivul pentru care au murit dinozaurii. În felul acesta, obţinem mai rapid amândoi ceea ce vrem, nu?

– Vitea, zise Diavolul cu reproş în glas, astea-s satisfacţii meschine. Eu am plăceri mai rafinate!

Exasperat, Oseghin se gândi cum să scape de intrus. Din păcate, prin cap nu-i trecea decât o singură soluţie, care însă nu-i convenea, şi pe care va trebui s-o treacă în raport. „La naiba! De ce nu?“

Şi tovarăşul Vitali Maximovici Oseghin, membru al PCUS, fost secretar de Komsomol pe raion, fost elev de nota 10 la Marxism şi Învăţământ politic, *îşi făcu cruce.*

Tăcere apăsătoare. Aparent, nu se întâmplase nimic. Diavolul însă nu mai zâmbea. Chipul său devenise brusc sumbru. Iar în secunda următoare dispăru la fel de neaşteptate cum şi apăruse.

...În dimineaţa celei de-a patra zile, Vitali Oseghin părăsi Baza la bordul unui vehicul amfibie dotat cu mitraliere, camere video, tehnică necesară marcării radioactive prin injectare de la distanţă a exemplarelor ce trebuiau urmărite ulterior, precum şi aparatură servind analizei chimice, botanice, zoologice şi patologice. În prealabil lansase şi câteva baloane-sondă umplute cu heliu, precum şi mici helicoptere telecomandate, prevăzute şi unele şi altele cu camere video, tehnică de analiză, aparatură meteo şi injectoare pentru marcaj. Acţiunea acestor baloane, helicoptere, precum şi a unor senzori lansaţi de ele în diferite puncte, era coordonată de computerul de la Bază, realizând astfel un program complex şi grandios de urmărire a vieţii animale şi vegetale dar, mai ales, a dinozaurilor. Acest program cuprindea trei direcţii: stabilirea cât mai precisă a tuturor condiţiilor ambientale existente, stadiul de extincţie a dinozaurilor (dacă aceasta începuse deja) şi identificarea factorului distrugător. Tehnica funcţiona 24 de ore din 24, iar datele se stocau continuu în memoria computerului, verificat cu regularitate de către Oseghin. Diavolul, sau ce-o fi fost, nu mai apăruse.

Faptul că aparatura nu semnala vreun procentaj neobişnuit de cadavre ale dinozaurilor sau vreu dezechilibru ecologic impor-

dinozaurhii. Au rhevoirh!

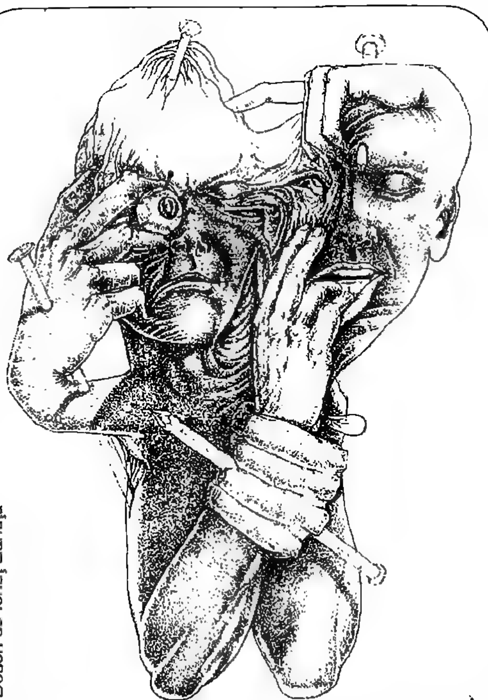
Până să poată scoată vreun sunet, Oseghin fu izbit de două voci, dinspre tiranozauri:

– Dacă mă port astfel încât nu sunt nedemn de fericire, sunt îndreptăţit să sper că voi avea parte de ea?

– Maestre Tnak, ţi-aş putea răspunde invocând un gânditor raţionalist, dar demersul meu filosofic...

Biologul rămase cu gura efectiv căscată. „Dumnezeule", gândi el, „cine au fost dinozaurii?!".

Lucrurile începeau să se lege. Pe de o parte, Biblia spune că Uriaşii zămisliţi la începutul lumii au stârnit dezamăgirea şi, mai apoi, mânia Domnului, care i-a pedepsit exterminându-i cu ajutorul potopului. Pe de altă parte, ştiinţa afirmă că Pământul a fost dominat de reptile cu mult înainte de a fi cucerit de mamifere, dar că – din motive inexplicabile – reptilele au dispărut brusc la sfârşitul Cretacicului. Poate nu e doar o coincidenţă şi poate că Uriaşii erau *mult*

mai inteligenţi decât se bănuia – în care caz, ajungem la eterna întrebare: *totuşi, de ce au pierit dinozaurii?*

Computerul semnală ceva. Ecranul monitorului afişa o întrebare ce-l izbi pe biolog: „Ce zici, tovarăşe ateist?" Desigur, o singură persoană putea să fie conectat la Internet în Cretacic. Oseghin păru să-şi calce pe inimă, ca şi pe carnetul de partid, când bătu o altă întrebare:

– De ce trebuie să moară?

– Nepătrunse sunt căile... ăă, căile, îi răspunse ipocrit Diavolul.

– Nu-ţi mai bate joc. Dinozaurii sunt o civilizaţie uimitor de avansată, după câte am văzut.

– Da, în unele privinţe sunt geniali. E vorba însă de gândirea teoretică, speculativă. Filosofia, poezia, dreptul, sunt domenii în care excelează şi chiar vă întrec. În schimb, laturile practice ale gândirii nu-i preocupă. Habar n-au de fizică, inginerie, astronomie, sport sau artă. Au o vagă intuiţie a ceea ce ar putea fi chimie, dar având în vedere că nu-i interesează decât propriile lor corpuri, o socotesc medicină. Altfel, nu sunt în stare să pună două pietre una peste alta.

– Şi asta înseamnă că le-a atras şi nemulţumirea lui Dumnezeu, nu?

– Vai, tovarăşe Oseghin, pomeniţi de Dumnezeu...

Paleontologul îşi încleştă maxilarele şi se abţinu să nu dea cu pumnul în tastatură. Trebuia neapărat să intre în contact cu dinozaurii – chiar dacă n-aveau sisteme de referinţă comune, totuşi, fiind şi unii şi ceilalţi dotaţi cu raţiune, era imposibil să nu poată comunica într-un fel. ...După două minute, cu aruncătorul de flăcări în mână, strecurându-se printre plante şi liane, ajunse la lizieră, dincolo de care începea plaja lacului. Cei doi T. Rex mergeau unul lângă altul cu aerul a doi bătrânei care se plimbau la ora prânzului în Piaţa Roşie povestindu-şi şoţii din liceu. Oseghin ar fi vrut să intre în contact cu ei, dar cum? Traducerea se efectua unilateral, iar pentru a obţine şi jumătatea cealaltă, ar fi trebuit să ceară ajutorul Diavolului – ceea ce nu concepea.

Nici ca om, nici ca bun comunist. Trebuia însă să facă ceva, neapărat. Trebuia să intre în legătură cu ei. Dacă nu pentru curiozitatea sa de om şi savant, măcar pentru a-şi uşura misiunea, căci ar fi fost foarte uşor ca în loc de analize şi observaţii îndelungate, să vină la el un amic dinozaur şi să-i spună: „Vitea, uite ce-i, nu ştiu de ce, dar specia noastră e pe moarte". Numai că pentru asta avea nevoie de Diavol, ceea ce însemna, implicit, să accepte că acesta există... „La naiba, ce gândire rafinată! Ce tortură gândită! Într-adevăr, minte de Diavol..."

Tot blestemându-l pe Diavol, Oseghin ieşi din pădure şi, hotărât, descărcă arma în aer. Un şuvoi incandescent erupse dinspre arma biologului şi incendie plaja. Cei doi T. Rex se întoarseră şi rămaseră nemişcaţi.

– Ce crezi, e Focul din Cer?

– Exclus. Focul din Cer nu vine decât odată cu Apa din Cer. Şi, implicit, cu Forţa din Cer. În schimb, iată un animal comestibil neobişnuit, biped...

Oseghin se simţi jignit de epitetul „comestibil" şi dădu s-o rupă la fugă spre pădure, când auzi răspunsul celuilalt animal:

– Într-adevăr neobişnuit, cu atât mai mult cu cât sesizez la el curenţi cerebrali puternici. Nu pare deloc un animal stupid. Hai să-l vedem mai de-aproape, dar fără să-l speriem.

Oseghin, înfrângându-şi o pornire aproape irezistibilă de a fugi la adăpost spre TAB (lucru pentru care, oricum, n-avea timp), rămase acolo, cu arma în mâini. Fiarele se apropiară de el, cu ochii lor răi şi ghearele murdare, dar efluviile telepatice care veneau dinspre ei erau total opuse aspectului lor agresiv, asemănătoare cu ale unui om care vrea să mângâie un pisoi speriat. Oseghin simţi pentru prima oară în viaţa sa că trebuie să-i mulţumească CUIVA care are grijă de lume şi de destinul lui, al paleontologului intrat în contact cu civilizaţia dinozaurilor... Asta însă nu plăcu ALTCUIVA.

Iosif Visarionovici Stalin apăru în spatele tiranozaurilor, echipat în uniformă militară completă, inclusiv caschetă şi medalii. Cu binecunoscutul zâmbet afabil al Tătucului Popoarelor, se apropie de reptile până ajunse între ele; acestea nu păreau să-l fi sesizat.

– *Zdrastvuite, tavarişce Oseghin!* salută el şi apoi, cu un gest de iluzionist, scoase de după ureche o grenadă, îi rupse cuiul de siguranţă cu dinţii şi o aruncă pe nisip. Brusc, prin cascheta ce se sfâşie, erupseră două coarne fioroase, iar Stalin/Sarsailă dispăru într-un nor de fum.

Vitea se aruncă la pământ, grenada făcu explozie. Se trezi alergând ca un disperat, asurzit de bubuitură, cu reptilele croncănind fioroase pe urmele sale. Cu un salt disperat, se aruncă într-un tufiş de la marginea pădurii, unde scăpă arma într-o băltoacă. Dădu să bage mâna după ea, când un bot ca de crocodil ţâşni, împroşcând apă şi mâl, şi nu lipsi mult să-i reteze braţul. Oseghin urlă şi o luă la fugă, încercând să ajungă la TAB. Reptilele se opriseră la lizieră, căutându-l cu gesturi nervoase din cap. Oseghin vedea, printre ferigile masive, tija ce susţinea camera video, şi se orientă după ea. Escaladă un dâmb şi sări orbeşte, convins că avea să aterizeze pe TAB.

În aer, avu un şoc. Se rostogoli în noroi, apoi, stupefiat, se ridică în genunchi, privind către locul unde fusese TAB-ul.

– Nu, nu se poate, îmi pierd minţile. Nu-i adevărat!!

O mică troiţă de lemn adăpostea o toacă de care erau atârnate două ciocănele. Tija şi camera ieşeau din tavanul troiţei, închipuind o cruce. Oseghin înghiţi în sec. Ştergându-şi noroiul de pe faţă, paleontologul se ridică în picioare şi păşi către troiţă, până ajunse la un pas de ea. Privea prostit toaca de lemn. Ceva pocni, şi placa masivă de lemn a toacei se desprinse căzând spre el. Urlând, se rostogoli într-o parte, iar greoaia masă de lemn se înfipse în noroi, împroşcând în toate direcţiile. Oseghin înjură, căci îi prinsese un picior dedesubt. Chinuindu-se să-l scoată, auzi un mare foşnet de ferigi în spate. Se întoarse: cei doi dinozauri îl priveau. Unul dintre ei spuse:

– Ia te uită, era să-L UCIDĂ TOACA!

Oseghin îşi trase piciorul de sub placă, după care o luă la fugă cu speranţa nebună

că va putea ajunge la TAB înainte de a-l prinde reptilele. Dar, spre surpinderea sa, tiranozaurii nu-l mai urmăriră. O râpă pe fundul căreia ameninţau bolovani colţuroşi se deschidea în stânga rusului. Acesta fugea pe marginea ei, când deodată un dimetrodont, un colos de aproape zece metri lungime, apăru din pădurea cretacică, venind cu viteză spre el ca un uragan. Vitea ştia că dimetrodonţii erau ierbivori, dar şi că matahala aceea care se pregătea să-l împingă în hău avea vreo zece tone greutate – şi toate se repezeau la el! Era atât de îngrozit, încât nici nu se mai miră că dinozaurul îi spuse, cu accent american:

– Dă-te, bă, la o parte!

– N-am unde! răspunse mecanic Vitea, la un pas de a se prăbuşi peste bolovanii ascuţiţi. Brusc, fiara se opri, la numai câţiva paşi de el. Vitea avu revelaţia fulgerătoare că totul nu e altceva decât o altă glumiţă de-a lui N-aibă Parte. Monstrul râse şi-i reproşă:

– Nu vrei să te dai la o parte? Aha, te pomeneşti că N-AI PARTE?!

Văzând negru de furie, Oseghin apuca o piatră de pe jos şi o aruncă în capul dimetrodontului, ca o descărcare nervoasă, conştient că micul proiectil n-ar fi ucis nici măcar un câine. În schimb, văzu cu stupoare ditamai monstrul sărind în aer la receptarea pietrei şi căzând pe spate, cu labele în sus, ca la desenele animate. În tufişuri, Diavolul se tăvălea de râs, hohotind isteric.

...Oseghin fugea uşor către TAB, de-a latul unei porţiuni de deşert. Dar dacă deşertul era deşert, în schimbul aerul de deasupra sa nu. Două păsări Arheopteryx planau liniştite deasupra omului. Acesta, speriat, căzu în nisipi, gata să se lase devorat de răpitoarele aerului. Când colo, le auzi sporovăind:

– Îl mâncăm?

– Nu, lasă-l să SE DUCĂ PE PUSTII! răspunse celalată şi se îndepărtară fâlfâind.

Oseghin era disperat. Fusese prins la mijloc. Orice ar fi făcut, ieşea prost. Dacă accepta că Diavolul există, trebuia să renunţe la ateism. Dacă însă respingea existenţa Diavolului, era obligat să respingă şi realitatea uimitoare a civilizaţiei dinozaurilor. Dar curiozitatea omului de ştiinţă tindea să depăşească loialitatea comunistului aflat în misiune... Iar afecţiunea sa pentru dinozauri, pe care şi-o mărturisi de-abia acum, în ciuda întâmplării din şcoala generală şi a festelor Diavolului, era ilogică dacă se gândea că, în cazul în care dinozaurii ar fi supravieţuit, oamenii nu ar mai fi apărut! Cu aceste gânduri învălmăşite în mintea sa, şi aşa greu încercată de evenimentele ultimelor zile, nemaitemându-se de dinozauri, pentru că ştia că aceştia nu-i vor răul, Oseghin, întins pe nisipul Cretacicului, aţipi. Era hotărât să intre în contact cu dinozaurii, să-i prevină de pericol şi, o dată ce-l vor fi identificat, să se întoască în 1984 cu misiunea împlinită... În curând, Oseghin adormi buştean.

...Se trezi cu capul greu, la auzul unui pocnet metalic. Văzu ca prin ceaţă TAB-ul staţionat în faţa sa. Se frecă la ochi, ridicându-se în picioare. Realiză că pocnetul care-l trezise era pocnetul turelei trântite. Ca şi cum, gândi el, cel ce a adus TAB-ul a ieşit, a trântit turela şi a plecat. Îşi privi ceasul – dormise acolo, întins, nici o jumătate de oră. Oftă şi se urcă în TAB, pornind către Bază, pradă gândurilor şi a planurilor. Iar straniul somn de nici 30 de minute, în miezul zilei, Oseghin îl aruncă într-un colţişor prăfuit al memoriei.

Aşadar, Diavolul îl lăsa în pace. De ce? Simplu: Diavolul avea nevoie de el, avea nevoie ca paleontologul comunist să se întoarcă în 1984 d.H. pentru a împărtăşi colegilor săi întru marxism metoda prin care îşi puteau extermina eternii duşmani. Şi deodată avu revelaţia: dacă Diavolul îl lasă în pace ca să identifice motivul extincţiei, înseamnă că *acest motiv există,* adică, fie azi, fie peste maxim 50-60 de ani, extincţia va începe! „E logic, nu? Dacă ştia că am venit prea devreme, nu l-ar mai fi interesat persoana mea. Aşa, înseamnă că el ştie când va începe evenimentul, şi că am timp să identific clar motivele şi să mă şi conving că e vorba de ceva ce putem folosi

împotriva americanilor!"

Ar fi trebuit să-şi dea seama de mult de asta... Oricum, bucuria sa nu avea margini. Chiui de fericire şi apoi strigă:

– Reagan, *nu pagadi!* Aţi încurcat-o, capitaliştilor!

Brusc, presă frânele vehiculului, care se opri cu o smucitură. Afară, în praf, zăcea cadavrul unui stegozaur.

– De-ar fi Extincţia! murmură Oseghin emoţionat. De n-ar fi doar un banal cadavru...

Degetele sale umblară pe tastele computerului, iar cadavrul mătăhălos, cele câteva tone de carne, oase şi solzi, uriaşa reptilă moartă, intră în atenţia aparaturii vehiculului: măsurători, cântăriri, evaluări, fotografii, prelevări de os şi muşchi, de organe, de celule nervoase şi de secreţii interne. Totul dură un sfert de oră, după care TAB-ul demară în trombă către Bază. Pe drum, călcă un Pterodactyl prăbuşit peste tufe şi strivi tone întregi de materie vegetală moartă. Fredonând uşor un cântec de veselie, Oseghin sări din TAB şi intră sprinten în Bază. Muşcând dintr-o bucată de carne rece, se aşeză în faţa monitorului central şi ceru computerului date despre situaţia reptilelor şi a speciilor vizate de extincţie. Cu puţin noroc, într-o lună-două putea pleca acasă!

Primul set de zece senzori raportă apariţia unor cadavre de reptile, iar celelalte nu făcură nici ele excepţie. Oseghin lăsă jos bucata de carne şi mai ceru informaţii. Toate semnalau o puzderie de cadavre, precum şi foarte multă vegetaţie ofilită. Controlă analizoarele atmosferice, chimice, meteorologice, seismice, tot ce se putea verifica. Nimic neobişnuit. Şi atunci, de ce erau atâtea cadavre? Oseghin era deja nervos. Ceva nu era în regulă. Prea multe leşuri împânzeau împrejurimile. Solicită calculatorului o evaluare a procentului de reptile deja moarte. Când citi cifra, se înecă şi începu să tuşească.

– Dumnezeule, articulă el, livid.

Evaluarea vizase exemplarele marcate radioactiv, *iar extincţia afectase un procent de exact sută la sută.* Oseghin era transpirat. Nicăieri, absolut nicăieri, nu mai putea găsi nici un dinozaur viu. Rămase încă o jumătate de oră în faţa ecranului, în timp ce bănuiala i se accentua, pe măsură ce timpul se scurgea, ireversibil.

Se vorbea mult despre dispariţia dinozaurilor acum 65.000.000 de ani. Unii afirmau că s-ar fi datorat unui meteorit ce ridicase praful în aer, acoperind soarele şi producând o iarnă ucigaşă. Alţii credeau că un virus necunoscut declanşase o epidemie generală. Alte păreri vizau gazele unei comete, huligani extratereştri sau hipercalcifierea ouălor, aducătoare de moarte puilor dinăuntru prin neputinţa acestora de a mai sparge găoacele, sau, dimpotrivă, decalcifierea scheletelor reptilelor, ce ar fi cedat sub apăsarea organismelor gigantice. Oricum, indiferent de motivul real, specialiştii estimaseră durata extincţiei la perioade variind între un an şi câteva zeci de mii. *Nu era adevărat. Dinozaurii muriseră în câteva clipe.*

De asemenea, mulţi savanţi visaseră să se întoarcă la sfârşitul Cretaciculului, pentru a constata cu ochii lor de ce muriseră reptilele. O parte chiar încercaseră, fără rezultat însă. Vitali Maximovici Oseghin, în schimb, ajunsese. Şi ştia ce dorea. Dar, obosit, dormise 22 de minute, timp în care dinozaurii dispăruseră!

Biologul se ridică palid. Mâinile îi tremurau. Ieşi la aer. Se întunecase, iar zgomotul pădurii era considerabil diminuat. Cadavrele reptilelor putrezeau peste plantele veştejite. Oseghin respira rapid, în timp ce privirile sale se ridicaseră către cer. Se chinuia să identifice Carul Mare, sub forma sa cretacică.

– Ei, Vitea, ce zici?

Vocea binecunoscută venea din întuneric. Oseghin, obişnuit cu apariţiile idioate ale Diavolului, nu se întoarse şi nu zise nimic. Trecură aşa câteva minute, timp în care amândoi tăcură. Cel care reluă dialogul fu tot Diavolul:

– Nu trebuia să dormi, Vitea. Dacă n-ai fi adormit, vedeai ceva senzaţional.

– Taci, spuse biologul răguşit.

– Atât efort şi chin pentru a veni aici să vezi cum a fost cu reptilele, şi tu dormi

exact când e mai interesant!

– Taci dracului din gură!

– Bine, o să tac. Dar mă gândesc la tine, că o să ai de furcă la întoarcerea în 1984.

– Ba n-o să păţesc nimic, ticălosule!

– Da? Şi ce-o să le zici? Că ai dormit buştean în timp ce milioane de reptile mureau?!

– Nu, o să le spun adevărul!

– Ah, da. La asta nu mă gândisem, grăi N-aibă parte cu înţelegere. O să le spui că Diavolul, travestit în Stalin, a asmuţit dinozaurii pe tine, că era să-ţi dea cu toaca în cap şi că pricepeai ce sporovăie tiranozaurii, nu?!

Oseghin îşi dădu seama că Diavolul avea dreptate. Un membru PCUS, şi om de ştiinţă pe deasupra, nu putea raporta aşa ceva, cu atât mai mult cu cât ar fi fost interpretate nu numai ca dovezi evidente de tulburări mintale, dar şi ca ofense aduse ideologiei comuniste.

Atunci de-abia, Oseghin cedă nervos. Se încuie în TAB, scoase sticla de votcă din ascunzătoare şi se îmbătă în ultimul hal.

– Totul sau nimic, murmură el ameţit. Totul sau nimic. Nici eu nu-mi voi îndeplini misiunea, nici creatura asta, indiferent ce-o fi, nu mă va folosi ca pe o unealtă!

Programă maşina timpului pentru întoarcere, scrise pe calculator câteva rânduri cu conţinut fad şi nerelevant pentru generalul Muratovski şi apoi, beat şi extenuat, luă pistolul şi-şi zbură creierii.

La câteva clipe după aceea, Diavolul se materializă în cabină, de data aceasta golgoluţ şi în întreaga şi înspăimântătoarea sa hidoşenie, pe care nu i-a arătase omului din viitor, şi surâse satisfăcut privind cadavrul acestuia şi sângele împrăştiat pe aparatură.

– A fost mai prost decât îl credeam, râse Diavolul, dacă a crezut poveştile cu faptul că vreau să-l trimit înapoi. O, nu, eu fac totul singur!

Şi, aplecându-se, puse buzele pe tâmpla cadavrului, acolo pe unde ieşise glonţul, şi suflă. După câteva clipe aerul se încinse, iar Diavolul se mototoli ca un balon care se dezumflă, se subţie şi dispăru brusc pătrunzând în cadavru prin gaura din cap, care se închise imediat după aceea. Mai trecură câteva clipe şi apoi cadavrul mişcă din cap, gemu şi, în cele din urmă, se ridică în picioare.

– Maşina e a mea, a mea!!

Cadavrul viu se aşeză în fotoliu, cu nonşalanţa omului căruia afacerile îi merg din plin, şi apăsă pe tasta ENTER. Programat de Oseghin, calculatorul îşi făcu datoria instantaneu. Baza dispăru fără urmă din Cretacic şi se rematerializă, în aceeaşi clipă, 65.000.000 de ani mai târziu, exact în secunda în care plecase, în dimineaţa zilei de 12 octombrie 1984, în unitatea militară ultrasecretă de la Dugoiarsk. Ovaţionat şi aplaudat, Vitea se lăsă purtat pe braţe. Un coleg mai tânăr îl bătu pe umăr admirativ:

– Măi, Vitea, zău aşa, *parcă ai pe dracu' în tine!*

În faţa generalului Muratovski, oamenii îl lăsară jos. Cu chipul radiind de fericire, Diavolul salută milităreşte, generalul la fel, apoi îşi strânseră mâinile.

– Tovarăşe colonel, vă raportez că misiunea a fost îndeplinită!

– Felicitări, tovarăşe *maior* Oseghin! Acum, vino cu mine şi dezvăluie-mi în două cuvinte marele secret...

– Desigur, zise Diavolul. Imediat. Dar pentru asta vă rog să-mi permiteţi câteva sugestii urgente, absolut necesare: mai întâi, Republica Autonomă Ceceno-Inguşă – nu am timp să vă explic ce se va întâmpla pe teritoriul ei, dar, vă rog, stocaţi acolo urgent cât mai multe arme şi muniţii de război, ultramoderne, *atât de bine ascunse, încât nici măcar armata noastră să nu ştie de ele!* Apoi, vă recomand să invitaţi cei mai mari oameni de ştiinţă din Occident, mai ales din SUA, pe un şantier paleontologic de lângă o localitate, Cernobîl, prin aprilie 1986. O să vă zic dup-aia de ce! Şi, cel mai important, ar fi bine ca secretar general al PCUS să iasă un tovarăş tânăr, care nu va schimba absolut nimic – de pildă, tovarăşul acela cu gî... Cum îi zice?! A, da – Gorbaciov!

STEPHEN BAXTER

COLUMBIADUL

Stephen Baxter a devenit cunoscut aproape peste noapte. A debutat în Marea Britanie, la începutul anilor 1990, dar începând cu 1995 a devenit o figură importantă în hard science fiction. Ultimele sale romane sunt *Flux* (1994), *Corăbiile temporale* (1995) – nominalizat la premiul Hugo – și *Voyager* (1997). „Columbiadul“ exploatează o temă care l-a fascinat pe Baxter în ultimii ani: istoria SF-ului. *Corăbiile temporale* este o urmare la *Mașina timpului* a lui H. G. Wells, iar nuveleta de față continuă romanul *De la Pământ la Lună* a lui Jules Verne, introducându-l în acțiune și pe Wells.

Prima detonație a fost cea mai puternică. Am crezut că reculul ce mă apăsa pe pat îmi va turti pieptul. Zgomotul a fost teribil și proiectilul s-a zgâlțâit cu atâta forță, încât capul mi-a fost azvârlit dintr-o parte în alta.

Au urmat apoi, în succesiune perfectă, detonările auxiliare ale acelor mici cantități de fulmicoton dispuse în pereții tunului. Una după alta, aceste încărcături de mărimea unui butoiaș și-au cumulat vaporii împingând în baza proiectilului, accelerându-l gradat, iar reculul m-a apăsat cu o forță tot mai mare.

Mă tem că mi-am pierdut cunoștința pentru un interval imposibil de determinat.

Când mi-am revenit din leșin, zgomotul și oscilațiile încetaseră. Îmi simțeam mintea amețită, ca și cum aș fi consumat fără măsură din butelcile cu vin ale lui Ardan, iar plămânii m-au durut când am inspirat adânc.

Dar când m-am apăsat de saltea, m-am înălțat încetișor, de parcă aș fi plutit într-un fluid care ar fi inundat interiorul proiectilului.

Am exultat de fericire. Nici de data aceasta Columbiadul meu nu mă trădase!

Mă numesc Impey Barbicane și ceea ce urmează – dacă există urechi care s-o audă – este relatarea celei de-a doua incursiuni făcută de mine dincolo de atmosfera terestră; mai exact a primei călătorii spre Marte.

❑❑❑

Picarescul meu romanț științific selenar a fost întâmpinat cu recenzii

favorabile după ce G. Newness îl publicase în Londra și am fost încântat să-l pot plasa unui editor american și în Colonii. Totuși, vânzările au fost slabe, datorită tulburărilor produse de războiul cu burii. Acestora li s-a adăugat și neplăcuta afacere a protestelor domnului Verne, legate de natura „neștiințifică" a procedeului meu de opacizare gravitațională; dar, la rându-mi, am reușit să identific erori în cărțile lui Verne și să verific anumite aspecte ale propriului roman cu ajutorul unor experți în astronomie, fizică astronomică și altele.

Toate acestea mi-au solicitat, însă, prea puțin atenția. După nașterea lui Gip și după publicarea seriei mele de predicții futurologice în *The Fortnightly Review*, am fost asaltat de probleme de o natură mult mai personală, ca și de altele cu o vădită semnificație globală.

Terminasem cu romanțurile interplanetare!

Din acest motiv, am fost extrem de surprins, ba chiar puțin nemulțumit, când am început să primesc, prin intermedul lui Newness, o serie de misive expediate din Paris, scrise – cu o caligrafie dezordonată – de un anume Michel Ardan. Acest vădit excentric își exprima admirația față de cărțile mele și mă implora să examinez materialele pe care le anexa și pe care urmam să le găsesc „de cel mai profund interes și confluente cu scrierile șmele – *n.a.ț*".

După cum îmi stă în obicei, n-am ezitat câtuși de puțin în a mă debarasa de această corespondență, fără să mă deranjez să o citesc în totalitate.

Totuși, domnul Ardan a continuat să mă asalteze cu alte rafale de scrisori.

În cele din urmă, profitând de un răgaz în care Jane îl alăpta pe Gip în dormitorul de la etaj, am frunzărit hârtiile trimise de Ardan și, trebuie să mărturisesc că imaginația – sau partea ei juvenilă și ascunsă! – mi-a fost stârnită.

Materialele anexate s-au dovedit a fi declarația unui anume colonel Maston din Baltimore, Statele Unite, consemnată între anii 1872 și 1873, adică acum aproape douăzeci și opt de ani. Maston, decedat între timp, pretindea că ar fi construit un aparat ce detectase „emisii electro-magnetice": un fenomen descris pentru prima dată de James Clerk Maxwell și aparent asociat recentelor demonstrații ale telegrafiei fără fir făcute de Marconi. Ca și cum afirmațiile sale n-ar fi fost destul de suspecte, Maston mai susținea că „emisiile" ar fi fost în realitate semnale codificate în forma unui mesaj telegrafic.

Iar aceste semnale – spuneau Maston și Ardan – proveniseră de la o sursă aflată în afara atmosferei terestre: de la un călător spațial ce se îndrepta spre Marte!

Când am priceput esența, am izbucnit într-un răs sonor. Am mâzgălit rapid o notiță, instruindu-l pe Newness să nu-mi mai transmită alte scrisori provenite din aceeași direcție.

❑❑❑

Ziua a cincea. Două sute nouăzeci și șapte de mii de leghe.

Prin ferestruicile de sticlă lenticulare, Pământul pare acum de mărimea unei Luni pline. Doar jumătatea dreaptă a globului terestru este luminată de Soare. Pot încă discerne norii și strălucirea gheții de la poli.

La o oarecare distanță de Pământ se întrevede un disc luminos, imitând faza crescătoare a planetei. Este Luna, urmând Pământul pe drumul lui în jurul Soarelui. Voi regreta de-a pururi că, datorită configurației traiectoriei mele, am trecut de abia la câteva sute de mii de leghe de satelit.

Proiectilul este extraordinar de confortabil. Ajunge să răsucesc un robinet și capăt foc și lumină de la gazul

înmagazinat într-un rezervor sub o presiune de mai multe atmosfere. Proviziile de hrană sunt alcătuite din carne, legume și fructe, comprimate cu presa hidraulică la cea mai mică dimensiune posibilă; am prevăzut, de asemenea, anumite cantități de rachiu și apă. Atmosfera din proiectil este menținută cu ajutorul cloratului de potasiu și a potasei caustice: prin încălzire, cel dintâi se transformă în clorură de potasiu, iar oxigenul degajat în urma reacției înlocuiește oxigenul consumat prin respirație. Prin scuturare, potasa extrage din aer acidul carbonic apărut acolo ca urmare a arderii elementelor din sângele meu.

În felul acesta, în spațiul interplanetar, mă simt la fel de confortabil ca în sala de fumat a Gun Clubului însuși, în Union Square, Baltimore!

Michel Ardan avea în jur de șaptezeci și cinci de ani. Era un bărbat voinic, dar gârbov. Purta favoriți stufoși și mustață; coama lui de păr zbârlit, cândva evident roșcată, era acum în cea mai mare parte sură. Ochii constituiau aspectul cel mai remarcabil al chipului său. Obișnuia să-i țină larg deschiși, astfel că în jurul fiecărui iris se zărea o dungă albă, iar privirea îi era limpede, deși nefocalizată, ca și cum ar fi suferit de miopie.

Pășea agitat prin salonul meu și pulpanele hainei descheiate îi fâlfâiau. În ciuda vârstei, Ardan era un bărbat viguros și energic, iar locuința mea, Spade House – deși spațioasă –, părea să-l încătușeze. Mă temeam, de asemenea, că glasul lui răsunător, de demn urmaș al galilor, îl putea trezi pe Gip. De aceea, l-am invitat la o plimbare prin grădina casei; mă așteptam ca în aer liber să nu mai pară ca într-o cușcă.

Ridicată pe coasta Kent, lângă Sandgate, casa oferă panorama mării. Ziua era înviorătoare, ușor înnorată. Cu toate acestea, Ardan nu părea deloc interesat de împrejurimi.

M-a fixat cu ochii lui aprigi.

– Nu mi-ați răspuns la scrisori.

– Am solicitat să nu-mi mai fie remise.

– Am fost nevoit să vin aici fără să mă fi anunțat în prealabil. Domnule, am venit să vă cer ajutorul.

Regretam deja că-i permisesem să pătrundă în casă, însă, pe moment, mă copleșise combinația dintre aerul lui deschis și conținutul intrigant al misivelor acelea nesolicitate. Acum m-am oprit ferm pe pajiște și am ridicat ultima sa scrisoare.

– Atunci, domnule Ardan, mi-ați putea oferi o explicație pentru aceste nonsensuri fantastice pe care mi le-ați trimis?

A râs scurt, ca un lătrat.

– Fantastice, pot părea. Nonsensuri... în nici un caz!

– Așadar, susțineți că aceste „emisii" nu reprezintă altceva decât adevărul?

– Bineînțeles. Este vorba despre un sistem de comunicare conceput de Impey Barbicane și de colonelul Maston. Ei s-au folosit de descoperirile electro-magnetice ale lui James Maxwell cu vigoarea și inventivitatea tipică americanilor – căci, desigur, America este Tărâmul Viitorului, nu-i așa?

În privința aceasta aveam dubii.

– Colonelul Maston a construit un soi de oglindă – dar din sârme, înțelegeți? – având forma figurii geometrice numită hiperbolă... nu, scuzați-mă, parabolă, despre care mi s-a spus că poate colecta toate undele reflectate într-un singur punct, făcând astfel posibilă detectarea celor mai slabe...

– Ajunge!

Nu eram deloc calificat să judec posibilitățile tehnice ale unui astfel de aparat ipotetic. În plus, includerea

detaliilor aparent autentice este o modalitate pe care am folosit-o în propriile-mi cărți, pentru a determina cititorul să accepte cele mai scandaloase minciuni imaginate. Nu intenționam să mă autoamăgesc!

– Susțineți că aceste misive ale dumneavoastră – recepționate de Maston – provin din partea ocupantului unui proiectil, aflat în afara atmosferei terestre. Mai susțineți că acest proiectil a fost lansat în spațiu cu ajutorul unui tun imens, „Columbiadul", turnat în coasta unui deal din Florida...

– Așa este.

– Dar, bietul meu domn Ardan, trebuie să înțelegeți că acestea nu sunt decât elementele unei ficțiuni scrisă acum trei decenii de domnul Verne – compatriotul dumneavoastră – cu care eu însumi am corespondat.

Un roșu coleric i-a invadat obrajii zbârciți.

– Într-adevăr, acum Verne susține că romanele lui senzaționale și fără nerv sunt plăsmuiri ale propriei imaginații. Îi convine s-o facă. Însă nu sunt ficțiuni! A fost angajat să scrie relatarea extraordinarei noastre călătorii!

– Poate că aveți dreptate, dar mai există un amănunt. În relatarea domnului Verne, proiectilul era lansat spre Lună. Nu spre Marte... Am clătinat din cap. Mi se pare o diferență importantă.

– Domnule, vă rog să încetați a mă trata ca pe un imbecil. Sunt extrem de conștient asupra diferenței. Proiectilul a fost trimis spre Lună în prima lui călătorie – la care am avut onoarea să particip...

Se apropia după-amiaza, iar eu aveam destulă treabă; în plus, francezul acesta grosolan începuse să mă irite.

– Atunci, dacă proiectilul despre care vorbiți a existat cu adevărat, poate că ați avea amabilitatea să mi-l arătați.

– Mă tem că n-o pot face.

– De ce?

– Pentru că nu se mai găsește pe Pământ.

– Aha...

Sigur că nu! Se afla îngropat în colbul roșu de pe Marte, cu acel Barbicane înăuntru.

– Dar...

– Da, domnule Ardan?

– Vă *pot* arăta tunul.

Francezul m-a fixat cu privirea și am simțit străbătându-mă un straniu fior înghețat.

Ziua șaptezeci și trei. Patru milioane o sută optzeci și patru de mii de leghe.

Astăzi, privind printr-un geam afumat, am observat trecerea Pământului peste fața Soarelui.

Planeta a apărut mai întâi ca o ciupitură în circumferința perfectă a stelei-mamă. Cu timpul a înaintat, ieșind în plină strălucire a globului de foc și a fost destul de vizibilă sub forma unui disc întreg, minuscul prin comparație cu dimensiunile mărețe ale Soarelui. După aproximativ o oră, a apărut un alt punctuleț, chiar mai mic decât primul. Era Luna, urmându-și părintele spre centrul Soarelui.

Peste aproape opt ore, pasajul s-a încheiat.

Am efectuat câteva observații astronomice ale evenimentului. Am măsurat unghiul sub care Pământul și Luna au traversat discul Soarelui, pentru ca să pot determina abaterea de la ecliptică a elipsei orbitei mele; iar cronometrarea pasajului mi-a oferit informații precise despre traiectoria reală a proiectilului față de cea pe care o prevăzusem. Calculele făcute mă informează că nu m-am abătut de la traiectoria necesară.

A trecut mai puțin de un secol de când căpitanul James Cook, în 1769, a navigat cu Endeavor *până în Tahiti ca*

să vadă planeta Venus trecând prin fața Soarelui. Ar fi putut, oare, acel mare explorator să-și fi imaginat această călătorie a mea?

Am devenit primul om care a fost martorul unei tranziții a Pământului! Cine, mă întreb, va fi al doilea?

Ne-au trebuit două zile pentru a naviga cu un vas de linie din New Orleans până în golful Espiritu Santo, aproape de Tampa Town.

Ardan a avut bunul simț de a-mi evita tovărășia pe durata acestei scurte și neplăcute călătorii. Dispoziția nu-mi era dintre cele mai însuflețite. La scurt timp după ce părăsisem Anglia, începusem să mă blestem întruna, și nu-l uitasem nici pe Ardan, pentru nebunia de a fi de acord cu această expediție spre Florida.

Nu ne puteam însă ignora la micul dejun și la cină. Iar în aceste ocazii, ne contraziceam.

– Dar, am insistat eu, ocupantul s-ar transforma într-un strat subțire de oase sfărâmate și carne, strivit de impactul cu baza oricărui proiectil tras dintr-un asemenea tun. Nici un strat de apă sau despărțituri brizante n-ar fi suficiente pentru a evita această soartă.

– Perfect adevărat, a încuviințat Ardan imperturbabil. Să nu uităm însă că domnul Verne n-a specificat toate detaliile.

– La ce vă referiți?

– Barbicane și tovarășii săi din Gun Club au anticipat această problemă. Columbiadul, tunul cel uriaș, a fost mai mare decât l-a descris Verne. În plus, el nu a folosit o singură încărcătură de fulmicoton, ci mai multe, poziționate pe lungimea țevii. În acest fel, proiectilului i-a fost aplicat un impuls *distribuit*. Este o problemă elementară de algebră – pentru cei doritori, nu și pentru mine! – să se calculeze că forțele suportate de călători în interiorul proiectilului, deși colosale, nu erau letale.

– Prostii! Ce spuneți atunci de descrierea făcută de Verne condițiilor din interiorul proiectilului, în decursul călătoriei spre Lună? El pretinde că exploratorii au încercat o senzație de levitație – dar numai în punctul în care atracțiile gravitaționale ale Pământului și Lunii sunt egale. Este un nonsens. Când într-un recipient se creează vid, obiectele dinăuntru – indiferent dacă sunt particule de praf sau de plumb – cad cu aceeași viteză. Același lucru era valabil pentru conținutul proiectilului dumneavoastră. Stimate domn, ar fi trebuit să plutiți în interior pe tot parcursul voiajului!

– Așa s-a și întâmplat, a ridicat el din umeri. A fost un episod amuzant, dar nu întotdeauna o senzație confortabilă. Pentru a doua călătorie, am instalat un pat prevăzut cu curele, de asemenea toate sculele și uneltele aveau cârlige și ochiuri, iar pe pereți existau crampoane. Cât despre inexacta descriere făcută de domnul Verne... vă recomand să vă adresați lui! Poate că n-a înțeles senzațiile noastre. Sau poate că a preferat să confere un anume dramatism stării noastre, într-un mod adecvat narațiunii sale...

– Aha! am mormăit. Fiindcă veni vorba, domnule Ardan, este pur și simplu imposibil să lansezi un proiectil spre altă planetă, folosind un tun!

– Ba este perfect posibil. M-a fixat cu privirea. De altfel, o știți prea bine! Nu cumva chiar dumneavoastră ați publicat propria relatare, conform căreia asemenea proiectile nu trebuie trase de pe Pământ spre Marte, ci în direcția opusă?

– Dar era o ficțiune! am strigat. La fel ca și cărțile lui Verne!

– Nu, a clătinat el din capul masiv și grizonat. Relatarea domnului Verne era adevărată. Doar scepticii insistă că tre-

buie să fie ficțiune. Iar asta, domnule, este tragedia mea.

Ziua o sută treizeci și patru. Șapte milioane patru sute șaptezeci și șapte de mii de leghe.

Aerul va fi rarefiat și răcoros, asemănător celui din vârful unui munte terestru. Trebuie să sper că viața animală și vegetală – ale căror migrații și modificări sezoniere au fost observate de pe Pământ sub forma unor succesiuni de culori – îmi vor asigura alimente compatibile cu sistemul meu digestiv.

M-am înarmat cu termometre, barometre, aneroide și altimetre cu care să studiez caracteristicile peisajului și atmosferei marțiene. Am, de asemenea, câteva busole, pentru cazul în care acolo vor exista influențe magnetice. În proiectil se mai găsesc foi de cort, târnăcoape și hârlețe, cuie, saci cu grâu, puieți și alte semințe: provizii cu care să-mi construiesc miniaturala colonie pe suprafața lui Marte. Fiindcă, desigur, acolo trebuie să-mi petrec restul vieții.

Visez că s-ar putea chiar să întâlnesc inteligență! – oameni sau forme analoge. Locuitorii lui Marte ar trebui să fie creaturi înalte, delicate, asemănătoare unor păianjeni, cu dezvoltarea în înălțime stimulată de gravitația slabă a planetei. În mod similar, construcțiile lor vor fi structuri zvelte, minunate...

Cu astfel de speculații mă consolez.

Mărturisesc că încerc un sentiment de izolare. Cu Pământul invizibil și cu Marte în continuare doar o steluță stacojie, sunt suspendat într-un firmament înstelat – întrucât viteza mea nu este perceptibilă – și numai globul orbitor al Soarelui întrerupe curbura Cerurilor de deasupra și de dedesubt. A mai fost oare alt om la fel de singur?

La răstimpuri închid plăcile ferestruicilor și mă leg cu curelele de pat, economisind puțin din prețiosul gaz. Încerc să uit de situația în care mă aflu, cufundându-mă în cărți, acele credincioase tovarășe pe care le-am adus cu mine.

Constat însă că este imposibil să dau uitării depărtarea ce mă separă de toți oamenii care au trăit vreodată și că proiectilul meu, un fragil cort din aluminiu, reprezintă singura-mi protecție.

Am rămas peste noapte la hotelul Franklin din Tampa Town. Era un loc jalnic, inconfortabil, cu facilități extrem de primitive.

La orele cinci în zorii zilei, Ardan m-a trezit din somn.

Am călătorit cu trăsura. O vreme am urmat coasta – era stearpă și pârjolită – apoi am pătruns spre continent, unde solul a devenit mult mai mănos, abundând în plante tropicale și din miazănoapte, incluzând ananași, bumbac, igname, orez și trestie de zahăr. Drumul mi s-a părut bine construit, ținând seama de natura sălbatică și nepopulată a regiunii.

Nu sunt un individ sportiv; căldura mă afecta și nu mă simțeam confortabil, costumul meu de lână englezească era stânjenitor și greu, iar plămânii mi se chinuiau cu aerul plin de umiditate. Spre deosebire de mine, Arden era plin de energie, evident învigorat de călătoria noastră.

– Când ne-am întors pe Pământ – am coborât în Oceanul Pacific – exuberanța noastră nu cunoștea limite. Ne imaginam Columbiade noi și mai mari. Ne închipuiam flote de proiectile legând între ele Pământul, Luna și planetele. Ne așteptam să fim adulați!

– După cum a descris domnul Verne.

– Dar Verne a mințit! – și nu numai

în privința aceea. Da, este adevărat, am cunoscut o oarecare celebritate, o notorietate efemeră. Însă nu ne-am întors cu nimic, nici măcar cu un săculeț din solul lunar, aboslut nimic, doar descrierea unui corp ceresc mort și lipsit de atmosferă. Construirea Columbiadului a fost finanțată prin subscrieri publice. La scurtă vreme după ce ne-am întors, presiunile investitorilor au început să fie resimțite. *Unde este profitul nostru?* se auzea de pe buzele tuturor.

– Mi se pare firesc.

– Unii scriitori cu influență au susținut că poate nici nu călătorisem spre Lună. Poate că totul fusese o amăgire născocită de Barbicane și de tovarășii săi.

– Ar putea fi adevărat, am încuviințat sever. La urma urmelor, Gun Clubul era format din fabricanți de armament care, după terminarea războiului de secesiune, au căutat prin acest nou proiect să-și mențină investițiile și forța de muncă...

– Complet neadevărat! Noi am dat ocol Lunii! Dar acele reacții ne-au bulversat. Barbicane a refuzat să se lase înfrânt. A încercat să obțină subvenții pentru o nouă companie care să se ridice pe succesele sale. Compania a dat însă faliment, iar procuratura și magistratura l-au pus sub urmărire pentru despăgubirea debitorilor. Ah, dacă Luna n-ar fi fost un corp mort! Dacă am fi reușit să descoperim o lume care să ațâțe din nou visurile omenirii! Barbicane a decis atunci să riște totul pe o singură carte. Și-a luat ultimii bani și i-a întrebuințat pentru adâncirea Columbiadului și repararea proiectilului...

Mi-am pierdut răbdarea; mă interesau prea puțin amintirile incoerente ale lui Ardan.

Apoi acesta a început să digreseze și să descrie cum a fost – cel puțin așa susținea el – ocolul Lunii. Glasul i-a devenit îndepărtat, ochii straniu de goi.

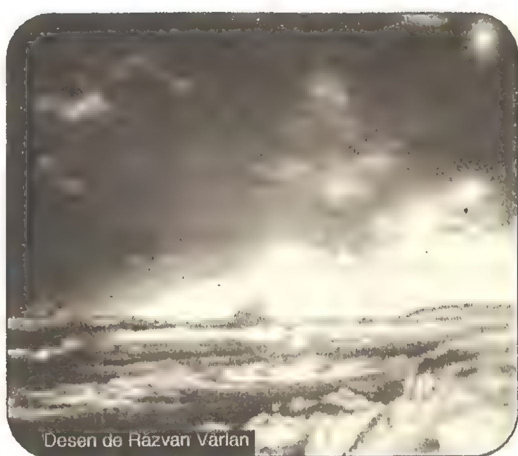
❑❑❑

Ziua două sute patruzeci și cinci. Douăsprezece milioane o sută douăzeci și cinci de leghe.

Proiectilul se apropie de planetă sub un unghi față de razele Soarelui, astfel încât Marte este în crai-nou, cu o felie din emisfera întunecată întoarsă spre mine. Umbrele ocru par să devină mai închise spre periferie, conferindu-i globului o rotunjime evidentă: Marte este puțin portocaliu, singurul obiect ceresc, cu excepția Soarelui, vizibil altfel decât ca un punct luminos pe tot firmamentul de 360 de grade din jurul meu.

Într-o parte, la o distanță ceva mai mare decât diametrul discului marțian, se zărește o steluță sclipind stins. Dacă mă strădui s-o observ pentru câteva minute, poziția ei față de Marte se modifică vizibil. Astfel am dedus că Marte are un tovarăș: o lună mai mică decât a noastră. Bănuiesc, de asemenea, că puțin mai departe de globul central poate exista un al doilea satelit, dar observațiile mele nu sunt lipsite de ambiguitate.

Deocamdată pot distinge câteva detalii chiar pe discul planetei, altele

Desen de Răzvan Vârlan

decât cele cunoscute în urma observațiilor făcute prin telescoapele cele mari de pe Pământ. Pot zări destul de clar pata albă a calotei polare sudice, care se topește în căldura sărăcăcioasă a unei veri marțiene, urmând succesiunea anotimpurilor identificată de William Herschel.

Văzduhul pare limpede și nu pot decât să sper că aerul se va dovedi îndeajuns de dens pentru a-mi amortiza căderea din spațiu!

– Mi s-a părut că vedeam firicele uleioase curgând pe geamul cabinei. M-am gândit că poate proiectilul suferise vreo stricăciune și m-am răsucit să-l avertizez pe Barbicane. Apoi însă ochii mi s-au focalizat și mi-am dat seama că priveam *munți*. Aceștia lunecau lent dincolo de ferestruică, lăsând în urmă umbre prelungi și întunecate. Erau munții Lunii.

Apropierea noastră era foarte rapidă. Cu fiecare minut, Luna creștea tot mai mult. Nu mai era acum discul plat și gălbui pe care-l cunoscusem de pe Pământ. Avea o culoare compusă din numeroase nuanțe de alburiu, iar centrul satelitului părea că se bombează spre noi, devenind tridimensional în lumina Pământului. Peisajul era accidentat și complex, de asemenea absolut nemișcat și tăcut. Luna este o lume micuță, prietene. Raza îi este atât de mică, încât ochiul meu îi putea cuprinde forma sferică, chiar de la o distanță redusă. Puteam vedea că zburam în jurul unei sfere de piatră, suspendat în spațiu, cu vidul întinzându-se la infinit în toate direcțiile.

Am trecut de hotarul Lunii și am pătruns în bezna absolută. Nici o rază de Soare, nici o rază de lumină dinspre Pământ nu atingea peisajul ascuns ce gonea pe sub noi.

– Cum rămâne atunci, am întrebat, cu forma de ovoid a Lunii pe care o presupune Hansen, stratul de atmosferă atras în partea îndepărtată din cauza masei mai mari...

– Nu am văzut așa ceva! Dar...

– Da?

– Dar... Când Soarele era ascuns înapoia discului lunar, de jur împrejurul Lunii se zărea o lumină ca și cum conturul i-ar fi fost în flăcări. Ardan s-a răsucit spre mine și ochii lui cuprinși de cataractă scânteiau. A fost minunat! Doamne, a fost ceva minunat!

Am traversat câmpii nesfârșite, pe care doar pe alocuri se desprindeau pâlcuri izolate de molizi. Iar în cele din urmă am ajuns la un platou stâncos, dogorit de soare și aflat la altitudine considerabilă.

Ziua două sute cincizeci și șapte. Un milion trei sute treizeci și cinci de mii de leghe.

Natura lui Marte mi-a devenit clară. Mult prea clară!

Există o diferență distinctă și vizibilă între emisfera de miazănoapte și cea de miazăzi. Ținuturile întunecate din sudul liniei ecuatoriale ce le divide sunt presărate de cratere la fel de dese precum cele de pe Lună; în vreme ce șesurile nordice – analoge poate mărilor de colb selenare – sunt în general mai netede și, poate, mai tinere.

Un uriaș sistem de canioane se întinde în lungul ecuatorului, o rană planetară vizibilă chiar de la o sută de mii de leghe. În apusul acestei râpe gigantice se află patru vulcani imenși: cratere negre mărețe, la fel de moarte ca oricare de pe Lună. Iar în emisfera de miazăzi am întrezărit un crater gigantic, adânc și acoperit de promoroacă. În mod clar, Marte este o lume mică. Unele dintre trăsăturile sale geografice se lăbărțează în jurul globu-

lui, uriașe, copleșindu-i curbura.

N-am văzut nici o dovadă a șanțurilor, sau canalelor, observate de cardinalul Secchi, nici alte mărețe lucrări ale Minții pe care mulți pretind că le-ar fi zărit. De asemenea, n-am zărit nici o mărturie a vieții: aceste șesuri ruginii nu sunt brăzdate de turme de animale și n-am întrevăzut nici măcar prezența vegetației. Culorile pe care le-am distins se pare că se datorează mai degrabă caracteristicilor geologice decât proceselor vieții. Chiar Syrtis Major – denumită de Huygens „Marea Clepsidrei" – s-a dovedit a fi un crater înalt, cu nimic mai umed decât cel mai arid deșert pământean.

Am fost astfel silit să admit adevărul:

Marte este o lume moartă. La fel de moartă ca Luna!

Am coborât din trăsură și am pornit pe jos, traversând platoul acela pe care Ardan îl numea Stone's Hill. Am văzut cum spre acest loc pustiu convergeau câteva drumuri pietruite, lipsite de orice trafic, enigmatice. Exista chiar o cale ferată, ruginită și de mult timp neexploatată, care șerpuia îndepărtându-se în direcția lui Tampa Town.

Peste tot am descoperit ruinele de magazii, ateliere, cuptoare pentru topit metalul și barăci pentru muncitori. Indiferent dacă Ardan spunea sau nu adevărul, era vădit că aici se desfășurase o activitate de proporții impresionante.

În centrul platoului se ridica o colină joasă, înconjurată cu un brâu având raza de vreo șase sute de iarzi din construcții scunde din zidărie, dispuse la intervale regulate. Fiecare construcție era încununată de un arc eliptic.

Am pășit în cercul acesta cu diametrul egal cu două treimi de milă și am privit în jur.

– Dumnezeule, Ardan! am strigat impresionat, în ciuda scepticismului. Locul acesta lasă senzația unei imense locații arheologice – un Stonehenge, poate, transportat în America. Cred că trebuie să fie câteva sute de asemenea monoliți cubici...

– Peste o mie, a răspuns el. Sunt cuptoare pentru topit metalul, folosite la topirea milioanelor de tone de fontă din care s-a turnat țeava uriașului Columbiad. Priviți aici! Mi-a arătat un șanț puțin adânc: Aici sunt canalele prin care fonta a fost direcționată în matrița centrală – simultan din cele o mie două sute de cuptoare!

În vârful colinei – convergența sutelor de șanțuri – exista o deschidere rotundă cu diametrul de vreo șaizeci de picioare. Ardan și cu mine ne-am apropiat precauți de această cavitate. Am descoperit că se transforma într-un puț cilindric, săpat vertical în peisajul stâncos.

Ardan a scos o monedă din buzunar și a azvârlit-o în gura uriașului puț. Am auzit-o zăngănind de câteva ori de pereții metalici, dar n-am putut-o auzi oprindu-se.

Adunându-mi tot curajul – de când mă știu sufăr de o anume teamă față de locurile subterane – am pășit spre buza craterului. Am văzut că pereții săi erau perfect verticali, evident construiți de mâna omului și, aparent, făcuți din fontă. Materialul începuse însă să se cojească și era ruginit.

Privind în jur de pe această înălțime, am întrezărit acum configurația peisajului devastat: cuptoarele și barăcile mai fragile erau năruite, iar resturile fuseseră azvârlite dinspre centru spre periferie, ca și cum cândva avusese loc o explozie teribilă. Am zărit pe sol dungi îndepărtându-se radial de colină; am speculat că, dintr-un balon, aceste dungi ar fi putut semăna cu razele din jurul marilor cratere lunare.

Scena era teribil de tulburătoare; aici fuseseră făurite lucruri mărețe, totuși aceste uriașe mașinării zăceau ruinate, sfărâmate... uitate.

Ardan pășea ațâțat în jurul uriașului tun abandonat; degaja o agitație extraordinară, de parcă întregul Pământ devenise o cușcă insuficientă pentru el.

– Era magnific! a strigat el. Când scânteia electrică a aprins fulmicotonul și pământul s-a cutremurat, iar mănunchiul de foc s-a năpustit în sus, trântindu-i pe spectatori și caii lor la pământ ca spicele în furtună...! Apoi proiectilul s-a întrezărit pentru o clipă, urcând precum un suflet în lumina orbitoare...

Am ridicat ochii privind cerul senin și fierbinte și mi l-am imaginat pe acel Barbicane urcând în proiectilul său, în aplauzele bătrânilor lui prieteni. Presupun că el ar fi numit-o bravură. Dar cât de ușor trebuie să fi fost să pornești în eterul infinit – pentru vecie! – și să lași în urmă complicațiile pământene ale debitorilor și promisiunilor neîmplinite. M-am întrebat dacă Barbicane plecase în explorare... sau fugise?

❑❑❑

Coborând vijelios spre oceanul strălucitor al atmosferei marțiene – în vreme ce pustietatea stacojie presărată de cratere se mărește dedesubt – mă simt cuprins de disperare. Oare întregul Sistem Solar se va dovedi la fel de arid ca lumile pe care le-am vizitat până acum?

În mod sigur nu va mai exista altă transmisiune. Aș dori ca ultimele mele cuvinte să-mi exprime profunda recunoștință pentru credincioșii mei prieteni, mai cu seamă pentru colonelul J.T. Maston și partenerilor din Societatea Națională a Comunicațiilor Interstelare, care au urmărit vreme de atâtea luni zadarnica-mi călătorie prin spațiu.

Sunt sigur că acest nou eșec va fi trâmbițat de acei șacali care mi-au târât Societatea în faliment; neavând decât peisaje aride ca destinații, s-ar putea să treacă multe decenii înainte ca omul să mai părăsească vreodată atmosfera Pământului!

❑❑❑

– Domnule, se pare că trebuie să vă acord credit în privința adevărului. Ce doriți însă de la mine? De ce m-ați adus până aici?

M-a prins de braț după obiceiul lui franțuzesc, strângându-mă puternic.

– V-am citit cărțile. Știu că sunteți un om cu imaginație. Trebuie să publicați relatarea lui Maston – să povestiți istoria acestui loc...

– Dar de ce? Care ar fi scopul? Dacă Omul Mijlociu este neimpresionat de asemenea fapte – dacă el le privește ca pe farse ori ca pe o cinică exploatare din partea fabricanților de armament – cine sunt eu ca să-l conving de contrariu? Am intrat într-un nou secol, domnule Ardan: secolul Socialismului. Trebuie să ne concentrăm asupra nevoilor Pământului – asupra sărăciei, nedreptății, bolii – și să ne întoarcem chipurile spre noile lumi doar atunci când vom fi ajuns la maturitate în această...

Dar Ardan nu mă auzea. Continua să mă strângă de braț și i-am zărit din nou privirea sălbatică din ochii bătrâni – ochi care, poate, văzuseră prea multe.

– Eu m-aș întoarce! Asta-i tot. Sunt prins în gravitație ca în chihlimbar. Mă trage în jos, mă fixează pe vecie de Pământ! Oh, domnule Wells, lăsați-mă să mă întorc!

Traducerea:
Mihai-Dan Pavelescu

ANA-VERONICA MIRCEA

RÂPA AMĂGIRILOR

PROLOG

– Ubar Budd, frumoasă Leona şi oameni buni, nu după capul meu venit-am încoace eu, care mă chem Kodd Dock şi sunt înalt Iscoditor al Ub-ubariei noastre. Fost-am trimis cu grabnică poruncă de însuşi Ub-ubarul Kronm, fie-ei în veci numele pomenit cu slavă! Pentru că, în înţelepciunea sa, plecatu-şi-a Ub-ubarul urechea la rugile Ubarului Budd, aici de faţă, de a se scormoni câte fapte se află cunoscute despre veneratul Maud, moştenitor legiuit al Ubariei acesteia, despre numita Alonda, pe lângă acest castel trăitoare, şi despre numitul Hylm, menestrelul.

Întru aceasta, după temeinică şi fără zarvă cercetare şi după îndelungată chibzuinţă, v-am adunat spre a grăi fiecare, doar către auzul meu, ceea ce vă îndeamnă cugetul a face cunoscut din cele trăite cu – ori aflate despre aceia mai înainte pomeniţi.

Dar, ca început a toate, rogu-vă să iertaţi dacă oştenii ce însoţitu-v-au încoace n-avut-au în purtări cuviinţă îndestul. Căci oaspeţi sunteţi în locul acesta şi eu unul mult preţ pun pe cele ce aveţi a-mi spune. Şi iarăşi mi-este străin gândul de a găsi o cât de neînsemnată vină oricăruia din toţi ce-mi staţi în faţă.

TARR

Eram puştani atuncea, luminăţia ta, da' aşa ceva nu se uită. Parcă simt ş-acu' zvâcnirea pământului, parcă văd vatra surpându-se, cioburi de ferestre sărind încoace şi încolo, parcă aud blestemele sărăcanilor, ăi din colibele de stuf, când se iţeau şerpeşte de sub sălaşurile lor năruite.

Se prăvălise Nava Ub-ubar a Flotei Imperiale. Peste un sat, luminăţia ta! Un sat întreg fărâmase!

Noi, cu mic, cu mare, am grăbit peste dealuri, către locul prăpădului. Nu mai văzusem navă stelară, una din aia luptătoare, uriaşă, niciodată. La noi, pe Hypko, veneau doar navele Poştei: hârburi ruginite, peticite, de le numeau piloţii (nişte gălbejiţi mititei, cu ochi oblici şi capete rase) sicrie călătoare.

Da' ne-am bulucit degeaba. Era numa' un munte de fierărie încolăcită. Ei, sigur, învăţătorul ăl bătrân zicea că erau acolo şi plastoţel, şi fibre de sticlă, şi... Iartă, luminăţia ta, că nu ştiu ce mai înşira. Nici mie, nici lu' Trom nu ne-au plăcut buchiile. Ce să zic, doar şi ca să ne ştim scăpaţi de şcoală am plecat cu Hylm pe calea pribegiei!

Orişicum, nu ne ardea atuncea să ascultăm ce bălmăjea învăţătoru'. Ne-am repezit să răscolim măruntaiele navei. Că nu era unu' care să nu fi auzit vrute şi nevrute despre armele oştenilor, despre solda lor bogată, despre comorile Ub-ubarului Flotei...

Unii au găsit arme. Adică au gândit că arme or fi fost, aşa cum grămada aia de fiare fusese până nu demult o semeaţă cetate zburătoare!

Alţii au găsit leşuri. Pârlite, strivite, hăcuite. Şi şi-au făcut pomană de le-au adunat şi le-au ars după lege.

Trom a fost singuru' de-a dat peste vreo trei rotocoale subţiri, mari cât podu' palmei.

– Sunt bani, l-a dumirit învăţătoru'. Adică sunt discuri de credit. E o avere, băiete, da' nu ţi-e cu folos decât pe vreuna din lumile oraş!

Aşa că Trom a scuipat într-o parte, a ciudă şi dispreţ. A lăsat discurile în mâna învăţătorului ş-a alergat către mine. Pentru că io îl găsisem pe Hylm!

Părea un mort-frumos. Era întreg-întreguleţ, avea o mândreţe de plete albe – cum nu mai pomenisem lângă o faţă ca a lui, de zdrahon în plină tinereţe – şi rumeneală în obrajii raşi de puţină vreme. Da' nu-l puteam atinge, că deştele mi se-afundau în ceva cald şi moale, de mi le zvârlea 'napoi când cercam să apăs, să străpung afurisitu' de înveliş pufos, ăl de era acolo spre ciuda ochilor mei, de nu puteau să-l vadă.

– Poartă straiul dorului!

M-am întors, tresărind. Trom era proţăpit în spatele meu şi se holba, cu gura căscată, la bărbatul lungit la picioarele mele.

– Ce tot îndrugi? l-am repezit.

– L-a sărutat o vrăjitoare, a urmat, ici parcă povestindu-mi ăl mai firesc lucru din lume, ici parcă necrezând nici el vorbelor de-i ieşeau din gură. A pus dorinţa ei între el şi Moarte. Nu poate pieri câtă vreme fermecătoarea aia îl vrea pentru sine. Acu' e-n visu' lui. Îl dojeneşte că ţine între ei depărtarea. Prostu'! Dac-ai şti, Tarr, cât e ea de frumoasă!

– Îţi fug minţile, frate-miu! am zis şi mi-am auzit în voce frica. Ori poate ţi-i a şagă?

Da' el a legănat capu' şi m-a privit cu obidă:

– Am visat-o trei somnuri la rând! Mi l-a înfăţişat pe omu' ăsta, mi-a spus cum o să vină şi cum o să-l întorc la viaţa adevărată. Da' am chitit că-s vise proaste – până mai adineauri, când l-am zărit aci, lângă tine.

L-am crezut. El a găsit o funie şi am legat străinul pe sub subţiori. Pe urmă l-am târât în urma noastră.

Nimeni nu ne-a-ntrebat ce facem. Cică, luminate domn, straiul de dor ne-ar fi ferit de ochi iscoditori. Pe Hylm şi pe noi, în ăl răstimp cât îl aveam în grijă. Aşa mi-a istorisit Trom că-l lămurise fermecătoarea.

L-am târât printre spini şi peste pietre. Straiul îl apăra de ele. Erau nimic pe lângă îmbrăţişarea navei turtite din care îl scosesem!

L-am adus în ograda noastră, în loc cu umbră deasă. Pe urmă Trom a prins un pui de verzişor, o păsăruică cum n-aveţi pe-aci. L-a luat din cuib, că era abia scăpat din găoace. I-a tăiat gâtu' şi a stropit cu sângele lui creştetu' adormitului. Nu l-am cercetat de ce-o face, da' mi-a dat el singur seamă:

– Moartea e c-o gheară-n el. Îl slobozeşte numa' de capătă în loc ceva nevinovat şi fraged. Mai bun era un prunc, da' o să meargă şi aşa, n-am teamă!

M-au cutreierat fiori şi m-am bucurat că mama plecase la sân cu soră-mea a mică. Pentru că am ştiut, de parcă gândurile lui Trom ar fi fost ale mele, că viaţa copilaşului ăluia ar fi vrut el s-o dea drept plată!

Da' mi-am uitat de toate când străinu' a deschis ochii şi s-a ridicat dintr-o săritură.

– Vă mulţumesc, băieţi. Ştiu cine sunteţi şi ce-aţi făcut pentru mine. Mai ştiu şi că m-aţi ajutat pentru că EA a vrut aşa...

– Te urmăreşte cu facerile ei de bine, s-a repezit frate-meu, zâmbind cu gura până la urechi.

Străinu' a râs şi l-a mângâiat pe creştet.

– Bag seamă, puştiule, că s-a-nfipt zdravăn şi-n visele tale! Da' nu-i cu chibzuială să crezi în tot ce-ţi spune! Muierea mă urmăreşte ca un blestem! Tu ţine minte că ăsta-i adevărul şi aminteşte-mi-l când n-o să mai deosebesc răul de bine! I-e ciudă că i-am scăpat din gheare! Da' şi io fierb că mi-a scăpat ea mie! E, da-i poveste lungă! Poate c-o să v-o spun, da' altă dată! Acu' e bine să aflaţi că io-s Hylm menestrelul. Nu-s menestrel de multă vreme, da' oştean nu-s deloc – şi n-am fost niciodată! Ububarul Flotei mă îndrăgise ca izvoditor de cântece şi snoave. Şi mie mi-era dragă nava lui, că mă purta repede şi departe. Departe hăt de vrăjitoarea aia blestemată!

Altele nu ne-a mai grăit atuncea. Da' nici noi nu l-am tras de limbă. Nici bătrânii noştri nu l-au ispitit. L-au omenit şi l-au adăpostit în noaptea aia. Şi-n multe alte nopţi, pentru că sălaşu' lui pe Hipko a fost în casa noastră.

Vecinilor le-a căzut drag degrabă. Numa' niscaiva babe şuşoteau prin colţuri că ochii lui îs răi, da' când îi ascultau cântecele lăcrimau – şi se-mbunau şi ele.

Iar noi, Trom şi cu mine, l-am îndrăgit mai abitir decât tot satul. Ne-a fost frăţânele mai mare, ăla mult dorit, şi ne-a-nvăţat tot ce ştia cu bucurie. Da' de fermecătoarea de-i salvase viaţa n-a mai istorisit. Niciodată. Nu în faţa mea. Muierea aia era taina pe care singur Trom o împărţea cu el. Le bântuia visele deopotrivă şi nu lipsea din vorbele de le schimbau când erau, când se credeau adică, singuri.

Îi spionam adesea, plin de ciudă – şi de teama că m-or prinde într-o zi. În clipele-alea îi uram pe amândoi, de parcă mi-ar fi fost duşmani de moarte! Da-mi trecea, ş-apoi mă ruşinam de mine! Pentru că în adevăr îi iubeam, şi frumoase erau zilele când umblam cu toţii alături, şi ne primeau cu dragă inimă şi ăi de chefuiau pentru venirea pe lume a pruncilor, şi ăi de prăznuiau unirea mirilor, şi ăi deaveau în orice ceas prilej de desfătare. Iar la sărbătorile alea mari, când tot norodul benchetuia pe uliţi şi pe câmpuri, nu era chip să nu se lumineze când apăream noi, menestrelii! Că, spuneau ei, dulce viers avea Hylm, da' nu ziceam rău nici noi, ucenicii!

E, da' lu' Hylm tot mai mult îi plăceau incinerările. Atuncea ciupea strunele cu ură şi tânguirea lor ca de muiere se lipea bocetului lui, în care îndoliaţii simţeau lacrimile şi durerea unui frate.

– Jeleşte parcă toţi morţii ar fi cu el de-un sânge! Ori parcă amarnică povară ar căra pe suflet!

Aşa am încercat să îl îndemn pe Trom la vorbă într-o seară, numa' că el a săltat dintr-un umăr, mi-a zvârlit o privire de zicea: „Ei, ce ştii tu, frăţâne?", şi m-a lăsat cu buzele umflate.

Vezi dar, că eu nu ştiu, luminăţie, mai multe despre tainele lu' Hylm; n-am aflat nici acu'! Ştiu doar că anii, ia vreo cinci, de am trecut prin ei cu el alături, la noi pe Hipko, mi-au fost ăi mai frumoşi din toată viaţa!

D-asta m-am lăsat ispitei ş-am plecat, cu Hylm şi Trom prin ăle lumi străine! M-am suit pe-un hârb de-al Poştei cu inima în gât – şi tot acolo mi-am simţit-o câtă vreme ne-am vânturat tot printre stele! C-am tot cutreierat aşa doi ani, şi-n ăst răstimp nu prea au fost răgazuri când să simţim ţărâna sub picioare!

MOŞUL

Mi-au bătut în poartă. În crucea nopţii! Cu pumnii! Ehe! Pribegi ei, pribeag norocul! La mine-n poartă le-a sărit în cale! Păi cum? Să bată tocma-n poarta mea? Din tot satu'?!

Pe-aci, cum pică poala nopţii, pică şi somnu'. Somn greu, adânc. De, somn de oameni trudiţi!

Dormeam şi io aşa... Ehe! Demult... când eram tânăr... Da' baba mea! Ehe, ce le dormea, sărmana!... Putrezi-i-ar în tihnă ciolanele!... Că era ciolănoasă şi voinică muiere! Da' frumoasă la vremea ei, ehe! Din sat cea mai frumoasă! Ori numa' mi-o fi părut mie aşa, de mi-am adus-o în casă să-mi otrăvească zilele! Că mare pacoste şi grea belea mi-a fost limba ei ascuţită! Da-i iertam vorbele proaste când mi s-anina de gât... Şi râdea... şi-i lucea-n ochi doru'... Şi mai cu seamă o iertam când îmi odrăslea câte-un fecior! Dragă mi-era atunci! Dragă mi-ar fi fost şi de-ar fi năpădit-o păcatele... ca omizile! Că şapte mi-a născut! Şi i-a crescut pe toţi zdraveni. Voinici. Ehe! Ca ukii, urşii ceia cu coarne aduşi de Ubaru' nost' din nu ştiu ce pustia lume! Ehe! A fost bună mamă şi cu credinţă nevastă! Da' tot cu limba ceea a ei i-a împrăştiat pe toţi. Cum spulberă vântu' cenuşa... Şi-au luat muierile şi şi-au durat case. Din ce-au avut, din ce n-au avut... Şi-au durat case în cel capăt de sat... Unu' nu s-a aciuiat în casa părintească! Doarme fiecare somn greu lângă copii şi nevastă... Singur io... Ehe! Bătrân şi singur!... În câte nopţi nici nu ating geană

de geană! Mai degrabă aţipesc în amiaza mare. Rezemat de gard, în ogradă, la soare. De, ca omu' bătrân... Da' noaptea. Ehe! Rar se prinde somnu' de mine, taică!

Aşa a fost norocu' istora trei! S-ajungă-n poarta mea! I-am auzit de cum au bătut! E, îi simţise şi câinele. Adevăr îi! Se pornise să latre. Îi o javră pricăjită! Urât, sărmanu'. Da' latră, ehe! Rău de gură, ca baba mea! Putrezi-i-ar în tihnă ciolanele... Da-i suflet şi el. Un suflet aci, lângă casă... Ba, la vreme rea, îl chem la mine, în odaie... Mă ocărăsc feciorii, nurorile... Mă mai râd nepoţii – şi megieşii – când îl află tolănit lângă pat...

Da' atuncea era afară. Că era noapte caldă. La ce să-l fi ţinut lângă un moş de nouăj' de ani? C-aşa-mi zic toţi: Moşu'. Că io îs mai bătrân în sat! Singur io! E, după Baba Hâda... Adevăr îi... Da' ceea o să trăiască trei sute de ani! Pe puţin trei sute de ani o să trăiască! Fir-ar afurisit neamul ei de farmecfăcătoare!

Aşa că i-a simţit. Câinele i-a simţit şi i-a lătrat. Da-i auzeam oricum. Singur io! C-urechile mi-s încă bune! Şi ochii! Îmi cam tremură mâinile! Adevăr îi! Şi nu mă mai duc picioarele. Nu iute, ca altădată. Şi nu mai pot căra cu spinarea. Şi nu mai pot trudi câtu-i ziua. Şi mai am numa' doi dinţi. Da' mestec încă bine! Că mi s-au vârtoşat gingiile. Ehe! Mi-s sănătos, nu mi-s nevolnic! Pe toate le-ncropesc singur! Singur io! De cinci ani... De când s-a prăpădit baba... Putrezi-i-ar în tihnă ciolanele... Că ea le dormea! De-ai fi putut să baţi în poartă o noapte – toată! Cu pumnii! Şi-n uşă chiar! Că ea dormea!!! Geaba ar fi urlat câinii în şapte sate! Pentru că ea voia să doarmă. Şi dacă voia să doarmă..., dormea! Că totdeauna a fost căpoasă muiere!

Cu mine au avut noroc pribegii! I-am auzit cum au lovit în poartă! Au dat şi glas. Adevăr îi! O voce groasă, plină. Parcă ştiam de undeva vocea ceea! Da' să mă tai, că tot nu-mi amintesc de unde!

– Rogu-te, om bun, deschide-ne poarta! Fă-ţi pomană c-un acoperiş, o-mbucătură şi-o gură de apă! N-ai teamă, nu purtăm gânduri viclene! Fă-ţi milă de trei bieţi menestreli, sfârşiţi de prea îndelungată cale!...

Menestreli. Ştiam io. Ehe! Pribegi de cei ce cântă la castele, prin palate... Ori în mijloc de sat, în zi de mare praznic... Becisnici, de nu îs în stare de vreo muncă... Ori putori – de nu le place truda! Şi prea slabi de înger ca să-şi adune hrana tâlhărind, ori prin războaie... Da-i primeam pe toţi. Totdeauna. Până şi baba mea, cât ar fi fost de muiere afurisită, pricepea că îs tot suflete, sărmanii...

Am desferecat poarta. I-am poftit în casă. Am aprins lumânarea din seu de uk, ceea de dă lumină o juma de noapte.

Erau flenduroşi. Murdari. Ceia mai tineri – doi băietani cu caş la gură! – cu ochii stinşi de osteneală. I-am omenit cu puţinul de-l aveam şi îndată i-a fura somnu'.

Da' al treilea avea sămânţă de vorbă. Era cela cu vocea groasă. Să fi tot văzut treizeci de ierni! Ierni, că păru-l avea alb. Ehe! Alb ca omătu'! Da' ochii îi erau tineri. Cu dulceaţă-n privire. Cât să bage-n răcori o muiere! Da' erau ochi răi. Ehe! Nimeni nu ştie ca mine să cunoască ochii oamenilor! Şi mai văzusem undeva ochii ceia! Unde, ştie Sfântu'!

– Singur trăieşti aci, moşule?

– Singur io, taică. Ia, cu potaia ceea de afară. Că baba mea... S-a dus, putrezi-i-ar în tihnă ciolanele... Şi feciorii, de! La vetrele lor. Ehe! Că doară nu mi-s datori ei mie. Că nu i-am întrebat nici io, nici baba, vor ori ba să vină-n lumea aiasta păcătoasă?

Cela a zâmbit. A zâmbit a-ntristare.

– Drept ai grăit, moşule! Da' amară-i dreptatea asta, ca sărutarea narzilor de-amară!

– Ptiu! Pe ceia lasă-i în pace, taică! Nu-i mai pomeni în inima nopţii, feri-ne-ar Ceru' Sfânt! Ia zi, mai bine, de unde-mi veniţi? Că tare-s istoviţi băieţii!

– De departe... De tare departe venim, moşule!... De-aci abia se vede steaua de ne era acolo soare! Am cutreierat cerurile. Şi-n nave-sălaş sărmane, mânate de nevoi şi de necazuri, şi-n de-alea bogate, de umblă doar într-o plăcere. Şi ne-am plătit drumu', cinstit, cu snoave şi cu cântec. Iar din lumea asta a dumitale, moşule, de-un an ş-o vară tot adunăm pe tălpi colbu'!

– Ehe, pricep c-oţi fi văzut mulţime de meleaguri! Şi-oţi fi ştiind mulţime de istorii despre ele! Da' pe la noi ce vânt v-aduse, taică? Ori mergeţi peste deal, la castelu' Ubarului?

– Îhâm, a mormăit, înnegurându-se. Da-n urmă şi-a luat seama şi s-a trudit să-şi pună-n vorbe voioşie. Oi fi auzit, moşule, ce mare sărbătoare va fi acolo mâine! Vor curge fluvii de vin printre munţi de mâncare! O dată doar îşi numără fiica ubarului a cincisprezecea primăvară! Şi am prins zvon că îi frumoasă coz şi că i-s dragi poveştile şi cântul. Şi că tot mâine, după datină, or s-o unească cu fratele mai vârstnic, un flăcău chipos şi cum nu-s mulţi voinici.

– Ehe, aiasta-i datină spurcată de-a Ubarilor, aşa să ştii! Că vor să nu li se tulbure sângele şi să-şi păstreze neamu'! Da' Ceru' tot are să-i bată!

– O fi cum spui dumneata, moşule. Da' nouă ce ne pasă? Noi mergem numa' să-i veselim, că asta ne e pâinea! Ne zorim către castel, doar-doar ni s-or îngrăşa pungile! Da' pân-acolo îi de trecut Râpa Amăgirilor şi, vorba dumitale, nu se face asta-n inima nopţii!

Ehe! De unde ştia pribeagu' de Râpa Amăgirilor?! Şi io de unde-i ştiam glasu'? Da' ochii?... Mi-a trecut un fulger prin inimă! Oare să fi fost el?... Părea peste poate!

– Ai mai fost prin părţile noastre, omule! Adevăr îi?

A oftat. Şi-a trecut mâna peste frunte. Şi mi-a răspuns cu o vorbă ca a noastră, aşa, mai îndulcită:

– Adevăr îi, moşule! Am mai fost! Să tot fie nouăzece ani de-atuncea... Mi-aduc aminte de baba dumitale, putrezească-n pace! Mi-aduc aminte şi de Baba Hâda, farmecfăcătoarea. Mai trăieşte Baba Hâda, taică moşule?

Ehe! Aci l-a luat gura pe dinainte! Numa' el îmi zicea aşa: „taică moşule". Aşa-mi zicea. De când era o fărâmă de om!

– Trăieşte Baba Hâda! Trăieşte hoaşca! Soiu' rău, Hylm, băiatule, nu piere cu una, cu două!

M-a privit. Drept în lumina ochilor. M-a privit fără să mă vadă!

Mă mai privise aşa o dată. Ehe! Ce noapte fusese atuncea! O lună plină cobora către apus. A doua, tot cu rotundu-ntreg, abia răsărise. Şi-a treia era sus, lucind neştirbită, aşişderea sufatelor sale.

Io stăteam în poartă. De, tot nesomnu'! Tot el mă biruia! Da' nu-mi părea rău. Nu în noaptea ceea. Că-n nopţile cu trei luni pline narzii deschid Poarta. Pot deschide poarta tărâmului lor! Ceea din Râpa Amăgirilor! Ehe! Ar deschide-o ei câtu-i de mare, da' nu le stă-n puteri decât s-o urnească oleacă! Da' prin crăpătura ceea vin la noi visele amăgitoare! De ţi se furişează-n minte şi te urmăresc somn după somn! De-ajungi să crezi că viaţa ţi-i ceea din vis, nu ceea din trezie! Da' nu-i chip să pricepi când ţi se zice că eşti rob-de-vis. Nu îi nici leac ori farmec pentru vindecare.

Vezi dară, taică, că bucuros stăteam în poartă-n noaptea ceea. Şi atuncea Hylm, de tocmai a trecut de-a fuga, m-a privit. Da' fără să mă vadă! Numa' el ştia ce-o fi văzut! Şi mi-a părut că păru-l avea alb. D-am socotit că-i amăgirea razelor de lună! Şi l-am chemat:

– Ei, Hylm, băiatule!

Da' n-auzea! S-a repezit în cea cocioabă, la Baba Hâda. Şi de atuncea s-a pierdut! Ehe! I s-a şters urma! Aşa cum se-ntâmplase, tot în vara ceea, cu fraţii lui. Toţi ceia doişpe fraţi!

Acu', Hylm era primu' de se-ntorcea. Ehe! Ştiam că-i el! Geaba mă privea de parcă n-aş fi fost! Cu ochii ceia răi ai lui. 'Nainte n-avusese ochii răi! Da' *erau ochii lui*!

Ehe! Am priceput că era Hylm. Că lui îi părea rău că io am priceput. Că n-ar fi vrut să desluşesc că se-ntorsese pen' că, musai, trebuia!

Da' ce era cu ochii ceia răi? Cu păru' cela alb?

Ehe! Ştiam! Tot alb fusese şi în noaptea ceea! Nu mă vrăjise lumina lunilor! Tot Baba Hâda! Fi-i-ar neamu' afurisit! Hoaşca le clocise pe toate! Hoaşca cu vorbe măsluite! Se jurase că nu la ea intrase Hylm. Pe Ceru' Sfânt jurase! Ca şi cum m-ar fi minţit pe mine ochii! Ehe! Chiar ochii mei?!

Da' oameni-au crezut. Proşti, ehe! Au zis că numa' fata, Alonda... Că numa' ea i-a pierdut pe toţi treişpe. Au vrut să plece-n codru. Proşti, ehe! S-o prindă ei în codru! Pe *ea!* Ea, fata pădurarului! Ea, de-nnopta la Râpa Amăgirilor! 'Noptea acolo! Ca-n sălaşu' tătâne-su! De spuneau că-i vrăjitoare! În ziua ceea aşa spuneau muierile. Toate! Şi baba mea... Putrezi-i-ar în tihnă ciolanele...

Da' o fi fost. O fi fost vrăjitoare! Că prea era frumoasă! Da' nu frumoasă aşa... Aşa, ca toate muierile. Ca baba mea la vremea ei. Era mai frumoasă decât ele, ehe! Pentru că era frumoasă *altcum* decât ele! Că-n nouăj' de ani ai mei – ani, ehe! – n-am învăţat cu *care* vorbe să zic cum era ea frumoasă!

Da' oamenii nu s-au dus în codru. Nu în ziua ceea. A venit ea, Alonda. În miezu' adunăturii din buricu' satului! Singură. Cu frumuseţea ceea a ei. Ca o vrajă! De zăpăcea oricare minte de bărbat! De înmuia oricare suflet de muiere! Ş-am privit toţi în ochii ceia ai ei. Mari. Şi verzi. Şi cătând a mirare:

– Da' ce-i, oameni buni? Ce-i? Ce mai îi?

Ş-am auzit toţi vocea ceea a ei. Ehe! Susura ca izvoru'! Şi te ungea pe dinăuntru, taică! Te ogoia, cum ogoieşte plânsu' pruncului doar vorba mamei!

Da' nu i-a răspuns nimeni. De ce? Ştie Ceru'! Că eu am vrut să vorbesc, ehe! Da' uite că n-am ştiut cum... Şi ce... Şi... despre ce... A ştiut hoaşca, Baba Hâda:

– Ia, nu-i nimic, fetico, ce să fie? Tu du-te, du-te, că te-o fi aşteptând tătâne-tu!

S-a dus. Da' tătâne-su... Pe cela îl storcise uku'. Da' cin' era să ştie? Spre seară l-au aflat oamenii, stâlcit de cu mult greu îl cunoşteai! Ehe! Da' pe ea, pe Alonda, pe ea n-a mai aflat-o nimeni. Niciodată. Şi mortu' a dispărut până a doua zi!

Aşa că io mă gândeam la fata aia. La Alonda. El, menestrelul, se uita la mine. Va să zic, taică, se uita prin mine – de parcă n-aş fi fost. Pe urmă şi-a mai trecut o dată mâna peste frunte. Ş-atuncea m-a văzut. Şi m-a-ntrebat. Ehe! Parcă aş fi crezut... Parcă n-aş fi crezut... Da' parcă tot aş fi crezut c-aiasta o să-ntrebe:

– Da' Alonda? Ce-i cu Alonda, taică moşule?

– Alonda? Ehe, taică! Dusă a fost! A doua zi după tine! Am râs: Ba s-a şi zis c-oţi fi fugit. Oţi fi fugit, ehe, împreună!

S-a holbat la mine. Cu ochii ceia răi ai lui. S-a holbat la mine ca la o casă arsă!

Era nebun! Ehe! Se-ntorsese nebun! Fără doar şi poate!

Ş-odată mi-a sărit în gât! Mi-a-nfipt în gât deştele! Ca nişte gheare! Ş-am prins a horcăi! Ş-am simţit că ochi-mi ies din găvane! Ş-am auzit c-afară urlă câinele! Ş-am vrut să fac semnu' smereniei. De, ca omu-n ceasu' cela de la urmă. Da' n-am avut putere.

– Minţi, moşule! Minţi! Unde e Alonda? E cu Ubaru'? La castel? Îi e ibovnică?

Ehe! Ce-a mai răcnit la mine! Da' mi-a dat drumu'. Mi-a dat drumu' 'nainte să-mi dau sufletu'!

– Iartă, taică moşule! Dumneata nu minţi, ştiu, nu minţi niciodată!... Baba Hâda! Ceea m-a amăgit! Pe ceea am s-o ucid, ca pe-o năpârcă! Dumneata iartă-mi, taică moşule! Iartă unui om făr' de noroc!

Şi-a ieşit. Am ştiut că se duce la hoaşcă. Ş-am gândit c-o s-o omoare. Da' n-am gândit că face păcat. Ehe! Păcat?! Păcat să striveşti o farmecfăcătoare bătrână şi ticăloasă?!

Da' am priceput. Singur io! Am priceput că nu era nebun. Da-l smintiseră muierile, vrăjitoarea ceea bătrână şi ceea tânără, Alonda. Fir-ar ea afurisită pe unde-o fi fost!

Ş-am mai priceput... Singur io! Ehe!... Am mai priceput că nu norocu' dăduse peste ei în poarta mea. Că el era om fără de noroc! Da' el ştia. Ştia că io nu dorm. Ehe! Ştia tâlharu'! Că mai bine era tâlhar. Decât aşa! Ptiu, bată-l Sfântu'! Că nu-l bătuse Sfântu' Norocu' şi pe el. Barem o dată!

BABA HÂDA

Numa' aşa are leac fiertura ceea. Clocotită la pirostrii, noaptea, în odaie fără ferestre. Şi cu lut pe jos. Să simţi sub tălpile goale pământu'. Că pământ suntem şi-n pământ ne vom întoarce. Sfântă vorbă! Din pământ izvorăşte apa, din pământ creşte hrana. În pământ putrezesc ciolanele morţilor. Şi-n ciolanele celea a fost odată suflet! Ş-au fost suflete de-au

ţinut legea Cerului! Celea dănţuiesc printre stele! Ş-au fost suflete de s-au vândut nardului! Celea se cufundă-n hău' pământului! În inima lui de foc şi pucioasă! Iară dintr-acolo străpung către noi cu vaier şi vuiet – şi nu ştim a le auzi, dară-mi-te a le pricepe! Da' io-nvăţasem a le şti simţi!

Dacă simţi sub tălpile goale pământu', şi-ţi aduni minţile, pustiite de gânduri şi patimi, şi te vrei orb şi surd la lumina şi sunetu' vieţii, atuncea simţi... Simţi cum urcă în tine şi vaier, şi vuiet... Simţi vorbele sufletelor moarte şi le poţi barem rosti, de nu le poţi totdeauna pricepe... Şi simţi descântecu'... Ştii descântecu'... Şi dacă l-ai prins, poţi să vrei s-auzi iară sunetu' vieţii: ş-ai s-asculţi trei triluri de sortitoare pestriţă. Şi dacă le-ai ascultat, poţi să vrei iară să vezi lumina vieţii: ş-ai să priveşti lutu', pirostriile, ceaunu'... Ş-ai să pui fiertura la foc, ş-ai să rosteşti descântecu'... Da' să nu te tulbure nimeni când îl rosteşti, c-ai să-l uiţi, şi 'geaba-ţi va fi fost truda!

Da' fiertura tot n-o arunci! Că de-ai vrut să fie tămăduitoare de boală, ea va-mbolnăvi de boala ceea; de-ai vrut să dea rod pământului, va arde semănăturile; de-ai vrut să dea dragoste, o să dea ură; de-ai vrut să dea moarte, o să aducă viaţă şi sănătate; de-a-ndoaselea o să fie de cum ai vrut, da' odată ş-odată, tot bine o să prindă!

Mie-mi cântase sortitoarea, îmi clocotea fiertura, şi din descântec mai simţeam pe limbă patru vorbe!

Era pentru mine fiertura – fiertură de viaţă lungă! Că mi s-a apropiat funia de par! În multe rânduri, când îmi întind ciolanele bătrâne, simt cum se luptă Moartea cu Somnu'. Vrea să mă fure Ea! Fiertura aiasta o mai ţine deoparte. Da-i musai s-o fac tot mai des, şi nu din orice buruiană! Şi-i tot mai greu să prind descântecu'! Da' acu-l ştiam. Şi ce-mi părea de bine! Ohoho!

Nu vreu să mor făr' să aflu fata de-o caut. Să fie tânără. Foarte tânără! Şi frumoasă. Foarte frumoasă! Că ce-i frumos i-e drag şi Cerului, şi Nardului! Şi-i e cu trebuinţă şi binelui, şi răului... Şi să vieţuiască lângă mine. Şi să vrea, şi să ştie că poate să se deprindă a simţi tainele firii. Ca să-i las cocioaba, pirostriile şi ceaunul când o fi să mă călătoresc din tărâmu' aista. Şi când mi s-o tângui sufletu' în strâmtoarea adâncurilor, să ştiu că-i simte cineva şi vaier, şi vuiet, că din zbuciumul lui pătrunde încă, printre oameni, şi binele, şi răul...

Da' unde-o fi să fie să găsesc fata aiasta? Unde? Şi când?

Ohoho! Ce m-am mai veselit când am văzut-o pe Alonda! Era de-o şchioapă când tătâne-su s-a aciuiat aci, pădurar şi grijitor al ukiilor de i-a-mpământenit Ubaru'. Unii vorbeau că n-ar fi fost copila lui, c-ar fi furat-o pen' că-i purtătoare de noroc. Ori piază rea! Căci mult mai era dulce gâgâlicea! Şi ochii ceia verzi, de mâţă hoaţă! Şi n-avea teamă de nimica! Ea n-o tulea când mă-ntâlnea prin codru, ca plozii istora din sat, de-o iau la sănătoasa şi de mă văd pe uliţi, în amiaza mare.

Cum o mai aşteptam să crească! Ohoho!

Da' a crescut... Şi s-a făcut frumoasă... Da' parcă tot simţeam că frumuseţea ceea îi lucru necurat!

Of! Da' m-am suit pe Râpa Amăgirilor, să cat ochiu' strigoiului, o buruiană de se iţeşte-o dată-n

Desen de Răzvan Varlan

treişpe ani. Ştiam c-aveam s-o pot culege-n noaptea ceea. Da' cine lua-n piept râpa? 'Naintea mea! O... zână, albă-n întuneric, cu fusta-ncolăcită-n vânt... Umbla cântând. De dragoste. Ea, Alonda. Da' cum umbla! Cum îşi mlădia trupu'! Io, biet, crezusem că numa' mâţele umblau aşa!

Da' m-a simţit. A stat în loc, s-a-ntors şi s-a uitat la mine. Şi ochii ceia verzi îi scânteiau. Îi scânteiau, nu şagă! Ohoho!...

Io m-am spăriat, ca niciodată! Ş-am făcut semnu' smereniei, de nu îl mai făcusem, ohoho! de când... Da' greu, că parcă-mi atârna un bolovan de mâna de pe piept ş-altu' de ceea de pe fruntea aplecată... Da' mi-a părut c-Alonda se-nfioară...

– Da' ce te smereşti, babo? *Tu* te smereşti?! Acu'? Ş-aci? Nu vezi că m-am zbârlit?

S-o fi zbârlit ea, da' io! Ace de gheaţă mi-au pişcat şira spinării când am auzit-o!

– Te-i fi zbârlit de frică, fetico! Că ce-i fi cătând noaptea pe râpa aiasta, păcatele mele? N-ai auzit câte se-ntâmplă aci? Şi toate necurate!

A râs. Da' ce era mai nelumesc frumos ca râsu' ei? Ca glasu' ei, doinind a dragoste, pe Râpa Amăgirilor, în noaptea ceea rece, fără nici o lună, fără stele...?

– Basme, babo! Spune-le proştilor din sat! La ce să-mi fie frică? Să-mi fie frică mie, când tu, nevolnică cum eşti, n-ai teamă?

– Taci, fetico, că nu ştii ce spui! Io mi-s bătrână, multe-am văzut, multe-am auzit, multe-am trăit şi multe ştiu...

– Atuncea ăi fi ştiind şi ce cat io pe-aci! Hai, spune, babo, hai!

Ohoho! Cum m-a mai săgetat cu ochii ceia! Ceia de scânteiau! Ce m-a mai săgetat!

Atuncea a-nceput să mi se limpezească totu'. Da' de ce se limpezea mai bine, de ceea mă treceau fiori mai reci!

– N-ăi fi cătând un pui de mâţă, maică? Unu' negru, mic, cu ochi ca doi tăciuni? De te priveşte-aşa, de zici că-i om?

Ea s-a muiat deodată.

– Ia-n te uită! Tu chiar ştii, Babă Hâda! Ş-a oftat: Numa' mâţu' cela mi-i prieten, babo! Singur el îi aproape de sufletu' meu!

– Cerule Sfânt! m-am minunat. Şi iară am făcut semnu' smereniei, da' mai greu c-a-ntâia oară!

– Ci stai locului, babo! Te tot smereşti, ca toantele, mereu!

Se cam burzuluise, da' io n-am ţinut seamă.

– Tu încă nu ştii cine eşti, fetico! Nici cine eşti, nici ce putere ai! Nici cât rău poţi aduce, pen' că ţi-i drag de rău!

S-a dat aproape ş-a şoptit, cu oarecare spaimă:

– Îs Cea-care-deschide, aşa cum mi-a zis El?

– Păi eşti, fetico! Eşti Ceea-de-deschide, mireasa Nardului!

Ohoho! Io mă dădeam vitează, da' dinţi-mi clănţăneau şi pielea îmi era ca la găini. Îmi uitasem şi de ochiul strigoiului, şi de toate! Şi îmi era mai frig, vântu' urla mai tare... Ş-Alonda era în faţa mea. Putea întinde mâna, să m-atingă. Şi io puteam întinde mâna s-o ating – pe Ea, ceea de o strânsese Nardu'n braţe! Ori avea s-o strângă... Ohoho! cât de curând!

– Mireasa Nardului?! El, Babă Hâdă, să fi fost Nardu'? El?

– El, fato? Care el?

– Ubaru' Negru. Ubaru' meu din vis.

– Din vis?!

– Ci nu te speria, babo! Nu l-am văzut în noapte cu luni pline; în nopţi de celea de mine fuge somnu'. Era o noapte de vară, caldă, numa' c-o lună, da' şi ceea ştirbă. Atuncea am găsit şi mâţu'. Parcă scâncea. Şi tremura, sărcau'! L-am adunat la piept ş-am suit colo, lângă trunchiu' putrezit. M-am aşezat ş-am adormit cu el în poală. Şi s-a făcut o peşteră..., o hrubă... Cu ziduri ca de aur... Ori să fi fost de foc? Da' îmi plăcea! Eram într-un culcuş de puf şi de mătasă. Mirosea a fân..., ş-a vânt..., ş-a fum... Era culcuşu' Ubarului. Ubar cu mare faimă! Ca Ub-ubaru' nost', aşa socot. Purta coroană de agat, cu patru coarne poleite-n vârf. Avea păru' ţepos, şi des, şi negru, ochii ca bezna, pielea smeadă... N-avea straie... Cred că n-aveam nici io... Şi m-a iubit... Of, babo! Simţeam cum mă topesc, cum îs torent şi curg năpraznic, cum îs cascadă şi mă pierd în hău! Cum mă înalţ şi fulger printre stele! Într-un târziu mi-a zis că o să-i fiu mireasă..., dacă vreau – şi dacă pot... Că am de strâns o zestre, un suflet după altu', pân' la al treşpelea, care e cheie bună numa' dacă îi celorlalte frate... De-atuncea dorm tot lângă trunchi, cu mâţu' tot în braţe... Şi visez... Da' ieri a pogorât o pâclă, deasă de nu puteam nici răsufla! M-a năucit, râpa se învârtea cu tot cu mine... Da' m-am dezmeticit degrabă, şi nu mai era pâclă, ş-Ubaru' Negru mă îmbrăţişa! Aista nu mai era vis! Da' tot mi-a pomenit de zestrea ceea! Mi-a zis că am puteri cum n-au mai fost, şi că mâţoiu' o să-mi desluşească toate, dacă mi-i drag şi mă încred în el... Văz că tu zici că Ub-ubaru' meu îi Nardu'. Adică îi ub-nardu', nu-i aşa? Da' fie cine-o fi, io, babo, ştiu că-l vreau, că fac orice ca să rămân cu el!

N-am zis nimica. Ce era să zic? Prinsesem ştire că Ub-nardu' îşi alege mireasă de la noi – într-un eon o dată, atuncea când are poruncă să încerce să deschidă poarta ceea. Ş-aveam o spaimă c-o fi fost sorocu' aproape, că prea erau altcum fiorii de-i strângeam din vaier şi din vuiet! Da' ei, Alondei, ce era să-i zic? Aveau să i se lămurească toate, şi curând! De mine n-avea trebuinţă! Nici io de ea, ca să-i las moştenire cocioaba, pirostriile, ceaunu'... Aiastea, pentru ea, erau taine mărunte!

Ei, vreme n-am mai avut să chibzuiesc la multe, pen' că s-a auzit un miorlăit subţire. Şi L-am văzut frecându-se de poalele Alondei.

Ea l-a luat în braţe.

– Mângâie-l, babo! Nu te teme. El o vrea! Şi simt că n-o să-ţi pară rău!

L-am mângâiat. Fără să vreau am întins mâna! Da' ce blăniţă moale! Ca pufu'! Ohoho!

Şi m-am trezit în braţe cu-n mănunchi de ochiu' strigoiului. Cât n-adunasem toată viaţa mea!

– Ohoho! Mulţam, mulţam, stăpâne! Preaplecata-ţi slugă!

Da' Alonda-mi întorsese spatele. Cu mâţu' cocoţat pe umăr, suia râpa. Cu umbletu' cela al ei, cel pisicesc!

Ohoho! Da' de-atuncea mi-am luat gându' de la ea; mi-am aninat pofta-n cui!

Şi ani-au curs... Ş-altă fetică de să-mi pară potrivită nu se ivea nicicum! Vezi dară că mi-era trebuitoare fiertura ceea de viaţă lungă, ohoho! Mai cu seamă că simţeam pe cineva, aproape, aproape tare, chiar aşa! Voiam doar timp, să aflu *unde*, doar atât!

Da', cum ziceam, descântecu-l prinsesem, cântase sortitoarea, clocotea fiertura şi mai simţeam pe limbă patru vorbe...

Ohoho! Şi-n clipa ceea l-am auzit pe el, fi-i-ar afurisit sufletu'!

– Babă Hâda! Ori eşti surdă, babo! Deschide-mi, că m-am întors! Cum mi-ai spus!

Hylm! Era vocea lui. Era acolo, şi io, nevolnica, nici nu simţisem că umbra lui se-aşterne pe pământ tot mai pe-aproape! Deh, bătrâneţea! Şi moartea olopşită-n oase!

Da' şi fiertura mea de viaţă lungă! De-acu' era otravă curată! Bună s-o dai unui prunc, ca să crape la trei anişori, zbârcit, fără dinţi în gură! Ori unei fete mari, ca în trei luni să fie mai pocită decât mine – şi moartă de bătrâneţe într-a patra!... Ohoho! Mulţi ar fi dat bani grei pentru fiertura aiasta! Da' io voiam fiertură de viaţă lungă, vai de păcatele mele!

Ohoho! Ce l-am mai blestemat pe Hylm! Că se-ntorsese cum îi spusesem, da' nu când îi spusesem! Că se-ntorsese, putrezi-i-ar ochii, mai devreme!

Da' i-am deschis. La ce să nu-i deschid? Fiertura

tot era de-acu' otravă!

Şi mi-a plăcut ce am văzut 'naintea ochilor. Că era bărbat mândru, cu tot păru' cela alb al lui. Ohoho! Semăna tătâne-su, că mult fusese şi cela chipeş în tinereţea lui! Şapte muieri îşi găsise; şi se luase cu toate, cu cununie-n lege. Da-mi plătise pentru farmec de bună înţelegere, ca să nu-şi vâre un-alteia deştele-n ochi şi-n păr! Ş-a mai plătit şi farmec de zămislitură, de-au odrăslit cu toatele-n aceeaşi vreme – o noapte de-a lunilor pline, ca să aibă pruncii soartă cum n-au toţi muritorii! Şi toate-au odrăslit câte doi feţi deodată! Aşa s-a pomenit cu treişpe flăcăuaşi ş-o fetişoară, de era soră bună, geamănă, cu Hylm.

Ohoho! Ş-a veselit omul atuncea, ş-a vrut să mă cinstească încă cu bani şi cu bucate. Da' io i-am spus:

– Îs mulţumită că mi-ai dat cât ţi-am cerut! Da', dacă vrei să-ţi ţină bucuria, adă-mi prunca ta, să îmi ucenicească de pe-acu'. Şi n-o să-ţi pară rău, că o să scot din ea o farmecfăcătoare cum n-a fost demult!

Da' el s-a supărat, ş-apoi ne-am despărţit cu vorbe de ocară. A plecat blestemându-mă. Da' nu ştia, biet, că blestemele nu s-agaţă de una de-al de mine! Că numa' ce m-ating şi se întorc 'napoi, asupra cui le-a slobozit!

Aşa că, după şapte ani, i-a murit omului copila. La Râpa Amăgirilor s-a prăpădit; a lunecat şi şi-a frânt gâtu'.

Şi încă s-au mai dus vreo şase ani – treişpe cu totu'. Şi-n toamna ceea cu molima verde i-au pierit nevestele. Toate. Pe toate le-a ars, singur, în ograda lui. Că nu se puteau îngropa hoiturile celea verzi cum îi fierea, de putreziseră 'nainte ca să moară, că ar fi otrăvit pământu'. Şi-n iarnă-a răposat şi el, ultimu' om din sat de l-a secerat boala ceea păcătoasă! Io l-am ars, da' am ştiut de descântec să zic ca să nu mă pătrundă cea sămânţă de boală. Şi mai am vreun vârf de deşt din cenuşa lui ş-acu', că bună de leac a fost pentru multe!

În urma lui au rămas băietanii. Da' şi-a făcut Ubaru' milă, i-a luat argaţi la curtea lui. Apoi, dac-a văzut că toţi s-aleg voinici, i-a prins în garda castelului, să-nveţe meşteşugu' armelor acolo.

Da' păcat de ei, că nu văzuseră douăj' de veri când au pierit, cu toţii, fără urmă.

Numa' Hylm rămăsese. Da' zicea că grele păcate poartă şi cumplite lucruri a văzut cu ochii! Aşa zicea în noaptea ceea a lunilor pline când a dat buzna în cocioaba mea. Nu mai avea culoare-n păr, d-aiasta n-o ştia. Tremura numa', şi bâiguia de-Alonda. Ba că îi trebuincioasă ca aerul şi scumpă ca vederea, ba c-ar ucide-o ca pe-o spurcăciune, ba că tot n-ar prăpădi-o 'nainte de-a se bucura de frumuseţea ei... Ba că ea l-a-mboldit spre cele rele, c-ar pedepsi-o de nu i-ar fi luat frica, ba că fără de ea nu crede să mai poată vieţui...

I-am spus descântec de desferec, i-am dat să bea licori pentru uitare şi l-am povăţuit să plece cu grăbire şi departe, hăt, în lumi und' nu se vede soarele nost' printre stele. Şi l-am legat să nu se-ntoarne mai degrab' de zece ani, orice-ar fi fost să fie. Că bine socotisem că, dup-atâta vreme, Alonda ori avea să-i fie nardului soaţă bună, ori avea să rămână muiere de-a de rând, fără de vreo putere.

M-a ascultat atuncea şi s-a dus. Şi a făgăduit să-mi deie plată cinstită pentru licori, descântec şi povaţă. Că nu-i cerusem mult, numa' s-anine de gât un talisman, ia un oscior de-avea să-l deie primei fetişoare de-o fi fost să-l ceară. Că ceea de l-ar fi râvnit avea să-mi fie bună ucenică; pen' că era-n oscior un farmec de s-o tragă către mine.

Da' Hylm s-a-ntors tot el cu talismanu' – şi încă s-a-ntors şi prea degrabă! Şi-n toi de noapte, de mi-a rupt descântecu', mi-a dat licoarea peste cap...

Şi s-a întors ca să se văicărească! Mai dihai ca o muiere bicisnică s-a tânguit! Că l-am minţit când l-am trimis în lume! Că geaba s-a întors aci, unde Alonda nu-i! (Şi că-mi venise prea din vreme, lua-l-ar narzii, nici nu pricepea!) Că mă omoară dacă nu i-o scot, de, din pământ din iarbă verde, pe-Alonda ceea fără de pereche! Că o să se smintească, c-o să crape dacă Alonda n-o să fie-a lui, c-o vrea măcar o dată, o dată numa' pe-afurisita ceea de farmecfăcătoare!

I-am descântat de supărare... De mânie... De dor... De inimă albastră... L-am potolit. I-am zis că-i stă norocu-n preajmă. Iară el mi-a dat făgăduială de-ncredere... Şi de răbdare...

Puteam să-i zic mai multe şi mai înţelepte. Da' în al cui folos? Că el nu pricepea! El era rob-de-dor. Şi rob-de-vis. Bine îl mai prinsese Alonda. Ohoho!

TROM

Multe nu-mi amintesc despre primele vise. Le-aş fi uitat cu totu', de n-ar fi fost muierea aia frumoasă cum n-am pomenit! Iar vorbele de le zicea, ei, am chitit că-s născociri din mintea mea de puşti cu dor de fapte mari!

Da' când Tarr a găsit străinu', omu' ăla de era întocmai cum îmi povestise ea... Atuncea chiar, luminăţia ta, am priceput că visele fuseseră chiar vise-purtătoare, de-alea de-aduc, de cine ştie unde, gânduri mânate-n lume de vreun farmec, ori numa' de vreun suflet de-l încrâncenat. Şi cum am priceput că Alonda vieţuia aievea, că era făcută din oase, carne şi sânge, dorinţa ei a şi prins să însemne pentru mine poruncă de-mplinit, oricare-ar fi fost preţu'.

Pe urmă, o visam mai des ca Hylm. Ba o vedeam şi-n nopţile când n-aveam somn, când îmi lăsam privirea să colinde printre stele până ce pica pe una mică şi puţin strălucitoare; da' de la ea nu-mi mai puteam lua ochii! Atuncea mi se împăienjenea vederea. Da-mi trecea 'nainte să apuc barem să strâng din pleoape, ş-apoi găseam pe boltă chipu' Alondei, şi mă-nchinam ei, ca ălei mai frumoase şi mai spăimântătoare năluci de i se arătase unui muritor de când îi lumea lume.

Da' a fost o noapte când Hylm a priceput. A priceput că steluţa aia mă fermecase. Tocma' voiam să mă smeresc către ea, da' Hylm m-a înhăţat de chică şi mi-a şters două palme.

– Asta să n-o mai faci, înţelegi? Să n-o mai faci niciodată!

Io m-am scuturat ca smuls dintr-un vis, şi el s-a îmbunat şi-a zâmbit ca şi cum i-ar fi fost ruşine:

– Iartă-mă, Trom. Nu se cădea să te lovesc. Că din greşeala mea Alonda te vrăjeşte pe tine! Pentru că io trebuia să plec, aşa cum mă povăţuise baba. Să caut o lume de n-are pe boltă steaua aia. Ş-aşa aş fi făcut, de nu s-ar fi zdrobit aci nava a mare! Şi asta tot o făcătură de-a Alondei înţeleg c-a fost, şi mă ia frigu' când mă gândesc ce multă şi rea putere o fi având, de n-a pregetat să deie morţii puzderie de suflete nevinovate! Pe urmă a oftat: Da' orişicum ar fi, băiete, doru' de ea tot nu mă lasă!

– Pen' că-i frumoasă, am zis, convins cum eram io că le pricep pe toate. Şi socot că nu fac rău de mă desfăt cu o aşa plăcută nălucire! Doar că nu ştiu de ce o pierz când mă smeresc spre ea, că...

– Ehei, flăcău, mi-a retezat-o el, smerenia-i către Ceru' Sfânt şi către tăria lui înspre bine, iar semnu' ei goneşte tot ce-i dinspre rău. Alonda, io ţi-am tot zis, mă urmăreşte cu blestem, iară puterea ei de farmecfăcătoare – trebuie s-o cred! – îi de la narzi, adică îi a mai spurcată.

Ei, luminate domn, la noi, pe Hypko, despre narzi se ştiu puţine. Adică se mai zice şi pe-acolo, „luate-ar nardu'", ori „amar ca sărutarea narzilor", ori „narzii să te piaptăne", da' nici ăi mai bătrâni nu ştiu de unde vin astfel de vorbe. Şi mai spun istorii ciudate învăţătorii tineri, ăia şcoliţi prin lumile oraş. O dată ne-a povestit ş-al nostru. De, io n-am priceput aşa, prea bine, da' mi-a plăcut şi am ţinut câte ceva în minte. Zicea că noi trăim într-un tărâm de-are patru cuprinderi, pen' că putem merge în lat, în lung şi în înalt, şi-n timp – da-n ăsta numa' înainte. Şi că-s ş-alte tărâmuri, de au cuprinderi mai puţine, ori mai multe. Zic unii că şed tărâmurile astea unele într-altele, ca foile de ceapă. Da-nvăţătoru' nostru nu se ia după dânşii, ci după ăia care cred că îs tărâmurile ca frânghiile întinse alături, fără să se atingă dacă nu se pune careva să le apropie şi să le-nnoade; nodului ăluia îi zice Poartă, pen' că prin el se trece de colo dincolo, da' nu oricare o poate face fără să-şi piardă din putere şi din minte. Acu', aşa zic învăţaţii. Da' a citit învăţătoru' ăl tânăr niscai legende vechi, de zic că narzii pot. Ei vin dintr-un tărâm cu trei cuprinderi (cu lung, înalt şi timp, da' fără lat) şi se preling la noi ca nişte umbre; nard-umbre le mai zice. Când te ajunge-o umbră de-aia îţi vine-n gură gust de fiere; îi sărutarea nardului, se cheamă că te-ar plăcea ca sălaş. Şi trebuie să fii dibaci ca să te faci scăpat, că blestematu' ţi se vâră-n trup când pică umbra ta (şi preţ de-o clipă îi destul!) pe umbra lui amăgitoare. Atuncea sufletu' tău fuge, ca o pată târâtoare, până se pierde în tărâmu' lor. Că narzii vor să ne ia lumea, aşa cum vor şi farmecfăcători de-ai noştri să se strecoare-n lumi cu cinci cuprinderi! Şi cică îi pericol, la un eon o dată, ca toate să se potrivească-n aşa chip încât vreo poartă dinspre narzi să se deschidă larg – şi ei să dea năvală. Atuncea-i cât se poate de-anevoie să fie opriţi, da-s farmecfăcători cu faimă care trudesc, trecând şi peste somn, doar-doar li s-o dezvălui cum ar putea să-i stăvilească!

Prostii de-a-nvăţătorului! Aşa gândeam io despre toate astea. Da-n urmă a venit Hylm şi-a zis de-o râpă-a amăgirilor, care ar fi acolo, în lumea lui – adică-n lumea asta, luminate domn! Cică în râpa asta narzii-au poartă. Şi se tot opintesc, şi când şi când o-ntredeschid. Şi-au unii legământ cu ei, de le primesc puterea. Iară Alonda îi ăl mai tare cu narzii-mbârligată! Da' el, Hylm, nu ştiuse, bietul! Şi ea-l prinsese-n mreje rău! Adică îl prinsese bine! Ş-a vrut să-l deie narzilor plocon. Da' l-a scăpat Ubru-Cu-Du-Bru, o pocitanie, un năpârstoc cu patru capete de-i măscăriciu' Ubarului de pe la ei. Vreau să zic, al Ubarului de te-a chemat încoace pe luminăţia ta.

Da-n ciuda ăstora, el, Hylm, o mai iubea! Io socoteam că bine face, că ea era ca o minune, ş-aş fi iubit-o io, de nu mi-aş fi tot zis că Hylm mă ţine de frate şi de n-aş fi ştiut că ea îl vrea pe el.

Pe partea ailaltă, Alonda-mi lămurea, în vise, că Ubru-Cu-Du-Bru ăla-nşirase vorbe găunoase ca să-i despartă; că era pocitu', de, gelos. Tot Patru-Capete legase farmec rău, de i se năzărea lui Hylm că săvârşise, ispitit de-Alonda, câte toate grozăvii mi-a povestit. Iar aia de-l zgornise pe Hylm să plece-n lume menestrel era de-acu' bătrână şi zălufă, încurca vrăjile de nu le mai dădeai de cap cât lumea, şi rău şi tot mai rău găseau ăi de-ascultau de spusa ei!

Aşa că io-l povăţuiam mereu pe Hylm:

– Întoarce-te acasă, măi omule nebun!

Da' el se supăra.

– Nebun eşti tu, flăcău! Eşti rob-de-vis! Ş-afurisit să fiu de nu dau plată vreunui vraci, să te dezlege!

Atuncea mă bosumflam io. Şi încă bine! De ce, adică, voia să-mi fure visu', să-mi fure zâna mea?

Da' s-a-ntâmplat, luminăţia ta, ca vremea să se strice. Şapte zile de-a rând a fost tot vifor, şi şapte nopţi de-a rând nu s-a zărit nici fir de stea.

În nopţile-alea Alonda mi-a pierit din vise. Mi-au apărut în loc trei vrăjitoare. Se chemau Criiseela, Striiba şi Zaarda. Frumoase ar fi fost şi ele, nu zic ba, da' îmi păreau aşa, amestecate, parc-aveau mai multe chipuri vălmăşite-ntr-unu'.

– Fugi, copile! mă-ndemna Criiseela. Fugi unde nu ajunge lumina stelei ce-o-ncălzeşte pe Alonda! Fugi cu Hylm deodată!

– Alonda-i Cea-care-deschide, îmi lămurea Striiba. Dar Hylm îi e cu trebuinţă; iubirea lui cea oarbă-i desferecătoarea porţii prin care narzii pot veni puhoi!

– Sub narzi, tărâmul vostru o să piară! Nu lăsa, copile, ca asta să se svârşească! se milogea Zaarda.

– Să nu îl laşi pe Hylm să se întoarcă! mă-ndemna iară Criiseela. Să nu se-ntoarcă la Alonda prea din vreme!

– Puterea Alondei o să se istovească, îşi urma Striiba lămurirea. Alonda e legată de lumea Porţii şi harul ei de farmecfăcătoare se risipeşte după zece-ocoluri date de lumea-ceea stelei sale! Pe urmă îl va aştepta pe Hylm, frumosă, dar femeie ca oricare, şi îşi vor duce traiu-n bucurii!

– Ai chibzuinţă şi inimă, copile! Nu da tărâmul vostru sub talpa narzilor! mă ruga iar Zaarda, cu lacrimile-n glas. Noi îţi aducem jalba trăirilor în cinci cuprinderi! Murim fără tărâmul vostru între noi şi narzi, copile!

De visele-astea n-am suflat către Hylm nici o vorbă. Da-n ziua a opta am căutat un vraci. I-am zis că-s rob de vis şi i-am dat plată din sângele meu – a zecea parte – numa' să-mi aflu izbăvirea.

Da' izbăvit am fost şi de-alea trei, şi de Alonda. Şi încă mi-s ş-acu din ăi de nu visează!

Da' în durerea şi nesocotinţa mea de-atuncea, l-am rugat pe Hylm într-o seară:

– Dacă ţi-s prieten, omule, du-mă s-o văd pe-Alonda!

În urmă a fost cumplit! Că Hylm a prins a plânge! Ş-am plâns şi io de mila şi ruşinea lui, că era ditamai namila şi se bocea ca o muiere fără vlagă!

Ei, luminăţia ta, multe-a bâlbâit Hylm printre suspine. Da' io am priceput numa' că mă numea oştean de-al răului, trădător vândut Alondei ş-amăgitor de-l mână înspre moarte.

– Io tot îţi mulţumesc, Trom, a zis, mai potolit, dup' oarece zăbavă. Că acu' văd că trebuie să plec tot mai departe, întocmai după vorba babei. Departe, hăt, de-Alonda, şi departe şi de tine, măi flăcău!

– Să nu mă laşi de izbelişte, Hylm! Tu, de îmi eşti mai drag ca ăi de-un neam cu mine! Îndelung mi te rog, Hylm, nu-mi da pedeapsa asta!

Aşa m-am milogit. Şi, drept să zic, m-oi fi milogit io şi pen' că îl simţeam ca pe un frate, da' mai abitir m-am milogit din spaima că, departe fiind de el, aveam să pierd năluca Alondei pentru totdeauna!

Da' l-am înduplecat. S-a-nduplecat să mă ia soţ de pribegie, să colindăm îndepărtându-ne de-Alonda.

– Să fie cum vrei tu, am zis, că vedeam limpede cum el tot la frumoasa vrăjitoare o să se întoarcă!

Şi duşi am fost. Cu Tarr alăturea. Că el, biet, ne-are dragi pe amândoi. Pe amândoi deopotrivă.

MOŞUL

Aşa că, taică, băietanii dormeau. Tineri şi fragezi, da' sforăiau, ehe! vârtos. De, ca la osteneală.

Io, taică, nu m-am dus în pat. La ce să mă întind degeaba? Io am ieşit la câine, în ogradă. S-a gudurat potaia. Că mă are drag. Da' n-am avut, sărmanu', parte să îl bag în seamă. Că io priveam tot după Hylm, să-l văz cum intră peste hoaşcă.

Da' mânia lui se isprăvise. Că s-a oprit şi a strigat din poartă. Baba, se vede treaba, n-a îndrăznit să iasă. Numa' mâţa ei, ceea bălţată, s-a iţit din pod. Şi a stupit înspre străin. Atuncea Hylm a trecut gardu'. Că ţine vrăjitoarea poarta ferecată. Da' gardu-l are scund şi ştirb, ş-aproape prăvălit.

În uşă, menestrelu' a mai dat glas. În vreo cinci rânduri. A tot izbit în uşă cu picioru'. Şi-n urmă a răcnit din nou.

Ehe! Au prins să latre câinii pri-mprejur. Pornise şi potaia mea! Megieşilor le-a sărit somnu'. S-au luminat atuncea la fereşti! Ba au ieşit cumetre şi-n ogradă!

Ş-abia apoi a deschis hoaşca. Hylm a intrat şi... Ş-aiasta a fost tot.

Câinii-au muţit. Fereştile-au orbit la loc. Cumetrele-au mai adastat oleacă. Ehe! Da' le-a lovit plictisu'. Ş-au plecat.

Io am rămas. Că tot trăgeam nădejde. Nădejde că s-o-ntâmpla ceva!

Ehe! Da' menestrelii îs bicisnici! Nu 'geaba Hylm nu s-a ales tâlhar!

Ehe! Da' farmecfăcătoarele-s viclene! Adevăr îi! Baba putea să-ndruge câte-n stele! Numa' să-şi scape pielea! Pielea ei cea creţurită! Da' nici n-ar fi minţit dacă-i zicea. Dacă-i zicea ce se-nşira prin sat. Despre căsoaia Ubarului. Ceea săpată-n stâncă. În stânca de la Râpa Amăgirilor!

Că oamenii... Proşti, de! Da', taică, ştie Ceru', poate nu 'geaba proşti! Că toţi vorbeau c-acolo o ţine Ubaru' pe Alonda. C-o ţine, ehe!, lângă narzii ei. Ba se mai povestea, da' aiasta-n mare taină, c-Ubaru' îşi lăsase umbra peste-un nard. Că era nardu-n trupu' lui acu'. Scorniseră, ehe!, că-i nardu' cela soţ pentru Alonda!

Da' vezi că-n adevăr nu ştia nimeni cine stă-n casa ceea. Ubaru' se ducea pe-acolo-n pripă. Nu zăbovea mai mult de două ceasuri. Poate trei... Da' numa-n miezu' zilei se ducea! Şi mai intra Ubru-Cu-Du-Bru. Intra, ehe! Că l-am văzut în multe rânduri. Singur io!

Aşa că io mă gândeam iar la fata ceea. La Alonda... Şi la Ubar... Şi la căsoaie... Şi la Patru-Capete, pocitu' cela de pitic. Da' şi la Hylm. La ce-ar să facă el dac-o să-i spună baba...

Da' el tocma' atuncea a ieşit. Şi mi-a părut mai gârbov! Şi mergea târşit! Da' nu i-am desluşit încrâncenare-n umblet! Ş-am priceput, ehe! Am priceput că-l ogoise baba. Că-l amăgise în vreun fel cu vorbe de-ale ei! Da' nu-i zisese. Am priceput că nu-i zisese de căsoaie şi de Ubar.

UBARUL BUDD

Eu, domnia ta, trăiesc întru cinstirea celor statornicite din vechime. La zile mari, i-aştept în poartă pe toţi acei poftiţi să-mi calce pragul. Poftiţi fuseseră şi menestrelii. Pentru că deseori sunau numele lor în urechile mele: „Trei Vorbe Dulci". Aşa îi cheamă trăitorii din Ub-ubarie, din lumea noastră şi din lumi legate de alţi sori. Poate şi domnia ta vei fi auzit de dânşii!

Dar pe cât îi ştiam bogaţi în faimă, pe atâta mi-au părut sărmani în straie. Aşa că am chemat o jupâneasă, cu gând să-i dau poruncă să le facă rost îndată de vestminte potrivite.

Şi lângă jupâneasă a venit Ubru-Cu-Du-Bru, măscăriciul. Gătit nevoie mare, şi cu toate patru mutrele spoite. Una era în picăţele, alta-n dungi, a treia-n cercuri, şi-a patra aducea a curcubeu. Aceasta de la urmă, zisă Bru, a prins să-mi facă semn din ochi cu atâta disperare, că m-am şi lăsat tras de el mai la o parte. Şi capul Ubru m-a-ntrebat, lăsând a se-nţelege că-i grozavă taină, dacă-l cunosc pe menestrelul cel cu plete albe.

Eu m-am înnegurat întru-nceput, stârnindu-mi singur spaimă că va fi fost vreun lotru, ori vreun fermecător ce va fi avut planuri să ne strice cheful. Dar Patru-Capete a chicotit pe patru voci deodată:

– Mare Stăpân, n-ai ţinere de minte! Aista ţi-i Hylm, orfanul! Al treişpelea dintre orfanii tăi!

M-am încruntat către pitic şi el a şters-o iute. A priceput că n-aveam vreme de aşa prostii!

Drept e, nu îl recunoscusem pe Hylm, da-mi aduceam aminte de el şi fraţii lui. Nu c-ar fi însemnat prea mult în ochii mei! Eu totdeauna am primit în curte pui de pripas, fără să caut că-s pui de om ori de jivină. Iar când flăcăii s-au pierdut, la ce era să-i plâng? Aveam ubaria plină de alţii, din cale-afară de doritori să-mi fie gardă!

Şi dacă Hylm era de-acum un menestrel cu faimă, aceasta nu era să-mi fie mie grijă! Nu-n ziua când uneam copiii mei!

Ei, poate m-a-ncercat o clipă gândul că minţile sărace de prin sat legau pierderea celor treisprezece de Alonda. Dar erau vorbe proaste, ce-mi păsa!

Însă pot să-ţi spun, dacă rămâne între domnia ta şi mine taină, că de Alonda mi-a păsat mereu. Fiindcă de copiliţă era ca o minune! Frumoasă ca un idol din Templul Cerului!

Mi-ar fi fost drag s-o am fiică de suflet, la castel. Şi am stricat o vorbă către tată-său. Dar el m-a înfruntat. Era cu mult curaj şi când se afla singur, iar atunci mârâiau cinci uki în jurul lui!

– N-o să o dau în ruptu' capului, măria ta! Treci peste hoitul meu 'nainte s-o atingi! Io ştiu cum vânaţi voi copiii de suflet de-i creşteţi ca să vă ajungă-n pat!

De bună seamă că puteam să îl prefac în hoit! În graba mare! Oştenii mei nu aşteptau decât poruncă. Dar eu urăsc moartea de om făcută fără noimă! Mi-am zis c-o să aştept să crească fata. Căci pe atunci mă simţeam tânăr şi-mi vedeam vreme multă 'nainte!

Aşa c-am aşteptat. Dar nu cu mâna-n sân. Momeam copila cu de-ale gurii – cu trufandale şi cu bunătăţi din alte lumi, cu jucării, cu vorbe îndulcite. Ea era prietenoasă. Mi se urca în braţe, mă ciufulea şi îi plăcea să îi sărut obrajii. Şi în acest răstimp se împlinea, se deschidea ca un boboc de floare, se pârguia sub ochii mei cu mult prea poftitori.

Dar a-nceput parşiva să mă ocolească! Îmi înhăţa doar darurile şi-o zbughea râzând – şi cu luciri viclene-n ochii ei frumoşi.

Iar eu am început să o pândesc. Şi am aflat-o într-o bună zi scăldându-se în iaz!

Vorbesc de iazul mic, pe care îl numesc copiii Copăiţa. E-un soi de baltă de la care-ncepe Râpa Amăgirilor. Asta-i pricină ca să fie ocolit. Cică acolo dorm nard-umbrele, amăgirile scăpate din tărâmul celălalt, ce mai sunt zise hoaţele de suflet.

Singură Alonda se scălda acolo. Sau cel puţin aşa prinsesem vorbe. Şi le credeam, pentru că o ştiam netemătoare şi râzându-şi de scornelile prostimii.

Nici eu nu sunt fricos. Cum am zărit-o-n iaz, m-am despuiat şi i-am sărit alături.

Afurisita nu s-a supărat. Ne-am hârjonit, ca ţâncii, ceva vreme. Dar când am strâns-o-n braţe s-a zbătut, şi când să o sărut şi-a ferit chipul şi m-a zgâriat pe braţe pân' la sânge. M-am mâniat. I-am înfipt mâna-n păr, ca s-o silesc să mă privească-n faţă. Iar ea mi-a împlântat unghia-n ochiu stâng, ori cel puţin aşa am bănuit în clipa când m-a sfredelit durerea! Durere cum nici înainte, nici după aceea n-am mai cunoscut!

Şi nu mai ştiu! Când m-am trezit eram întins pe jos, într-o cocioabă, şi-o cotoroanţă bălmăjea deasupra mea. M-am dumirit cu greu că-i Baba Hâda, că îmi era vederea tulbure de tot!

Baba zicea că să fi fost trei ceasuri bune de când dăduse peste mine lângă iaz, zăcând cu straiele grămadă peste pântec şi având, în loc de ochi, un şomoiog de ierburi în găvanul stâng.

De-atunci, domnia ta, sunt chior precum mă vezi. Dar cum s-a întâmplat aceasta, avem ştiinţă, până azi, doar eu şi baba. Şi încă baba ştie numai jumătate!

– Io, măria ta, te-am doftorit cu alifii de leac, da' nu aşa de bune ca cele buruieni de le-aveai oblojeală. Că dintr-acele io găsesc cam rar! Da', dă-mi crezare, iute-ai să te vindeci! Şi-ai să te-nveţi cu un ochi singur – de-ai să gândeşti c-aşa te-oi fi născut. Iar liniştea să nu ţi-o pierzi, că io n-am trebuinţă nici să iscodesc care hain te-o fi chiorât, nici să istorisesc cum te-am aflat şi ce-am făcut pentru măria ta. De-aiasta-ţi dau făgăduinţă şi cu blestem mă leg să o păzesc!

Cu vorbele acestea şi-a luat baba bun rămas. Am vrut să-i dau răsplată cum nu mai primise. Dar ea a zis:

– Ba nu, măria ta. Mie să-mi dai, o dată numa', ceea de ţi-oi cere. Că io socot că oi avea, măria ta, în vreo bună zi, ceva de mi-o fi mie cu mare trebuinţă.

M-am jurat bucuros că am s-o fac. Şi am pornit către castel când era noapte plină, suind pe Râpa Amăgirilor cu inima cam strânsă, căci îmi tot năzărea c-aud în urmă chicoteli.

În noaptea aia n-am putut să dorm. Am chibzuit doar cum să mă răzbun. În fel şi chip! Iar cum au mijit zorii am chemat piticul şi i-am dat poruncă să mi-o aducă, treaba lui ce fel, pe Alonda la castel. Căci e voinic Ubru-Cu-Du-Bru! Şi viclean! Şi des îl trimiteam – dar rogu-te să fie aceasta altă taină între noi – prin satele din preajmă, s-aducă la castel vreo fetişoară, două, spre desfătarea mea.

În ziua aceea, însă, l-am aşteptat zadarnic. Tocmai pe-nnoptate-a apărut, târâş, abia suflând, cu cele patru gâturi împletite. Şi greu am asudat cât l-am descolăcit! Iar el n-a vrut în ruptul capului să spună ce păţise şi, când am întrebat de-Alonda, i-au ţipat trei guri şi cu a patra a stupit, fără să-i pese că-mi spurca covorul cel de preţ.

Pe urmă am tot trimis argaţi şi-oşteni să-mi prindă muieruşca aia. Dar s-au întors zăluzi cu toţii: ori robi-de-vis, ori cu vreun nard în trup. A trebuit pe unii să-i închid – şi să-i ucid pe alţii. Şi i-am prins Alondei frica!

Ba umblam cu teamă şi prin codru, că socoteam că tată-său avea temei să întărâte ukii asupra mea. Însă de grija asta am scăpat degrabă, fiindcă, potrivindu-se să-l întâlnesc, l-am iscodit cu meşteşug şi-am priceput că el habar n-avea de cele petrecute.

Iar Alonda nu ştiu cum o fi făcut, că nu mi-a mai ieşit vreo doi-trei ani în cale!

Dar a venit într-o zi care-a-nceput cu rău. Voiam să îl deprind pe Hylm la luptele cu ukii. Nădăjduiam s-aducă faimă ubariei mele la Marele Tumir. Dar Hylm era de negăsit! Şi nu venea nici pădurarul cu fiarele făgăduite! În locul lor a apărut piticul. Părea nebun, şi m-a smucit de mantie în aşa hal, că a rămas în mână c-o bucată!

– Măria ta, a ţipat capul Ubru, mai adineauri mă-ntorceam din sat, şi-n râpă mi s-a pus Alonda-n drum! A zis să te trimit degrabă la sălaşul ei!

–M-a blestemat s-orbesc dacă nu vii! a chiţăit şi Bru.

– Şi-şi noi-noi nu-nu mai-mai vedem-vedem! au urlat Cu şi Du.

Atunci m-a năpădit uitatul dor de răzbunare. Şi m-am dus.

Dar n-am putut să intru în colibă fără să îmi salt pasul peste pădurar. Pentru că hoitul lui era în prag. Stâlcit, cu creierii vărsaţi şi maţele-atârnând. Ca toţi cei care pier de furia ukului!

Alonda sta-năuntru, lungită între blănuri, despuiată.

– Am să te iert, Ubarule, pentru c-ai vrut să iei cu silă ceea ce io, acu', vreau să-ţi fac dar. Dac-o să ierţi şi tu ce fel te-am pedepsit!

Eu am încuviinţat din vorbe şi din ochi, făcând, fără să şovăi, uitată răzbunarea. Şi-am dat s-o iau în braţe! Şi-am suduit când am atins ceva, ceva ce nu vedeam! Avea, hoţoaica, straie nevăzute, groase de-o palmă, aspre, tari şi reci.

– O să mă ai, ubarule! Oi fi numa' a ta. Da' vreau să stau ascunsă de alţi ochi. Să-mi sapi în grabă adăpost în stâncă. În stânca de la Râpă Amăgirilor îl vreau! Şi a urmat, cu vorbă îndulcită: Vreau să m-ascund de toţi, 'n-afar' de tine!

Mi-a pus mâna pe braţ. Şi i-am simţit chiar mâna, fără strai! Am dat iar s-o cuprind! I-am prins mijlocu-n palme! Şi-ndată mi-au rămas mâinile ferecate în învelişul ăla blestemat!

Alonda mi-a zâmbit.

– Io vreau să mă doreşti, Ubarule. Şi să mă ai! Dar să-mi cunoşti puterea şi să te temi de ea!

Ei, ce s-o mai lungesc! În ziua aceea chiar am prins să caut meşteri care să făurească sălaş pe pofta ei.

Însă pe pădurar a zis că singură o să-l îngroape, fără alai şi fără bocitoare. Şi l-a-ngropat. Ea ştie unde, cum şi când.

Şi tot ea ştie unde-a stat ascunsă şi ce fel a ghicit să iasă de acolo când i-a fost casa gata.

Pe urmă şi-a ţinut făgăduiala. Mi s-a dat. Când, cât şi cum am vrut! Şi – iată înc-o taină ce-ţi încredinţez – nu am mai întâlnit de când ştiu muiere să mă mulţumească aşa ca ea! Şi care să mă facă să mă mulţumesc cu ea! Numai cu ea! Zic zău că-n clipele acestea mai greu sufăr că-i dusă ea, decât pentru fiul pierdut şi fiica rătăcită.

Dar să mă-ntorc la anii, să tot fie nouă, în care Alonda n-a ieşit din acel adăpost. I-l trimiteam pe Ubru-Cu-Du-Bru cu merinde.

– Să-i spui lu' Patru-Capete că, dacă nu m-ascultă, n-o să-i mai fie nici un ochi, din ceia opt câţi are, de folos!

Dar n-am avut la ce să îi repet piticului ameninţarea. Ochii lui Cu şi Du erau rămaşi cu beteşug. Iar ea-l chema în felul ei ciudat, stricându-i din senin vederea; ş-atunci pocitul alerga la ea.

Eu însă mă duceam când mi-era pofta. Sau cam aşa ceva, pentru c-Alonda îmi dăduse o povaţă:

– Să îţi struneşti dorinţa pentru mine când soarele nu-i sus şi umbrele-s prelungi. C-atunci nardumbrele, de-n anii aiştea viermuiesc pe-aci, au straşnică putere! Şi mai cu seamă să nu-mi umbli noaptea cu făclie, că umbra de-o aşterne ea le e cu osebire narzilor pe plac! Fără lumină te poţi încumeta, dacă ai mintea tare, că-n întuneric joacă-n râpă plăsmuiri de-ţi farmecă şi văzu', şi auzu', şi-ţi vâră până-n urmă groaza-n oase!

Eu am vrut să-i iau vorbele în râs, că nu eram copil ori sătean prost, să mă-amăgească. Însă Alonda m-a făcut s-o cred:

– Ubarule, îţi aminteşti de straiu' nevăzut de m-apăra? Straiu' de ţi-a luat roabe mâinile voinice? Şi n-ai nimic de zis de Ubru-Cu-Du-Bru şi de văzu' lui stricat? Ba chiar de ochiu' tău, de îţi lipseşte? Da' de oştenii de m-au hăituit, după porunca ta, şi ţi-au venit 'napoi cu minţile topite? Io ştiu ce spun, Ubarule, n-o crezi?

Am stat şi-am chibzuit, domnia ta, şi i-am dat ascultare. Şi n-am avut păreri de rău că am făcut aşa!

Căci sâcâială avut-am în acel răstimp doar la castel, cu Maud şi Loena, copiii dăruiţi de soaţa ce mi s-a dus de mult, fie-ei odihna mult tihnită! Pentru că e Loena mândreţea de-ai văzut-o. De – grabă s-a-mplinit şi s-a făcut frumoasă. Să tot fie trei ani de când în Maud sângele a prins să clocotească, trei ani de când îmi cere să îl unesc cu ea, precum e obiceiul. Iar ei nu îi plăcea! E, îi era drag ca frate, dar nu-l voia de soţ. Şi s-a tot ostenit, în zeci de rânduri, să mă lămurească că obiceiul nunţii între fraţi e cu păcat.

Însă cu mofturile ei mă descurcam, dar a făcut frăţâne-său prostie, acum vreun an, când am plecat cu treburi şi l-am lăsat mai mare la castel. Nebunul a luat-o atunci pe soră-sa cu sila şi a ţinut-o-nchisă-ntr-un iatac, la pofta lui, pân-am venit acasă.

Eu am slobozit-o; şi pe flăcău l-am biciuit cu mâna mea! Numai că fata nu-mi mai era fată, şi mai era şi grea. Am vrut să le fac nuntă! Loena, însă, s-a pus de-a curmezişul.

– Ba nunta asta n-are să se ţină! Aşa precum şi pruncul o să crape!

Eu m-am speriat. Am pus-o pe doică-sa să n-o scape din ochi, ca să nu facă vreo nesăbuinţă. Aceea a păzit-o ceas de ceas, însă Loena tot a lepădat! A lepădat doar pentru c-a dorit să fie aşa!

Apoi pe Maud a căzut blestem, fiindcă de-atunci nu a mai fost bărbat. Îşi făceau râs de el muierile ce-i trimiteam spre desfătare!

Atunci eu am găsit cu cale să mă plâng Alondei. Pentru că ea îmi mai dăduse, în multe rânduri, sfaturi bune.

– E limpede, Ubarule, mi-a grăit ea. Fata ta are har de farmec, da' nu-l cunoaşte şi nu-l ştie stăpâni. Acu' i-a răbufnit, trezit de ură! Da' o să se-mbuneze ea! 'Nainte de-a se face anu'! Aşa că mai răbdaţi, şi tu şi Maud! Pentru că fata o să-l vrea, iar când i se va da din voia ei, el se va arăta grozav bărbat! Şi tu să îi uneşti făcând petrecere cum n-a mai fost, poftind în ospeţie obraze 'nalte şi menestreli vestiţi în lumi nenumărate!

Am ascultat-o pe Alonda. Am răbdat toanele lui Maud şi pe-ale Loenei. Noaptea nu aveau somn. Ea umbla prin castel cântând a jale, el bântuia încolo şi încoace suduind. Nici ziua n-aveau tihnă. Fiecare căuta cotlon în care să se-ascundă, cu durerea lui. Şi când mă întâlneau, nu îmi vorbeau. Eu mă speriam de chipurile lor fără culoare, de ochii cercănaţi şi adânciţi în cap. Şi ei treceau de parcă nu m-ar fi văzut.

Pe urmă Maud a-nceput să umble prin codru şi prin sate. Puneam să-l urmărească, dar el se fofila cu isteţime şi trimişii mi se înturnau daţi de ruşine.

– Nu ştii pe unde-ţi hoinăreşte Maud, nu-i aşa? m-a luat la rost Alonda într-o zi. Ubarule, nu prea ai

oameni vrednici în simbrie! Da' vezi că io cunosc ce n-au fost ei în stare a afla! Îţi stă feciorul gură cască în ograda unui hodorog, de-i zice lumea Moşu'. Şi cela-i toarnă-n suflet venin şi iar venin, că-i zice cum că-i cu păcat să îşi râvnească sora, şi că pentru aiasta Ceru' l-a bătut, lăsându-l fără vlaga bărbăţiei. Ba-i bagă-n cap şi că va fi având Loena putere dată dinspre rău, c-altminteri n-ar fi lepădat degrabă pruncu' nedorit. Ia seama bine dar, Ubarule, că io ţi-am zis că fii-că-ta o să îşi vină-n fire, da' acu' mă tem c-o să ţi se smintească feciorul în cest timp!

Aşa că-n seara-aceea mi-am chemat copiii. Le-am spus că-i dusă vremea în care-au fost ţânci şi că s-ar cuveni să stăm tustrei de vorbă, aşa, ca oamenii cu mintea-ntreagă.

– Eu, tătucă, a-nceput fata, ştiu ce vă roade, pe Maud şi pe dumneata. Mai ştiu că-i drept că Maud mi-a greşit, dar ştiu că-i tot atât de drept că şi eu m-am greşit faţă de voi. Că dumitale ţi-am greşit statornicindu-mă-n neascultare! Iar către Maud am greşit nevrând să-l iert şi să-nţeleg că acea purtare a lui nesăbuită nu a pornit din ură, ci din dragoste prea multă! Iar când cu-atâta-nverşunare am dorit ca eu să îmi pierd fătul şi el vlaga, nu am ştiut că am puterea să îmi fac voia faptă! Şi-mi pare rău acum că pruncu-acela nu-l mai pot aduce înapoi! Dar vreau să fie Maud iar precum a fost. Şi-acum eu simt că, dacă vreau, se-nfăptuieşte! Şi vreau să mă unesc cu el, cum zice legea, în ziua când voi fi de cincisprezece ani! Dar vreu să-mi faci, tătucă, nuntă ca-n poveşti!

În clipa-aceea Maud s-a luminat la chip. Şi s-a lăsat să cadă în genunchi! Şi-a prins să îi sărute Loenei mâinile-amândouă! Iar eu am priceput c-orice i-ar fi-ndrugat acel moşneag simtit era uitat!

Dar m-am smintit şi eu, de bucurie. Că-n prag de noapte am plecat, în mână cu făclie, către Alonda, nesocotind povaţa ei. Dar prea eram nerăbdător să-i spun că mulţumirea mea venea, aşa cum ea din vreme mi-o vestise! Însă îndată ce-am ajuns la râpă şi mi-am zărit umbra prelungă, tremurând prin praf şi peste colţi rânjiţi de stâncă, mi s-a făcut aşa, un fel de frig... Şi parcă auzeam frunzele foşnind, acolo unde nu erau copaci... Şi-am cugetat, cu inima zvâcnindu-mi în gâtlej, c-aşa vor fi foşnit nard-umbrele, venind târâş să se prelingă pe sub umbra mea... Venind să-mi scoată sufletul din trupul care le era trebuitor...

Cât ai clipi, am aruncat făclia. Şi-am stins-o cât de repede m-am priceput... şi-am prins a bâjbâi prin bezna groasă...

Când socoteam că am ajuns în uşa sălaşului Alondei, m-am pomenit deodată ca-mpietrit. Şi trei năluci mi-au apărut în faţă, albe şi luminând... Ca razele de lună...

Păreau să fie trei femei. Frumoase, dac-ar fi avut contur... Dar trupurile li se ondulau, muşcate dinspre margini de-ntuneric, şi chipurile li se tulburau, parc-ar fi fost mai multe ce luptau să fie unul...

– Să nu laşi pas de menestrel să calce ubaria ta! Şi mai cu seamă râpa! Chiar mâine dă de ştire că nu-s bine veniţi! m-a îndemnat una din ele cu voce dulce, nu zic ba, dar care nu-mi suna prea omeneşte...

– Acesta fiindc-un menestrel e cheia pe care o aşteaptă ea. Aceea-ce-deschide! m-a lămurit a doua, cu grai care m-a-nfiorat şi el. Vrea să deschidă Poarta Narzilor, pricepi? Să năboiască narzi-n ubaria ta!

– Un an, numai atât, m-a implorat a treia, cu glasul stins, dar tot atâta de ciudat. Un an să-i ţii pe menestreli deoparte, şi-ai să salvezi, Ubarule, tărâmul tău!

Speriat, eu am făcut semnul smereniei, dar ele n-au pierit. Atunci am mai prins inimă şi-am întrebat:

– Ce fel de duhuri sunteţi şi ce vreţi? Afurisit să fiu dacă pricep!

– Ascultă-ne! m-a îndemnat acea dintâi. Ascultă-ne şi nu-ntreba nimic!

– Aceasta fiindcă nu e vreme de-ntrebări, a dat a doua să mă lămurească. Vin narzii! Ne-au simţit! Ei ştiu că noi i-am mai înfrânt o dat-aici! Şi ştiu c-a treia oară nu mai putem veni!

– Ajută-ne, Ubarule! a suspinat a treia. Şi-ajută-te pe tine şi pe-ai tăi!

Eu n-am mai spus nimic. Nu că n-aş mai fi vrut, dar nu mai aveam grai! Fiindcă părea că-n juru-mi foşneşte-un codru-ntreg, şi parcă desluşeam pete de întuneric, mari şi dezlânate, mâncând pământul în lunecarea lor zorită către noi. „Nard-umbrele!" a urlat în mine-un gând – şi m-am uitat cu spaimă după umbra mea.

Dar n-am văzut-o! Pur şi simplu, nu era! Şi-am binecuvântat acele trei năluci, fiindcă lumina lor sfâşia bezna fără s-aştearnă umbra nicăieri.

Dar ele-au prins să pâlpâie, s-au contopit şi-au dispărut cu-un soi de ţipăt, ca de sortitoare rea! Iar noaptea s-a lăsat asupră-mi, apăsând ca şi cum munţii toţi m-ar fi strivit... încet...

Când am ştiut din nou de mine mă aflam în braţele Alondei, în sălaşul ei.

– Rău ai făcut, Ubarule, că nu m-ai ascultat! Şi rău era s-o paţi. Noroc c-am prins de veste şi te-am smuls din amăgirea ceea rea!... Da' nu-ţi fac vină! Vrăşmaşii mei urzesc în jurul tău. S-ai mare grijă să nu-ţi intre, în ziua nunţii, în castel vreun farmec strâmb!

Am tresărit şi am privit-o-n ochi. Mi s-au părut adânci, hăuri de spaimă. Şi, pierit, am întrebat:

– Ce-mi tot spui tu? Ce mi se tot întâmplă?

Ea a râs.

– Nu-ţi pierde tihna, dragul meu Ubar! Mai 'nainte ai fost prins de amăgiri, momit în jocul lor. Da' io te-am scos când nu era târziu! Si bine ţi-o mai fi de oi uita tot ce-ai văzut ori auzit! Cât despre ce-am zis io, ia, îi un fleac. La nuntă am să fiu cu tine, la castel. Ai să mă-nfăţişezi ca fiind peţită dintr-o lume de departe, şi-ai să veseşti că ne-om uni curând, întru respect de departe, şi-ai să vesteşti că ne-om uni curând, întru respect de datini. Iar io, cu tine împreună, voi veghea ca feţii tăi să se-nsoţească fără vreun necaz.

– Adevărat? am întrebat. Adevărat, Alonda? În scurtă vreme o s-ămi fii, tu, mie, soaţă!?

– Adevărat! a murmurat. Mă jur că, în curând, o să-i fiu soaţă celui cel iubesc!

Domnia ta, de-atunci încoace eu trăit-am ca-ntr-un vis! Cel mai frumos a fost când a sosit Alonda la castel, în noaptea dinaintea marii zile! Am adus-o-n

taină în iatacul meu, unde o aşteptau găteli mai multe decât poruncise. Şi, fericit, am coborât, în zori, să-ntâmpin oaspeţii cu zâmbetul pe buze.

Deh, poate când piticul mi-a pomenit de Hylm, mi-am amintit. Ca-ntr-o străfulgerare m-au cutreierat acestea, câte toate tocmai ţi-am istorisit. Dar n-aveau loc în bucuria mea de-atunci. Şi le-am lăsat deoparte fără păreri de rău!

LOENA

Socot, domnule Înalt Iscoditor, că vei fi aşteptând să-ţi spun de ce, dintru-nceput, eu nu l-am vrut pe Maud. Şi mai socot că n-aş avea la ce s-ascund aceasta faţă de domnia ta – dacă ascunsă nu mi-ar fi şi mie!

Ei da, e adevăr că habar n-am! Nu am habar de ce nu am dorit nicicând să fiu femeia fratelui mai mare. Dar de urât, nu îl uram! Nu, până-n ziua când m-a siluit! Atunci i-am chemat moartea, şi noroc a fost că nu aveam puterea ce-am acum, când tot ce îmi doresc din răsputeri ajunge-ndată faptă!

Vezi, domnia ta, puterea-aceasta cred eu c-a încolţit în mine odată cu sămânţa lui Maud, aceea de am lepădat-o. Pentru că, atunci când mi-o ştiam în pântec, atunci simţeam ceva. Ceva ca o chemare. A început în ziua când m-am furişat în parcul nostru, cel din mijloc de castel. Pentru că mi-era cheful s-alerg desculţă-n iarbă. Dar când m-a gâdilat în tălpi pământul, m-a-nfiorat deodat-un vaier... şi un vuiet... Şi parcă tot voiau să-şi facă loc, să urce-n mine. Am strâns din ochi... şi palmele le-am apăsat pe ei, cu ciudă. Pentru că mă voiam oarbă şi surdă. Voiam să ştiu doar de-acel vaier, de-acel vuiet..., să simt ce taine suie-n ele, din afunduri, înspre mine... Şi am ştiut, nu prea pricep de unde, că-ntunecimea nopţii mi-ar fi fost trebuitoare.

Şi-am aşteptat-o. Am aşteptat s-adoarmă doica, cea pe care tata mi-o pusese paznic. Noroc c-avea somn greu de zdruncinat!

În noaptea-ceea, adăstând desculţă-n iarbă, am simţit. Am desluşit, din vaier şi din vuiet, că cineva mă caută, mă cheamă, că îşi sileşte moartea să îi lase vreme spre a mă afla. Dar mai cu seamă-am învăţat că am putere, că multe pot să meargă după pofta mea!

Şi am fugit degrabă în iatac, fiindcă ştiam că erau numărate clipele nedoritei vieţi care creştea în mine. Şi chiar am lepădat îndată! Şi-n ceasu-acela, de izbândă-ntreţesută cu spaimă şi durere, am aruncat spre Maud blestemul neputinţei. Şi fost-am bucuroasă aflând că l-a ajuns!

Nu vreau a zice că mi-am găsit în urmă liniştea! Nu aveam tihnă nici în somn, nici în trezie. Chemarea aceea tainică nu-mi dădea pace, şi îmi spunea ceva că ceea ce mă intrigă-i soarta mea!

Ei, şi n-aş zice că nu găseam în mine mila pentru Maud şi ruşinea lui, ori că nu-mi făceam vină pentru ochii trişti cu care tata mă ţintuia cu gândul dus.

Iar între toate acestea chibzuind, am socotit să-mi caut o povaţă ispitindu-mi soarta, aşa cum fac fecioarele în prag de măritiş. Drept e, nu mai eram neîntinată, dar noua mea cunoaştere-mi spunea c-acest păcat nu eu aveam să-l ispăşesc!

Aşa că am făcut-o, după cum e vechea-nvăţătură, în noaptea când un tril de sortitoare mi-a pătruns prin geam.

Am început smerindu-mă spre 'naltul Cerului, ca să se uite binele spre mine. Apoi m-am aplecat ş-am sărutat umbrele răsfirate pe podea, ca s-afle narzii că n-am război de dus în contra lor. Abia în urmă am străjuit oglinda de-a dreapta şi de-a stânga cu făclii şi, despuindu-mă, m-am aşezat în faţă-i, ca luciul ei să-mi prindă trupu-ntreg.

Atunci a venit vântul. Adică a fost o pală, care-a izbit făcliile pe rând. Şi, în cea din urmă pâlpâire-a lor, mi-am văzut spima-n ochii larg căscaţi. Aş fi ţipat de frica beznei dacă oglinda nu s-ar fi luminat, albă ca neaua, dar oprind privirea să-i străpungă adâncul! Apoi s-a limpezit, din colţuri către mijloc, şi iarăşi am putut vedea-n tărâmul ei. Era acolo un bărbat. Voinic, chipeş şi tânăr, cu pleata albă..., cu ochii ispitind...

Am întins braţele spre el, şi el a râs, şi mi-a făcut un semn, să îi iau urma. Şi-au fost, o clipă, în oglindă, neguri. Dar s-au săltat, descoperind o chichineaţă, o odăiţă fără de ferestre, cu lut în loc de alte duşumele, şi-n mijloc cu-un ceaun proptit pe pirostrii. În el bolborosea o zeamă groasă, în care o femeie mesteca c-o creangă-nvârtoşată. Era desculţă şi înfăşurată într-un sac pestriţ, încins cu sfoară. Şi ea bolborosea! Ceva de ne-nţeles. Ca un descântec. Da' era urâtă... Sfinte Cer! Şi, Sfinte, ce bătrână!... Cum să îţi zic, domnia ta? O babă hâdă! Aşa de hâdă că m-a cuprins frica când ea şi-a repezit spre mine mâinile descărnate, în vreme ce-i râdeau gingiile pustii şi ochii cheli de gene... Am dat din nou să zbier, dar a ţipat, 'nainte-mi, de-afară, sortitoarea.

Şi am ştiut. Deodată am ştiut că vrăjitoarea-aceea îşi trimitea în cele zări chemarea care se-oprea la mine. Şi, uitându-mi teama, am mai ştiut că vreau să merg la ea.

– Ţi se-mpleteşte soarta cu a ei, mi-a spus atunci o voce. Dar nu ştiu de era de om sau de muiere, aspră ori dulce... Pentru că eu, de fapt, n-o auzeam. Cuvintele creşteau direct în mintea mea, ca şi cum gândul meu le-ar fi născut! Dar eu simţeam că vin din altă parte şi le-am ascultat cu luare-aminte: O s-o găseşti în ziua nunţii tale. Dă-i iertarea ta lui Maud şi soroceşte unirea voastră în acea zi în care ce-l de-al cincisprezecelea an al vieţii tale va fi plin. Şi-ncrede-te c-atunci vei şti ce vrei, şi totul după vrerea ta o să se-aleagă!

– Facă-se-ntocmai! am şoptit. Că, poate-oi fi ştiind domnia ta, cu asemeni vorbe chemi o soartă care ţi-e pe plac.

Şi s-a-ntâmplat ceea ce trebuia. În apele oglinzii m-am găsit pe mine, cea dintotdeauna – pentru că se-aprinseseră făcliile şi mă puteam vedea!

Iar peste două seri, când tata m-a chemat, m-am umilit cu cugetu-mpăcat, plecându-mi capul sub greşeli pe care-n sinea mea mi le ţineam ca fapte drepte aproape pe de-a-ntregul. Şi-am cerut nunta, sorocind-o însămi!

Şi-n urmă am trăit ca într-un vis, în care minţi străine-mi porunceau vorbe şi fapte.

Aşa am ajuns noaptea dinainte de soroc, când, neprimindu-mi somnul, m-am zbătut ca peştele-n năvod. Şi-n zvârcolirea aceea m-a bântuit ceva, un

soi de nălucire în care mă vedeam în sac pestriț în loc de straie scumpe, cu brâu de sfoară putredă în loc de cingătoare de argint, cu tălpi crăpate-n locul condurilor de preț. Și-n mâna descărnată și fără de podoabe strângeam ciot noduros, cu care mestecam într-un ceaun, pe pirostrii, fiertură cu bulbuci – în vreme ce rosteam cuvinte fără noimă, dar care-mi aduceau atâta pace...

Cu împăcarea aceea-n suflet m-am ridicat în zori, ca dup-o noapte cu odihnă bună...

Dar a urmat degrab' o tulburare, când tata m-a poftit în fața unei femei pe care n-o știam, spre a-mi da lămurire că aceea îi va fi-n curând mireasa. Ea era frumoasă, așa..., mai mult decât și altfel de cum prin grai se poate spune. Și răspândea în jur parfum de tinerețe și de dor, ce primenea văzduhul mai mult ca însăși mireasma primăverii! Și-a fost o lungă clipă în care-am suferit, pentru că însămi mă numeam frumoasă, dar pe lângă ea eram ca o făclie lângă soare! Pe urmă am știut c-o astfel de făptură se naște doar odat-ntr-un eon, și că-i soarta cum ți-e frumusețea, ca nelumea. Și-am mulțumit că eu nu sunt ca ea!

A doua tulburare m-a cuprins după vreun ceas, când, căutându-mi doica, am nimerit în cuhnii, unde-am aflat, la masă-ntinsă, menestrelii. Trei menestreli ce n-ar fi meritat privirea mea! Dar el, adică unul din ei, era leit acela pe care oglinda mi-l înfățișase, și ochii mi s-au lipit de el, dar mai cu seamă de-un oscior firav, întortocheat, ce-i atârna de gât. Un talisman care-a-nceput să cânte, ca o sortitoare, în acea clipă-anume în care l-am zărit!

– Dă-mi-l, am spus, și menestrelul, fără să mă întrebe ce îi cer, mi-a-ntins oscioru' acela. Iar când l-am luat din mâna lui, un licăr blând i s-a trezit în ochi și nu s-a mai dat dus.

Însoțitorii lui, nu foarte mult săriți de seama mea, priveau prostiți, cu gurile căscate. Dar vremea ce-o avusesem pentru ei nu mai era, pentru că talismanul căpătat, ca-nsuflețit, mi s-a desprins de palmă și s-a rostogolit, cântând, pe dușumele. Eu i-am luat urma-n fugă. Prin tot castelul m-a purtat! A luat-o și pe scări în sus, în ciuda firii!

Eu, hăituindu-l, m-am pomenit în curtea dintr-afară, acolo unde rar aveam prilej și învoire să pășesc. Mi-au aruncat priviri uimite oaspeții ce-ncepeau să vină, iar tata, care adasta în poartă, a dat să mă oprească, a rămas în mână doar c-o fâșie din poala mea, căci m-am smucit cu forța disperării. Și mi-am văzut de fugă, fără gândul că umblam pe-afară de castel, așa cum nu se cade pentru o copilă de Ubar ce n-are încă soț!

Ei, să nu crezi domnia ta c-ajuns-am hăt departe! Când coboram o râpă mi-a ieșit în cale-o babă, și atunci, c-o gheară-n suflet, m-am oprit. Pentru că era hâda din oglindă! Leite erau chipul, trupul, și pestritura de-o purta!

A luat de jos osciorul care se oprise lângă mine.

– Ohoho! Pe-aista, tu, fetico, anină-ți-l de gât, și crede c-o să-ți fie de-ocrotire! Da' de-unde-mi vii? Ghicesc că din castel!

– Castelul e al tatei! am răspuns, cu oarece mândrie.

Baba a chicotit, adic-a scos un sunet de piatră scrijelită.

– Norocu' să te bată! Erai aci, ascunsă, și io n-aveam habar! Da – tu, fătuca babei, mă știi de undeva?

– Știu că mă cauți, babo! Și-ai fost la mine în oglindă-n noaptea în care sortitoarea mi-a cântat! Așa cum mi-a cântat și osu' acest când l-am ochit!

– Ohoho! Știu aiasta. Că i-am auzit viersu', și iată-mă-s aci!

M-am bucurat deodată, fără să știu de ce.

– Păi, hai să mergem, babo! Du-mă-n sălașul tău!

A hârâit din nou:

– Nu te zori, fătucă! Te-ntoarnă la nuntire! Că io mai către noapte am să te cer tătâne-tu, și zic că mi te-o da!

Pe mine m-a luat ciuda, c-abia ce o zărisem și ea mă alunga cu vorbe, ca pe ținci.

– Ci du-te, fugi o dată! C-aista nu-i popas pentru tăifăsuit! Aci e Râpa Amăgirilor, fătucă, că poate despre aiasta și despre narzi s-o știi și prin castel!

M-a prins ușor de umeri, m-a răsucit și m-a împins pe râpă-n sus. Așa că am plecat cu îndoiala-n suflet, și iute-am dat de Maud în fruntea gărzii tatei. S-au limpezit la ochi când m-au văzut și, fără vreo dojană, m-au dus, tot chiuind, pân' la castel. Acolo, tata, înseninat și el, lămurea oaspeților cum că-i obiceiul la noi, printre ubarnici, să se ascundă-n codri mireasă-n dimineața nunții sale!

Desen de Răzvan Vârlan

UBRU-CU-DU-BRU

Noi-oi-oi-oi vedem-dem-dem-dem aceleaşi-aşi-aşi-aşi-aşi fapte-apte-apte-apte în-n-n-n aceleaşi-aşi-aşi-aşi clipe-ipe-ipe-ipe, da'-a'-a'-a' fiecare-are-are-are altcum-cum-cum-cum le-e-e-e pricepe-epe-epe-epe. Şi-i-i-i fiecare-are-are-are ar-r-r-r vrea-ea-ea-ea să-ă-ă-ă spună-ună-ună-ună anume-ume-ume-ume ce-a-a-a desluşit-şit-şit-şit mai-ai-ai-ai bine-ine-ine-ine şi-i-i-i mai-ai-ai-ai bine-ine-ine-ine.

UBRU

Aşa grăim noi, nobilule domn, în zilele când ne avem ca fraţii. Da' ştim că nu suntem prea lesne de-nţeles. Vezi că e musai să-ţi grăim pe rând!

Iar despre Hylm io am a îţi istorisi, pentru că ochii mei privitu-l-au cu cel mai mare drag. Că fost-a cel mai falnic dintre fraţi, cu vorbă dulce şi cu drag de şagă. Da' s-a acrit în vara ceea, ceea în care toţi s-au pribegit. Io zic c-Alonda, ea i-a fermecat. Şi încă pe toţi treişpe într-o aceeaşi vreme! Că-n toate pribegiile prin codru, io întâlneam vicleana mână-n mână cu unu' dintre ei. Că-n ceasu' aista îmi era cu Hylm, în cel de vine cu Kylym, şi după încă unu' cu Alyk. Şi tot aşa, de socoteam de nu-s mai multe Alonde, de n-are fiecare Alonda lui. Ei, şi-au mai fost şi alţii de i-au văzut, că multe vorbe rele se lăţeau prin sat şi printre slugile de la castel.

Io, adică noi, tuspatru, ne vedeam de treabă; îi un fel de-a zice că tăceam chitic şi numa' ascultam. Ne feream cu străşnicie a ne vârî în vorbă, căci luasem noi frica Alonde din vremea când o hăituisem din ubarnică poruncă şi ne-ncolăcisem între noi îndată ce ne apăruse-n ochi.

CU

Da' nici Alonda n-a uitat cum am vânat-o, pen' că în ziua...

UBRU

...ziua ceea când şi Hylm s-a fost pierdut...

CU

...când Ubarului a vrut să-i dăm noi veste, ne-a luat lumina, mie şi lui Du, ca să ne facă să grăbim a-i împlini dorinţa.

DU

Ba io îmi zic că ceea fost-a altă răzbunare, că drept ar fi să pomenim înfricoşata taină a nopţii dinainte de cea zi.

A fost atuncea noapte cu luni pline, şi noi, ca trăitori cu frica celor neînţelese, nu dormeam. Şi-aşa, treji fiind, deodată am văzut, tuspatru, trei muieri. Frumoase foc, de n-ar fi fost cam vălurite, ori cam... neterminate..., aşa..., că trupurile le erau lumină de se pierdea în strălucirea pală a lunilor din cer, iar feţele li se tot preschimbau, rupându-se ca cele oglindite-n apă despicată.

– Sunt Criiseela, a zis prima. Şi ne-a-ndemnat: Fugi, Patru-Capete! Te du la Râpa Amagirilor! Acum!

– Sunt Striiba, a grăit a doua, şi ne-a lămurit: Singur tu poţi opri acolo Răul! Noi te-om urma ca să-ţi mai dăm putere, dar musai e să mergi. Să mergi acum!

– Eu sunt Zaarda, a vorbit şi-a treia. Şi ne-a rugat: Vino cu noi! Crede, nu o să ai păreri de rău!

Ubru şi Bru au cam strâmbat din nasuri, cu teamă c-or fi fost furaţi de somn fără s-o ştie şi că aveau să se afunde-n vis. Da' io şi Cu, noi nu visăm nicicând – şi ne-au crezut că totu' se petrece aievea.

Am mers la râpă. Că noi de narzi nu avem teamă. Pen' c-umbra noastră aşa pocită îi, încât, cu scârbă, narzi-o ocolesc! Am mers cu cele trei făpturi alături, zorindu-ne să ne mişcăm mai iute.

Şi parcă s-au înveselit văzând că-n capu' râpei adăsta Alonda, îmbujorată, cu ochii fulgerând, şi-nveşmântată numa-n păru' ei. Hylm o privea mai dinspre vale, zbătându-se de parcă i-ar fi fost picioarele-ngropate.

– Eşti vrednic să mă ai, îl îmbia Alonda. Probatu-ţi-ai puterea, curajul, ne-ndurarea! Şi lepădatu-te-ai, din dragoste, de cei ce ţi-s de-un sânge! A mai rămas să-ţi verşi şi sângele din trup. Fă-o, precum ţi-am dat povaţă, şi o să fii în stare spre mine să păşeşti!

Râzând, el şi-a smuls paloşul din teacă. A râs atunci şi-Alonda. Şi, cum râdea, a prins să urce-n juru-i zid de neguri. Pân' ce-a cuprins-o-n el! Ea, albă, se zărea acolo ca o poartă!

Grăbit, Hylm şi-a crestat încheietura unei mâini. Sângele s-a prelins şi a atins ţărâna, iar el şi-a şi putut sălta piciorul stâng.

– Strigă-l, ne-a-ndemnat Criiseela. Cheamă-l pe nume, Ubru-Cu-Du-Bru! Acum!

– Noi nu avem asupra lui putere, ne-a lămurit, grăbită, Striiba. Că s-a lăsat cuprins de farmec rău!

– Strigă-l, piticule! s-a milogit Zaarda. 'Nainte s-o ia-n braţe, strigă-l! Hai!

– Hylm-ylm-ylm-ylm! am zbierat atuncea, din patru guri deodată.

El, care în aiastă vreme, crestându-şi mâna cealaltă, îşi slobozise şi piciorul drept şi alerga spre fată, pe loc a-nmărmurit. Şi a urlat a moarte.

– Acuma vede, a şoptit Striiba. O vede pe Alonda aşa cum o vezi tu!

Alonda, ei, Alonda, ea nu mai era ea! În zidul cel de beznă, era conturu' ei ca o fereastră – de desluşeam prin ea alai înfricoşat, de umbre fără chip! Deschide-ţi ochii minţii, nobile domn, şi vezi cum e să se desprindă umbrele de pe pereţi şi s-o porneasc-aşa, late şi lungi, da' într-atâta de subţiri că parcă nu-s de loc!

– Nard-umbre! a ţipat Hylm. Ce vrei să faci, smintito, muiere făr' de lege?!

Şi, zvâââr!, şi-a aruncat paloşu' către ea.

S-a auzit îndat-un horcăit, că parcă mii de muritori şi-ar fi dat duhu' în clipita ceea! Şi zidu' cel de neguri a pierit ca nori-mprăştiaţi de vijelie.

Alonda, iarăşi cea de o ştiam, da-nsângerată toată, s-a repezit la Hylm atât de iute că noi n-am mai strigat, nici el nu s-a ferit. Da' vrăjitoarea numa' l-a sărutat pe buze.

– Aiasta ca să te păzească. Şi să-ţi facă dor, a zis şi a fugit.

Hylm a rămas prostit, privindu-şi mâinile din care sângerarea i s-oprise. Apoi a prins s-alerge după ea.

Noi ne-am uitat în jur. Ne aflam singuri. Că cele trei făpturi plecaseră fără să dea de veste.

Şi, călcând peste spaimă, am luat urma lu' Hylm, curioşi să ştim ce s-o mai întâmpla. El ne-a simţit şi ne-a chemat din mână şi din gură.

– Vino, piticule! Că mă cam pişcă frica de-a mai mă pomeni singur cu ea, da' nu mă-ndur nici să o fac scăpată!

Aşa că ne-am grăbit, ca să n-o pierdem. Şi am ajuns-o în poiana ceea, de îşi avea coliba-n ea. Noi am rămas la margini, pitiţi dup-un copac. Hylm a făcut mai mult cu vreo cinci paşi, da' s-a ascuns şi el când pădurarul', ta-su Alondei, a ieşit în prag.

– Cine te-a ciopârţit, uşarnico? Ş-aci ce-mi caţi? Te ştii pe moarte ş-ai venit să-ţi lepezi hoitu-n casa mea?

Da' ea a râs. Frumos, cum totdeauna râdea ea!

– N-am drept să mor, pentru că-mi stă-n puteri să-mi cârpesc viaţa! Ştiu petec pe potrivă, adică viaţa ta, că doară ţi-s de-o carne şi de-un sânge!

Aşa a zis, nobile domn, afurisita! Şi, năpustindu-se asupră-i, l-a strâns în braţe cum te strânge uku' când vrea să te lipsească de suflarea ta!

Noi am fugit îndată, potopiţi de groază! Ne sfârâiau călcâiele, o jur! Da' jur că Hylm ne-a prins şi ne-a-ntrecut şi c-am băgat de seamă noi tuspatru că păru' îi albise fir de fir şi că mult rău îşi mai făcuse cuib în ochii lui, ceia de fără să ne vadă ne-au privit!

Şi, încă crede-mă, acum întâia oară pomenim aiestea toate, şi mult mă tem că-s vorbe de scump le vom plăti, că tare mă-ndoiesc c-Alonda-i dusă făr- de-ntors!

BRU

Aş! Io aş zice c-am plătit destul în cel amar de ani cât i-am cărat merinde în sălaş. Că noi de cum intram, ea ne lua ochii. Şi ne zicea cu vocea ceea a ei, de-ai fi jurat că n-ar putea grăi de rău:

– Deschide-ţi minţile, mă Patru-Căpăţâni, şi lasă-mi-le fără-mpotrivire, că nu pentru vreo toană mi-s trebuitoare! Şi de-oi avea izbândă nu te-oi lăsa uitării! Da' orb te pot lăsa de nu mi te supui!

Noi ce aveam a face? Ne străduiam spre-a ne goni oricare gând, şi-n urmă ne potopea neştirea. Şi ne veneam în minţi după o vreme de n-o ştiam cât-o fi fost. Eram ca storşi de orice fir de vlagă, da' vedeam, şi o tuleam îndată, cu mers împleticit, pocnindu-ne adesea capetele-ntre ele.

Da' uneori, în nopţile de-urmau, io eram pradă viselor în care mă simţeam, aşa deodată, una cu Ubru, Cu şi Du. Aiasta nu era de rău, că vezi, nobile domn, aşa-s aleşii lumii noastre. Ceia, orişicâte capete-ar avea, pot oricând să îşi facă mintea una! Da' noi fostam furaţi din lumea ceea, de către lotri făcători şi vânzători de robi, când încă n-aveam ani destui pentru-a-ncerca deprinderea aiestei taine. Iată de ce, cu osebire, îi blestemăm pe lotri ceia necurmat!

Da' vezi că visu' se-nrăia, pen' că, nu prea ştiu cum, tuspatru noi eram şi cu Alonda una, şi ea ne poruncea să repetăm scorneli de-a ei, zvârlindu-le-n înalt cu dinadinsu'. Erau ca raze ce-mi fugeau din cap, făcându-mă să urlu de-amarnică durere şi, ca un fulger, se topeau în soare. Acolo renăşteau, da' înmulţite, şi se zvârleau în ploaie pe ceru' de-l vedeam, în plină zi, împestriţat cu stele. Iară durerea mea se înteţea şi io zbieram gonind şi somnu' meu şi pe-al aistor trei frăţâni de trup.

Întru aiasta ne-am dus la Baba Hâda, plângându-ne că io anume-s rob-de-vis, şi milogindu-ne de-un leac, că plată a-i aduce n-aveam ce. Da' vezi că ne-am temut să pomenim de-Alonda şi hoaşca-afurisită-a priceput c-aveam ceva de-ascuns. Şi adevărul ni l-a smuls cu meşteşug, zicând că nu ne poate alina de nu cunoaşte totu'. Iară în urmă-a râs, numindu-mă pe mine vinovat că nu-mi pierd destul mintea atuncea când Alonda mi-o cere pentru ea, aşa că îmi rămâne pe-undeva, mai prin afunduri, o parte-a celor de le fac când i-s robit. Da' s-a milit băboiul şi mi-a dat fiertură de s-o picur în urechi şi-n ochi în pragul nopţilor de mi le ştiu cu cântec. Şi-aşa am fost scăpaţi de-un chin.

UBRU

Da' io voiam a-ţi spune despre ziua când Hylm s-a-ntors şi-Ubaru' n-a văzut că-i el anume printre menestreli.

Io-ntâi m-am veselit că-l văz, că-i teafăr, că n-a uitat de noi. Da' poznă îmi părea c-Alonda c-o noapte mai devreme venise în castel!

Şi, într-un acelaşi gând cu fraţii mei, cu-ngrijorare am grăit către Ubar, da' el ne-a izgonit cu uitătură rea şi n-am avut a face alta decât să aşteptăm, cu ochi-n şapte, gata fiind ori s-o ştergem, ori să dăm vreo mână-ntr-ajutor, de n-ar fi fost primejdia prea grea.

Şi, ce să vezi, la nici un ceas, stăpâna noastră, Loena, mireasa, de!, nebună, a fugit! Da' iute au găsit-o şi-a apărut spăşită, cu Maud lângă ea şi gărzile-mprejur. Şi nimeni nu l-a ruşinat pe-Ubar când a-mbrăcat în vorbe mincinoase rătăcirea ei!

În urmă-au dus-o s-o gătească, cum îi legea, vreme în care grosu' oaspeţilor a fost călăuzit în Sala-mare-a-zaiafetului, cu menestreli-n mijloc; şi ia-u poftit s-asculte snoave şi cântări pe săturate!

Eram şi noi acolo, tupilaţi printre picioare. Eram acolo când Alonda a intrat, şi-am auzit cum toţi ca unu' s-au minunat de nelumeasca-i frumuseţe! Ubaru' însă le-a cerut tăcerea şi, fericit de nu îşi mai găsea în pielea-i loc, le-a spus că-n scurtă vreme, Alonda soaţă va fi să-i fie, şi-a poruncit un cânt spre cinstea ei.

Da' viers a dat un singur menestrel, cela mai firav; iar Hylm şi flăcăuaşu' mai voinic cătau către Alonda cu ochi căscaţi şi buze strânse – de păreau cusute!

Ea, vicleană, le-a zâmbit anume lor, cu faţa-i toată. Şi-n vreme ce Ubaru' strângea mâini şi mulţumea pentru urări de bine, Alonda mi s-a fofilat, ieşind cu menestreli-n urma sa.

Noi, după ei! Da' vrut-a ghinionu' să ne zărească doi-trei puştani de ne-au oprit cu sila, pentru joacă. Că nu puteam să nu le facem voia, c-ar fi ieşit cu mare tămbălău!

Da' menestrelii nu au zăbovit prea mult pe-afară! Alonda s-a-nturnat şi ea 'nainte să sosească vestitorii mirelui, de i-am primit cu toţii cu urale.

Pe Maud l-am întâmpinat cu plecăciuni! Că mândru mai era aşa împodobit cu zale lucitoare, coif cu stea şi paloş greu, cum numai un Ubar poate purta!

El a strigat, aşa cum zice legea:

– Aştept mireasa mea! Nu-mi puneţi răbdarea la-ncercare!

Atuncea menestrelii au ciupit de strune. Şi purtătoarele miresei, toate doar fecioare, trecut-au printre noi cu pas şăgalnic. O purtau pe Loena, strâns înfăşurată într-o frânghie albă, de mătase, de stătea în juru-i colac lângă colac, din gât şi până-n glezne. O aduceau pe braţe spre a o-nfăţişa părintelui, ce-n ziua ceea şi-o scotea din grijă.

Ubaru' şi-a umplut cu aer pieptu' şi, sumeţindu-se, a glăsuit:

– Eu, tată al acestei fiinţe slabe, astăzi ţi-o-ncredinţez legată fedeleş, spre-a şti că-ţi dăruiesc asupra ei putere nesmintită – iar ea spre a pricepe că roabă-ţi este ţie! Eu zic să fiţi...

– Nu zice! s-a auzit o voce. Şi-Ubaru' a muţit, ca fermecat.

Toţi ochii s-au întors spre locul celui glas; apoi s-a tras mulţimea-n două lături. Iar printre oaspeţi, Baba Hâda, în sacu' ei pestriţ, s-a îndreptat, trufaşă, către ubar.

– Ţii minte, Ubar Budd, că te-ai jurat să-mi dai, când io oi vrea, întocmai ce ţi-oi cere? Îi astăzi ziua plăţii şi plata-i fiica ta!

TROM

De bună seamă, Hylm mi-a povestit. Io asta n-o ascund, luminăţia ta! Mi-a povestit de noaptea aia când, de spaima-Alondei, chica i-a albit. Şi încă mi-a mai spus de alte nopţi, douăşpe să fi fost, de şi-a ucis în fiecare, pentru o toană-a ei, câte un frate.

Ca-ntru-nceput el i-a stârnit, vorbind mereu de mult prea multa Alondei frumuseţe. Pân' ce le-a căzut dragă tuturor! Şi tuturora ea le-a dat, pe rând, prilej ca să socoată că pentru ei ar fi, în inima-i, ceva.

– Mi-e pieptu' plin de dor pentru voi toţi şi n-aş putea s-aleg numa' pe unu'. De-ar fi douăşpe morţi şi unu' singur viu – atuncea aş putea să jur că îl doresc pe cela. Altminteri, mai degrabă mă văz lângă Ubaru' Budd, ca ţiitoare, decât să fiu silită a alege între voi!

Aşa le-a zis, în parte, tuturora. Şi toţi deopotrivă-au hotărât s-ucidă ori să moară pentru ea.

– La iazu' mic să vă luptaţi, le-a spus. Că fi-va Copăiţa, pentru cei ucişi, plăcut mormânt!

Au ascultat-o, pen' că toţi ţineau poruncă vorba ei. Tot ea a spus care să lupte-ntâi. Hylm şi Alyk, iar după patru zile, biruitoru' să se-nfrunte cu Kylym.

Hylm a ucis. A tot ucis mereu. Şi, fără lacrimi, a azvârlit în iaz hoit după hoit, nesocotind că legea ăstei lumi pe care vieţuiţi, statorniceşte morţilor odihna în pământ.

Ei da, de astea Hylm mi-a tot istorisit. Da' cum era să-l cred, când, noaptea-n vis, Alonda-i desluşea că Hylm îi rob-de-farmec şi toate de le crede adevăr îs năluciri?

Da-n pribegia noastră, după ce ne-am rupt de Hypko, lumea mea, s-a întâmplat să poposim pe-o lume-oraş. N-am rămas mult, că ăia ne ţineau de cerşetori. Că ei de menestreli n-au trebuinţă, pen' c-au cutii de cântă şi vorbesc. Şi cică n-ar avea în ele farmec – că ăia îi hulesc pe farmecători – că-s aparate, şi oricine are dreptu' şi priceperea de-a-şi meşteri aşa ceva. Acolo Hylm s-a înfuriat şi-a pus pe-un prinde-vorbă, ia, cutiuţa asta cât unghia, de-o port mereu la gât, istoria lui toată; şi m-a legat cu jurământ s-o port asupra mea, pân' ce voi fi încredinţat că-i numa' adevăr.

Aşa că io ţi-o dăruiesc, luminăţia ta, că, după câte toate am văzut aci, loc de-ndoială-n suflet nu mai am!

Da' Hylm prinsese se îndoi de mintea lui. Că inima nu îl lăsa să fugă-n ăle depărtari, und' să nu se zărească steaua de-i era Alondei soare, iar teama îl oprea să se întoarc-aci, în lumea asta unde ea trăia, Iar io găseam prilej de a-l întărâta:

– Întoarce-te, Hylm frate, în lumea ta! C-orice bărbat adevărat te-ar râde de-ar afla c-ai frică de-o muiere şi c-ai fugit de ea! Să mergem la Alonda, Hylm, c-aşa nevârstnic cum mă vezi, mă prind să mi te apăr io de ea!

Da' el tăcea şi tot scuipa în sân, ca să nu-l prindă ispita ăstor vorbe. Dintr-asta mult am fost mirat când, într-o zi, a zis:

– Mi-e dor de lumea mea! Pornesc chiar azi. Am ştire că un bogătan îşi mână nava-sălaş chiar într-acolo.

N-am întrebat nimic, că tare mă temeam că, iscodindu-l, era primejdie să-şi schimbe gându' ăl bun. Da' am chitit c-o fi primit cuvânt în vis, că de când mie visele-mi pieriseră cu totu', el începuse a visa mai abitir. Şi, să vezi ciudăţenie, luminăţia ta, nu se găsise nici un farmecător să aibă pentru robia lui de vis vreun leac.

Aşa că am plecat în mare grabă. Da' să nu crezi că am venit de-a dreptu-ncoace! Ci mult am colindat, tot ocolind acest meleag cu dinadinsu'. Da' drumu' faimei nu ni l-am cercetat şi, aflând de noi acest Ubar, cu multă stăruinţă ne-a poftit la nunta fiicei sale.

Noi am sosit acol' încă-n ajun, şi peste-am 'mas la un moşneag. Acolo osteneala m-a trântit la somn; Tarr a păţit aşişderi. Da' Hylm a rămas treaz, cu moşu' la taifas. Şi-am priceput, din vorbele scăpate-a doua zi, că ar fi dat şi pe la Baba Hâda, farmefăcătoarea de-o pomenea ades!

În ziua aia Hylm a fost zgârcit la grai. Ba chiar, când ne-ospătam la cuhnii şi ne-am pomenit cu frumuşica fată de Ubar holbându-se la noi, Hylm, făr' să zică pâs, i-a dat ăl talisman cu care io-l ştiam mereu la gât. Da-i drept că ăl oscior nu mai cântase niciodată aşa, ca ăle păsări de le ziceţi sortitoare. Şi fata nu-ş' cum a făcut de l-a scăpat, şi ăla s-a rostogolit, da' tot cântând, iar ea, nebună, s-a pornit s-alerge-n urma lui cu fusta suflecată.

– Ce-i asta?! s-a mirat frăţâne-miu, da' io nu prea ştiam a-l lămuri şi m-am uitat la Hylm. El a săltat din umeri, a neştire, da' ochii îi zâmbeau aşa, senini cum nu i-i cunoscusem, de parcă sufletu' de-o stâncă i s-ar fi uşurat!

Asta a fost, în ziua aia, ciudăţenia dintâi. Mai spre amiază am auzit şi noi c-ar fi fugit mireasa, după obicei şi, într-aceleaşi datini, o adusese mirele 'napoi, cu gărzile-mprejur.

Atuncea i s-a dezlegat limba lu' Hylm:

– Nu-i curat lucru, măi flăcăi, s-o ştiţi! Asemeni obicei nu-i nici în vis pe-aci!

Da' nu părea să aibă pentru asta ceva griji, aşa că ne-am pornit la cântec şi la snoave, mult mulţu-

mîţi c-aşa grămezi de oaspeţi ne ascultau cu bucurie mare!

Uimirea a mai grozavă a fost nu peste mult, când a intrat Alonda! Io am muţit întâi, pen' că era frumoasă mult peste-a din vis, ş-am priceput cât de mult dor de chipu' ei se grămădise-n mine în anii ăi de când mi-era somnu' pustiu. Pe urmă-a muţit Hylm, da' lui i s-a pierdut şi roşu' din obraji.

Apoi a prins să glăsuiască-Ubaru', şi am crezut c-urechile mă mint atuncea când a zis că o să-i fie Alonda, *lui*, nevastă după lege!

Cred că păream cam tâmpi, io şi cu Hylm, după asemeni veste. Doar Tarr cânta, sărmanu', năucit spre noi.

Da', luminate domn, s-au schimbat toate când ea, minunea aia vie, cu ochi-n ochii noştri, a zâmbit.

– Rămâi aci şi cântă, i-am spus lu' Tarr, în şoaptă apăsată şi, grabnic, m-am strecurat spre ea, cu Hylm deodată, că mă-mboldea ceva să îi vorbesc, şi s-o ating...

Nu ştiu cum de-am ieşit tustrei de-acolo fără să ne întrebe vreun curios ceva! Ei, doar Ubru-Cu-Du-Bru, pocitura aia, ne urmărea cu toţi ăi opt ochi lacomi, şi poate c-ar fi luat-o după noi de nu s-ar fi iţit în juru' lui trei plozi cu chef de pozne. Da' cred că tot Alonda a aruncat vreun farmec, de ne-am putut mişca aşa nestingheriţi!

Când ne-am văzut scăpaţi de ochi ş-urechi străine, Hylm şi-a lăsat pe umerii Alondei mâinile-amândouă şi, cu privirea în a ei, a întrebat:

– De ce?

– Io te întreb de ce, a-ntors-o ea. De ce chemi adevăr o nălucire? De ce-ai crezut aievea ce-ai desluşit la Râpa Amăgirilor, când m-ai trădat?

– Da' fraţii mei, de i-am ucis de dragu' tău, cu mâna-aiasta? Da' tată-tău, de l-ai zdrobit cu cea putere blestemată-a ta? Tot amăgiri aiestea toate? Cutezi a-mi spune că-i aşa?!

– Cutez! s-a sumeţit Alonda. Căzuta-i pradă râpei şi farmecelor ei!

– Altă dovadă în afar' de vorbe poţi să dai?

Alonda a surâs.

– De bună seamă. Ai drept s-o afli de te-ncrezi în mine şi-mi intri în sălaş în noaptea-aiasta, îndată ce pe-aci va fi chefu' stricat.

– Stricat?! Cine să-l strice?! m-am uimit.

– Da' nunta-ta c-Ubaru'? a întrebat-o Hylm, şi ea a dat deoparte nedumerirea mea.

– E vorbă-n vânt, da' fără vorba aiasta n-aş fi fost aci, printre obraze alese, spre a-ţi putea vorbi făra a avea teamă de mânia ta!

Hylm a oftat:

– Să fie cum zici tu! Sălaşu' und' mai ţi-i?

– De-aiasta n-avea grijă, că s-o găsi cin' să-ţi îndrume paşii! Poate chiar Ubru-Cu-Du-Bru, prieten vechi de-al tău latră ist copil, de-i mulţumesc acu' că fostu-mi-a de mare ajutor (şi când a zis-o p-asta mi-a strâns mâna într-a ei), va fi bine venit a te-nsoţi!

Cu astea şi cu-ăl zâmbet de mă umplea de har, ne-a părăsit grăbită a se-ntoarce în sânul puhoiului de oaspeţi zgomotoşi.

Întorşi am fost şi noi alăturea de Tarr şi, făr' a-l dumiri asupra lipsei noastre, ne-am pus struna şi glasu' în slujba veseliei de se tot înteţea.

BABA DĂDA

Ce au mai înlemnit cu toţii! Ohoho! Şi Ubar, şi Maud, şi menestreli, şi Ubru-Cu-Du-Bru, şi oaspeţi, şi...

Şi io am înlemnit când am văzut c-Alonda îmi zâmbeşte! Şi-am priceput că ceilalţi nu se-mpietriseră numa' din uluiala vorbelor de le zisesem, ci mai cu seamă fiindcă ea, Alonda, pusese asupră-le farmec înfricoşat.

– Io, babo, mi-a grăit ea, numa' miere, vreu să te-ajut dacă te legi să nu mi te aşezi de-a curmeziş. Pen' că nu uit că, într-o noapte, mi-ai dat imbold să desluşesc cine îs io şi care îmi îi rostu'. Ştii c-aş putea să nu-ţi dau pace acu', când vrei tu să rupi nunta! Da' n-aş avea folos de rău' tău! Mi-ar fi mai cu priinţă, ca şi ţie, să facem un târg de-a nu ne pune beţe-n roate. Şi încă, babo, ţine minte, îţi dau făgăduinţă că, ţie anume, izbânda mea va să-ţi aducă noi şi mari puteri!

Multe-am pus io în cumpănă atuncea. Multe, ohoho! Cele nenorociri de le ştiam sortite a veni când poarta dinspre narzi se va deschide; juruinţa de-ajutor făcută către Hylm; cele puteri cu care mă-mbie Alonda, că desluşit simţeam că ea nu zvârle vorbe-n vânt; trânta de o dusesem, amar de ani, cu moartea, tot aşteptând să aflu copila jinduită, ceea de îmi era acolo, şi-încă dornică să-nceapă viaţă ca a mea!

La gându' aista mi-a lăsat privirea să se ducă către ea, către Loena. Fata era-nlemnită, da' ochii i-avea vii şi, io nu-ş' cum, de la distanţa ceea, am desluşit în ochii ei vârtej de feţe-nvălmăşite, aşa cum îs nălucile de vin de prin tărâmuri bănuite a avea cuprinderi multe – cinci, ori şase, ori Ceru' ştie câte!

Ce m-am mai uşurat în clipa ceea! Ohoho! C-am priceput că-n lupta între-Alonda şi cei de-n contra ei aveau s-o facă pe Loena armă, io nu-nsemnam nimic – şi-orice aş fi făgăduit, pe nimeni n-ajuta! Greşea Alonda făcând târg cu mine! Da' nu eram năroadă să-i zic ce rău greşea! Aşa că m-am jurat să n-am amestec în cele de urzea. Şi am ştiut că-n felu' aista vrăjmaşii ei aveau dovadă c-am priceput că-i înfruntarea lor cu mult deasupra mea!

TARR

Când baba aia slută a cerut mireasa pentru ea, ochii Ubarului s-au bulbucat şi chipu' i s-a-nverzit în graba mare. Şi-a dat din buze făr' să scoată grai!

Mirele a răcnit şi-a tras din teacă paloşul cu mâinile-amândouă. Şi-avea în colţul gurii spume când s-a repezit cu el la babă! Geaba Ubru-Cu-Du-Bru i-a sărit în spate ca să-l ţină-n loc, că el, cu sete, i-a lovit hoaştei grumazu'. Da' capu' ei nu a căzut! Ci paloşu' s-a rupt 'n două, din care una a sunat a bocet, rostogolită pe podea.

Şi cineva a chicotit. Ca un copil prea bucuros de-o şotie de-a izbutit-o. Era mireasa, nu ştiu cum scăpată de funia de-o-ncolăcea! Stătea-n picioare, goală, în mijlocu' fecioarelor de o purtaseră, şi alea se holbau la ea cu gurile căscate.

Era frumoasă, luminăţia ta, de îţi tăia suflarea! Da' n-am avut noi, ăi de-acolo, parte să ne bucurăm prea mult de-a o vedea aşa; c-a dat din mâini

de parcă ar fi tras pe ea un strai, şi-ndată a apărut învestmântată-n sac pestriţ, ca baba de-o cerea.

– Eu, tată al acestei fiinţe, a gemut Ubaru', rostogolindu-şi ochii de ziceau că minţile îi rătăcesc departe, astăzi ţi-oncredinţez, babă haină, spre a nu purta păcatul jurământului călcat – şi spre-a se face după voia ei, a:ûnei fiice care de glasul sângelui îşi bate joc!

În urmă nimeni n-a mai zis nimic şi nimeni n-a mişcat. Numa' Loena a venit la Maud, s-a înălţat pe vârfuri şi l-a sărutat pe amândoi obrajii.

– Asta să-ţi fie de-ocrotire, a zis ea, ţie, cel ce-ai avut în pat, chiar peste voia ei, o farmecfăcătoare!

Printre oaspeţi a trecut un murmur, a spaimă şi-a mirare. Loena a cătat spre ei – spre noi – cu ochi triumfători (io m-am simţit un vierme când şi i-a pus pe mine), şi-a fost o clipă lungă când şi i-a pironit într-ai Alondei, muierea aia frumoasă peste poate, spre a cărei preaslăvire Ubaru' ne ceruse să cântăm.

A fost atuncea ceva de m-a-ngrozit; parcă în juru' meu se-nfruntau demoni în care furia dăduse-n clocot, ş-oricare dintre ei m-ar fi putut zdrobi în treacăt, făr' ca măcar să bage de seamă ce-a făcut!

Când mi-am venit în fire, Alonda îl trăgea pe Maud către-Ubar şi el se lăsa dus.

– Cere-i să-şi facă, de dragu' tău, păcat, să-şi ia făgăduiala dată babei înapoi!

L-a apăsat pe umeri, ca să se plece-n faţa Ubarului şi Maud a căzut într-un genunchi. Da' nu a spus nimic!

– Noi am făcut un târg, a rostit baba, părând că îi vorbeşte gura fără ea. Apoi, văzând-o pe Loena pornind-o către uşă, a ridicat din umeri şi i-a păşit în urmă. Iar oaspeţii, c-ochi mari şi buze strânse, călcau grăbiţi în lături, ca să le facă loc.

Atunci Alonda s-a întors spre Hylm. Avea lacrimi în ochi şi faţa-i strălucea.

– Acu' ori niciodată, dacă mă vrei, să vii!

Şi a plecat şi ea, cu Hylm de mână. Iară frăţâne-meu a luat-o după ei, ca tras cu aţa, cum făcuse şi-nainte.

Şi lor le-au croit oaspeţii potecă, ca vrăjiţi. Şi nimeni n-a clintit atuncea când Ubaru' s-a prăvălit pe dalele de piatră, suspinând.

Abia într-un târziu s-a strecurat spre el Ubru-Cu-Du-Bru şi s-a trudit să îl ridice şi să îl proptească. Şi io am socotit că se cuvine să-l ajut, aşa că asta am făcut în vreme ce ăilalţi, cu Maud printre ei, se buluceau în ghionţi, porniţi s-o şteargă-n mare grabă.

MOŞUL

Se şi lăţise vestea-n sat! Ehe! Se-aflase că e poznă la castel! Că s-a smintit mireasa şi-a fugit. C-a hăituit-o mirele şi-a dus-o înapoi.

Da' io nu m-am mirat. N-aveam la ce. Că la aşa uniri nelegiuite Ceru' pune piedici!

Ehe! Da' către seară s-a zvonit că hoaşca, Hâda, luase drumu-nspre castel. Şi, singur io, ehe!, am priceput. Am priceput că va să fie lucru necurat!

Şi-am 'mas în poartă. Cu câinele de-urla. Urla, ehe!, la cele luni. Rotunde toate trei!

Şi-n cea lumină, le-am văzut. De hăt!, departe. Cu ochi aiştia ai mei, bătrâni. Erau vârâte fiecare-n câte-un sac pestriţ. Şi ceea de pe urmă era hoaşca, fir-ar neamu' ei afurisit! Iar ceealaltă-mi părea fragedă şi zveltă. Da', după umblet, îmi părea străină. Că, singur io, de-atâta stat în poartă, cunosc – ehe!, şi încă bine, taică – cunosc cum umblă, în satu' aista, orişicare!

Când s-au mai apropiat, am desluşit că era femeiuşcă proaspăt împlinită. Şi frumuşică foc! Da' tot n-o cunoşteam.

– Ştiu cine eşti şi am a-ţi spune-o vorbă, mi-a zis, înfiptă, adastând în faţa mea.

Da' io eram cu ochii după hoaşcă. Ceea nu s-a oprit. Mergea cu ochi-n jos. Ehe! Aşa n-o mai văzusem. Niciodată. Ş-aşa a mers până-n cocioaba ei.

– Eu sunt Loena, a zis fata. Moşule, pricepi?

Păi pricepusem, ehe! Adică de ce nu? Că toţi ştiam că îi Loena numele odraslei de ubar. E, de văzut nici unu' n-o văzusem. C-aşa îi legea: să şadă fetele de neam pitite-n casa părintească pân' la măritiş.

Şi nici n-aveam a mă uimi că era-n strai pestriţ. Că io-i spusesem, singur io!, lu' Maud, frăţân-su cela prost de-ndrăgostit, că fata are-n ea ceva puteri. Ghicisem io, ehe!, ce pui de farmefăcătoare îmi era!

Da' m-am uimit când am privit-o-n ochi! Că în lumina lor juca ceva! Nişte făpturi cu chipu' vălurit!

Ehe!, până să prind io grai ea m-a şi luat deasupra coatelor şi m-a cam zgâlţâit.

– Moşule, simt că ştii poveşti! Pe toate cele despre narzi şi poarta lor! Aşa că eu te leg să mergi înspre castel! În drum vei da de Maud şi eşti dator să-l duci la Râpa Amăgirilor, în cel sălaş săpat de tata! C-acolo e Alonda! Şi ea deschide Poarta! Dar e adevărat că poate fi închisă! Aşa cum spun acele vorbe de demult! Pe Maud o să-l faci să o închidă, că el e mult ascultător de vorba ta!

Ehe! Ştiam! Ştiam io câte toate! Şi mă bătuse-n dese rânduri gându' c-o fi în ele niscai brumă deadevăr! Numa' c-ar fi putut şi ea să-nchidă Poarta. Şi io. Şi-oricine nu ţinea la viaţa lui!

– Ba nu! a zis. Ehe! Parcă-mi ştiuse vorbele de n-apucasem să rostesc! Eu nu pot, moşule, fiindcă-s aici, cu mine, Ei. Şi-a închis ochii, coperind cele plăsmuiri de înotau în apa lor albastră. Iar Ei şi-au istovit puterea de-a merge-n pragu' porţii în acest eon!

– Da' io..., am dat să spun.

– Nu, moşule. Că dumitale anii ţi-au şters vlaga, şi o asemeni forţă ţi-ar aduce pieirea fără rost. Maud e tânăr şi-n putere. Şi eu l-am sărutat, dându-i tăria mea – şi-a LOR.

– Da, el...

– Lui, moşule, aşa i-o fi mai bine. Că el nu-şi ştie locu' printre oameni dacă pe mine nu mă poate avea! Aşa că, moşule, grăbeşte-te să faci cum ţi-am cerut! Că de dai greş, blestemul meu e să nu poţi muri!

TROM

Totu' părea un vis. Mă luasem după ei fără să ştiu de o fi fost aşa ceva după cuviinţă. C-Alonda mă poftise mai devreme a veni cu Hylm, da-nţelegeam c-acu' ceva era schimbat. Da' ei nu m-au gonit. Şi cred, nobile domn, că nici nu mă vedeau!

Aşa că am intrat şi io-n sălaşu' ei. Dă basm

sălaş, luminăţia ta! Tot după ei, m-am dus şi la Alonda în iatac.

– Io vreau dovada! i-a zis Hylm. Dovada de-ai promis!

Ea a surâs – şi ochii ei făgăduiau orice! Pe urmă, cu gesturi repezite, şi-a sfâşiat vestmântu'.

– Dovada aiasta are pentru tine preţ?

El s-a-ncleştat cu mâinile de-un jilţ. Şi-a prins a tremura. Da' io, râzând prosteşte, am pornit, cu braţele deschise, către ea.

Hylm m-a zărit şi m-a-mbrâncit într-un ungher, c-o-njurătură.

– Vreau sânge, Hylm, a susurat Alonda, şi el a luat degrabă un stilet, parcă anume aruncat pe o măsuţă joasă.

M-ar fi-njungheat făr' să clipească, dacă ea n-ar fi şoptit:

– Sânge străin a fost. Varsă-l pe-al tău...

Şi-a-nfipt stiletu-n gât. Pe urmă, horcăind, s-a liberat de straie. Şi s-a unit cu ea. Urlând. Urlând ca nişte fiare s-au contopit, luminăţia-ta!

Da' am urlat şi io. De multă spaimă! Şi-am dat în plâns de prunc înfricoşat.

În urmă, printre lacrimi, am văzut. Creştea, din ei, un zid de neguri. Se înălţa şi se lăţea! Şi ei s-au dus. Aşa, parcă s-ar fi topit. Da' a rămas în zid o gaură, o... poartă. Avea conturul lor, îmbrăţişaţi. Şi io vedeam prin ea spre alt tărâm. Cred c-alt tărâm era! Şi de acolo năboiau, puhoi, o umbră după alta, negre, nalte şi late, da' mai subţiri ca pânza de paing, subţiri cum nu-i nimic!

Io am fugit, cu groază, afară din sălaşu' blestemat. Da-n uşă-am dat cu Maud piept în piept.

Nu mi-a fost greu să-l recunosc, că-n urma lui, purtând în fiecare mână o făclie, venea un moş, chiar ăl de ne fusese, o noapte mai 'nainte, gazdă-n sat.

– Dă-te din drum, băiete! a zis moşneagu'. Şi şterge-o de aci! Ori, dacă mai rămâi, ai grijă să-ţi ţii umbra în spatele lu' Maud! Da' mereu!

Io n-am răspuns. Că dinţi-mi clăţăneau de nu puteam vorbi! Însă din calea lu' Maud m-am ferit.

El a intrat, urmându-şi umbrele-i lungi, zvârlite înaintea-i de făclii. S-a dus către iatacu' Alondei, a de-mi fusese mie – da' parcă de atuncea se scursese-un veac! – vis peste poate de frumos, da' cât de mincinos, Cerule Sfânt!

Acolo, peste pragu' ăla de iatac, se prelingea, uriaşă, întâia umbră scăpată din tărâmu' ălălalt. Moşu' a mişcat cu grabă o făclie, şi-o umbră de-a lu' Maud s-a scurs, deodată, peste umbra rea. Maud s-a clătinat. Da' tot a trecut pragu'. Cu moşu-n urma lui, rotind ca un nebun făcliile-amândouă, trântind umbra lu' Maud când pe pereţi, când pe podea, când sus, pe bagdadie, când prin vreun ungher und' bănuia vreo umbră blestemată, când peste poarta pe care alte umbre dădeau a năvăli!

Când încăperea a rămas curată, Maud tremura. Şi Moşu' răsufla cu greutate, da' tot nu s-a lăsat! A mânat iară umbrele lu' Maud; pân' ce le-a potrivit s-astupe-n totu' poarta ce mai păstra conturu' bietului Hylm cu-Alonda-mbrăţişat.

Atuncea făcliile s-au stins şi Maud a zbierat. Ştii, înălţimea ta, cum zbiară omu' prăvalit în hău din vârf de stâncă?

Io eram gata să leşin. Da' o lumină-a pâlpâit. Era moşneagu', aprinsese-o lumânare.

Eram numai noi doi în ăl iatac! Nu era zid de negură, nu erau umbre, nu mai era Maud. Nu era nici Alonda. Nici Hylm nu mai era!

Moşu' a chicotit.

– Maud a strâns în trup toţi narzii ceia! Ehe! Pe toţi i-a strâns! A fost voinic! Ba le-a închis şi poarta! Le-a-nchis-o-n nas când s-a zvârlit, cu ei cu tot, în cel tărâm al lor! Tărâm afurisit! E, da' pe Maud tot l-or primi ei bine, că zice-se c-acolo tot ce-i suflet de viteaz îi şi slăvit!

Io am scâncit:

– Da, moşule. Alonda...?

– Ehe! Alonda! Ceea, taică, o primi răsplată, că de deschis, vezi tu, ea a deschis! Acu' nunteşte cu Ub-nardu' ei! Iar Hylm şi ceia fraţi ai lui li-s robi smeriţi!

EPILOG

Strâns-am acestea pe un prinde-vorbă chiar eu, Kodd Doc, Înalt Iscoditor. Şi aranjatu-le-am, nu fără trudă, în aşa chip încât slăvitul Ub-ubar să afle-n ascultarea lor, o desfătare.

Şi am acum a mai adăuga c-acolo, în cea îndepărtată Ubarie, am dat răsplată în odoare de preţ acelui moş de-a ajutat la mântuirea de primejdia ce-a fost. Iar el le-a împărţit între feciori, şi-n două zile s-a şi călătorit dintre cei vii. Că, pasămite, în lupta cu nard-umbrele prea mult s-a istovit!

Lui Budd, Ubarul locului, i-am dat povaţă să ridice chip de piatră fiului pierdut, statornicind să se smerească spre dânsul trecătorii, iară Ubru-Cu-Du-Bru să le istorisească, cu cele patru guri plăcute la taifas, câte au fost acolo întâmplate. Şi i-am mai dăruit Ubarului acelui şi cinci roabe, toate nurlii, doar-doar l-or ogoi de pierderea Alondei şi i-or dărui copii în locul celor ce l-au părăsit.

Lui Tarr şi Trom le-am înlesnit să plece-n lumea lor, unde părinţii de dor or fi albit.

Şi am zăbovit în cele locuri la îngropăciunea Babei Hâda, farmecfăcătoarea. Căci, pricepând că are-n fiica Ubarului urmaşă cu temei, cu sufletu-mpăcat s-a dat în braţe morţii, bându-şi licoarea ce din vina lui Hylm se preschimbase!

Iară Loena, luând cu sine cel ceaun şi cele pirostrii ce-a moştenit, s-a învoit a mă urma spre a trăi în preajma Ub-ubarului, fie slăvit în veci! Şi bucuroasă va veghea cu ochi-i limpezi – ochii acei din care nălucile s-au dus – asupra fericirii acestei Ub-ubarii, a cărei Ub-farmecfăcătoare pe drept merită a fi!

Pe lângă acestea, s-a învoit frumoasa a se da de ştire puternicului nostru Ub-ubar că dacă trupul ei, cel care nu l-a cunoscut decât pe Maud, fratele ei jertfit, găsi-va desfătări depline în braţele unui bărbat cu faimă şi mult vrednic de slavă, aceasta nu va fi temei ca tainele pe care ea le stăpâneşte să se piardă, sau ca să i se-mpuţineze harul, ci, dimpotrivă, numai astfel, tot ce ştie şi ce poate, fi-va însutit!

DAN D. FARCAȘ

PROVINCIALISMUL TEMPORAL

Ficțiunea de anticipație, s-a spus, reprezintă unul dintre tainicele laboratoare ale invențiilor viitorului. E drept, ea a fost mai aproape de nevoile și dorințele omenești (nemurire, planete inteligente, călătoriile în timp etc.) decât de evoluția firească a științei și tehnologiei. Dacă de cele mai multe ori „fiction"-ul a prezis realizările „nonfiction" ale științei, au fost și neconcordanțe notabile. Astfel, mașina timpului duce la contradicții care ne fac să credem că realizarea ei va trebui amânată *sine die*. Pe de altă parte, sfârșitul veacului nostru este dominat de INTERNET, de realitatea virtuală, de industria informației și inteligenței, de ingineria genetică etc., care au intrat în vizorul SF-ului abia după ce au părăsit planșeta proiectanților.

Și totuși, nu putem să elogiem suficient rolul ficțiunii în ruperea sau ocolirea clișeelor, tot așa cum nu încetăm să ne minunăm de ochelarii de cal pe care știința oficială se complace uneori să-i poarte. Se insinuează în acest sens că dacă savanții din secolele trecute rătăceau orbecăind (flogisticul, eterul, magnetismul animal etc.), noi, în schimb, am ieșit definitiv la lumină, trăim într-o epocă fericită în care am găsit singura cale dreaptă posibilă, cea a științei pe care o cunoaștem, o epocă în care ne-am lămurit, în linii mari, cam cum stăm cu materialitatea lumii, cu legile fizicii etc.

De pildă, știm (o dată pentru totdeauna) că viața nu poate exista decât în corpuri materiale, aflate pe Pământ sau pe o planetă asemănătoare, dar, vai, prea depărtată, la care nu vom ajunge niciodată, deoarece viteza luminii nu poate fi depășită, dar către care este firesc să trimitem mesaje sub formă de emisiuni radio, sau sonde spațiale în care am pus inscripții în binar etc.

Această mentalitate nu ne caracterizează de ieri de azi. Cu toate acestea nu ne-am învățat minte. Cel ce a fost cea mai proeminentă personalitate în domeniul studierii OZN-urilor, profesorul J. Allen Hynek, numea această mărginire *provincialism temporal*. Exemplele sunt nenumărate și, deși sunt în general cunoscute, cred că merită să mai fie reproduse o dată în plus, pentru a ne aduce cu picioarele pe Pământ.

Sextus Frontius, inginer din vremea împăratului Vespasian, scria acum aproape două mii de ani: „nu mai există idei pentru alte noi lucrări și mașini de război; perfecțiunea lor a atins limita și nu văd cum ar mai putea fi îmbunătățite". Leonardo da Vinci era convins că tot ce se putea descoperi în matematică fusese deja descoperit de înaintașii săi. Când în 1801 astronomul Piazzi a zărit cu telescopul pe cer primul asteroid – Ceres, filozoful F. Hegel a demonstrat că așa ceva nu era cu putință. Lavoisier

susţinuse în Academia Franceză, cu câtva timp înainte, că nici meteoriţii nu pot exista, zicând: „Nu pot să cadă pietre din cer, fiindcă nu există pietre în cer".

Fiziologul Claude Bernard declara la mijlocul secolului trecut: „Să închidem uşile. Nimeni nu-i va egala vreodată pe giganţii care au inventat maşina cu aburi". Experţii lui Napoleon al III-lea au demonstrat că dinamul electric nu se va învârti niciodată şi că toate motoarele electrice sunt, de fapt, nişte variante de *perpetuum mobile*.

Când Th.A. Edison a prezentat Academiei Franceze fonograful pe care-l inventase, savantul J. Bouilleaud a declarat că este imposibil şi va fi pe veci imposibil ca nişte aparate din lemn şi metal să reproducă miracolul vocii omeneşti. Când fonograful a scos primele sunete, cineva din asistenţă a sărit să-l strângă de gât pe inventator, pe care-l credea ventriloc, strigând – iată secretul invenţiei!

În 1875, directorul oficiului de patente din Statele Unite şi-a prezentat demisia secretariatului de stat pentru comerţ, pe motiv că n-are rost să mai rămână în post o dată ce, practic, tot ce se putea inventa a fost inventat. În 1877, marele chimist Marcellin Berthelot scria: „Universul nu mai are de acum înainte nici un mister". În 1895, profesorul Lippmann îşi sfătuia unul dintre studenţi, care dorea să devină fizician, să renunţe la această idee dacă nu vrea să devină un ratat. La vremea respectivă, practic toţi fizicienii erau de acord că „fizica este o ştiinţă închisă", în care descoperiri importante nu mai sunt posibile.

În 1895, Lord Kelvin (acelaşi cu renumitul fizician W. Thomson), preşedinte al Societăţii Regale Britanice, afirma cu tărie că „zborul cu vehicule mai grele decât aerul este imposibil". Aceeaşi opinie o susţine şi Simon Newcomb, ca şi multe alte renumite personalităţi. Lord Kelvin deţine, de altfel, chiar un mic record în acest sens, el declarând şi faptul că „radioul nu are nici un viitor", ori că „razele X se vor dovedi un eşec".

În 1898, Edouard Branly, unul dintre pionierii radiofoniei, a hotărât să renunţe la experienţele sale lipsite de perspectivă, devenind medic de cartier şi instruindu-şi guvernanta să interzică copiilor săi să mai citească Jules Verne, deoarece ideile false deformează spiritele necoapte. Cu câtiva ani mai înainte, fizicianul H. Hertz, cel după care undele radio mai sunt numite şi „unde hertziene", a scris camerei de comerţ din Dresda că ar trebui descurajate cercetările legate de undele electromagnetice pe care le descoperise, întrucât ele nu vor avea nici o aplicabilitate practică.

Fizicianul Robert Millikan, laureatul premiului Nobel, afirma în 1923 că „nu pare verosimil ca omul să poată folosi vreodată puterea atomului". Henry Poincaré afirmase şi el cu câtva timp înainte că „Bunul simţ singur este suficient să ne spună că distrugerea unui oraş prin dezintegrarea unei jumătăţi de kilogram de metal este o imposibilitate evidentă". E. Rutherford, unul dintre primii savanţi care au obţinut fisiunea nucleară, întrebat fiind, în 1935, când anume va putea fi utilizat practic acest proces, a răspuns – niciodată. Ceva mai târziu, W. Churchill îşi exprima şi el opinia că „energia atomică ar putea fi la fel de bună ca explozibilii noştri de azi, dar e puţin probabil să producă lucruri mai periculoase".

La apariţia locomotivei cu aburi se spunea că la o viteză mai mare de 30 kilometri pe oră oamenii se vor sufoca, ori le vor plesni plămânii. În 1932, astronomul F.R. Moulton, de la Universitatea din Chicago opina că „nu-i nici o speranţă ca ideea fantastică a zborului spre Lună să devină realitate, din cauza problemelor insurmontabile pe care le pune depăşirea barierelor gravi-

tației pământene". La începutul anilor '40 era unanim acceptată părerea că avioanele nu vor putea depăși 700 kilometri pe oră, apoi, după câțiva ani, viteza sunetului. La ora actuală, limita este viteza lumii, până la care, oricum, mai avem...

Pe omul din zilele noastre, hipnotismul colectiv al anilor de școală îl face să creadă că *știința*, așa cum este ea cuprinsă în manuale, reprezintă însuși planul după care se călăuzește natura, prin urmare, dacă un fenomen nu rezultă din axiomele și teoremele știute, atunci acel fenomen nu poate exista, iar dacă avem fenomenul chiar sub ochii noștri, trebuie să fim convinși că suntem pradă unei iluzii.

Este surprinzător cât de puțini își pun problema că știința noastră va fi urmată (sperăm...) de știința secolului XXI, apoi de cea a celui de al XXII-lea ș.a.m.d. (la nesfârșit!), iar reprezentanții acestora vor glumi pe seama rătăcirilor științei secolului al XX-lea și se vor minuna auzind despre pretențiile noastre de atoateștiutori. Aproape nimeni nu conștientizează că va exista o știință și peste o mie de ani, sau zece mii, ori o sută de mii de ani, iar urmașii noștri îndepărtați se vor confrunta și ei cu probleme pentru care nu vor avea răspuns, că teoriile pe care le vor construi, le vor nărui pe cele precedente, și aceasta nu doar în mici detalii, ci, adesea, în profunzimea viziunii generale.

Iată de ce *nonfiction*-ul nu constă în interpretarea unor realități prin prisma a ceea ce știm la ora actuală, ci trebuie să fie o deschidere fără prejudecăți spre „miraculosul" din jurul nostru. Tot așa cum *fiction*-ul de „anticipație" nu este un exercițiu de aplicare a unor principii științifice la întâmplări mai mult sau mai puțin fantastice, ci, înainte de toate, o intuire, pe căi, poate, nu totdeauna raționale, a unor lumi alternative.

CONCURS SF !

În speranța că peisajul literar românesc se va îmbogăți cu noi modele culturale, Partidul Democrat – Organizația de Tineret a Municipiului București lansează un concurs național de literatură cu teme la libera alegere din genurile SF, Horror sau Fantasy.

Concurenții pot participa cu un număr nelimitat de lucrări, taxa de înscriere fiind de 10.000 lei pentru fiecare lucrare, taxă ce se va trimite prin mandat poștal pe adresa: RAYMOND NICOLAU CP 35-20, sector 5, București.

Lucrările trebuie să fie nepublicate și să nu depășească 30 pagini (dactilografiate). Ele vor fi însoțite de un moto ce se va regăsi într-un plic alăturat sigilat, ce va conține și numele, data nașterii, adresa, numărul de telefon, precum și dovada plății taxei de înscriere.

Pot lua parte la concurs cei născuți după 1 ianuarie 1960.

Premiile în bani, în valoare de *3.000.000 lei*, vor fi susținute și de alte premii surpriză, precum și de publicarea lucrărilor câștigătoare în suplimentul „Fețele Culturii" al cotidianului „AZI".

Festivitatea de premiere va avea loc la o dată ulterior stabilită ce va fi anunțată.

Așteptăm doritorii să-și trimită lucrările la adresa: CP 35-20, sector 5, București, cu specificarea „Pentru Concurs", data limită de înscriere fiind 15 ianuarie 1998 – data poștei.

Mai multe informații, la adresa de mai sus sau/și la numărul de telefon: 01/638.56.23.

RADU PAVEL GHEO

UN DICȚIONAR ZDRENȚUIT

Începând cu numărul 540, revista „Anticipația" a început să publice un *Dicționar sintetic de Literatură S.F.* realizat de Cristian și Mihaela Ionescu. Nu dorim să negăm efortul de documentare făcut de cei doi autori, mai ales că atâta timp cât *Enciclopedia*... lui Clute și Nicholls este cvasi-inaccesibilă cititorului român (și asta nu din cauza necunoașterii limbii) se simte necesitatea unui astfel de dicționar românesc care să poată servi drept sursă de informare cititorului interesat. Nu vrem nici să anulăm demersul celor doi autori în virtutea ideii (păgubitoare) că „decât un dicționar prost, mai bine deloc". Căci acest dicționar nu excelează deocamdată prin calitatea redactării sale; reguli de bază ale alcătuirii unui astfel de dicționar (sau oricărui dicționar) fiind încălcate fie din necunoaștere, fie din lipsa informațiilor necesare. Iată câteva dintre obiecțiile pe care le-am ridica, sperând că autorii vor avea receptivitatea necesară pentru a corecta câteva lucruri fără de care dicționarul analizat aici poate deveni cu ușurință o operă avortată.

1) Dicționarul de față este intitulat „sintetic". Spre deosebire de – să zicem – unul analitic, se dorește ca el să furnizeze informație concentrată. În cazul lui *Ackerman, Forrest James* însă autorii dau mult mai multe informații decât sunt necesare în comparație (de exemplu) cu Brian Aldiss, căruia, dacă facem abstracție de lista scrierilor publicate, îi sunt dedicate doar 15-16 rânduri față de aproape 20 pentru Ackerman. De altfel, pentru biografia lui Aldani (deci tot făcând abstracție de opera autorului) M. și C. Ionescu se mulțumesc cu 5 rânduri. Credem că spațiul este distribuit cu prea multă generozitate în unele cazuri, iar în altele cu o zgârcenie de data asta justificabilă de ideea „sintetizării".

2) Dicționarul este intitulat „de Literatură S.F.". Nu o să intru în amănunte susceptibile polemicilor de tipul „cutare scrieri (nu) sunt SF". Totuși, considerăm că activitatea lui *Ackerman, F.J.* în fandom nu aparține atât literaturii, cât mișcării SF. Consecvenți cu ei înșiși, autorii vor trebui fie să reducă simțitor acea parte, fie să umple dicționarul cu o mulțime de inițiatori de mișcări, cenacle și reviste SF, din care majoritatea au scris și ei câteodată (ca și Forrest Ackerman) povestiri cu oarecare impact. Mai mult, introducerea lui *Adamski, George*, ozenolog fanatic, pe motivul că unii cercetători îi consideră relatările (imaginare sau nu) drept scrieri SF ar putea duce la transformarea posibilului volum într-un dicționar al ozenologiei, paranormalului și paraștiințelor, depărtându-se de la scopul declarat.

3) Nu am înțeles cu ce sens este folosit termenul „proto-SF". Este vorba de scrieri publicate înainte de secolul al 20-lea? Dacă Edmond About este scriitor de „proto-SF", povestirile cu tentă SF ale lui E.A. Poe (care murise înainte ca About să-și publice volumele) nu pot fi considerate decât tot „proto-SF". De altfel acest termen, oricine l-ar folosi, nu are acoperire teoretică. Astfel, presupunem că *La Repubblica Imaginaria* a lui Ludovico Agostini (carte apărută? scrisă? între 1583 și 1590) este mai degrabă o *utopie* (termen existent în teoria și critica literară, dar de care autorii acestui dicționar nu amintesc aici) decât ca o scriere „proto-SF". Dacă termenul se referă însă la recuzita SF primitivă folosită de autorii respectivi, atunci istoria „proto-SF"-ului se poate întinde până prin anii '930. Încetățenirea lui într-un astfel de sens ar întări însă ideea că literatura SF este judecată nu prin valoarea literară, ci prin recuzita SF, fapt care nu ar contribui la ridicarea standardelor valorice ale literaturii SF.

4) Mai grav ne apare faptul că, atât în redactarea casetelor cu autori, cât și în cazul fanzinelor sau revistelor SF, lucrarea dovedește lipsa unei organizări și a unor criterii unice de redactare care ar da coerență dicționarului. În principiu există anumite reguli care nu pot fi încălcate. Vom lua mai întâi cazul autorilor, unde în mod normal sunt

necesare câteva informaţii:

a) numele autorului, precum şi eventualele pseudonime;

b) datele biografice sau – în cazul unui „dicţionar sintetic" – cel puţin anul naşterii şi (dacă este necesar) al morţii autorului;

c) operele publicate (titlul original şi, eventual, tradus), anul şi locul publicării. Este posibilă (eu aş zice „necesară") informarea cititorului asupra operelor traduse în română, cu editura şi data apariţiei traducerii (în cazul autorilor străini).

Presupunem că numai lipsa de informaţie (honni soit qui mal y pense) a făcut ca lucrurile să stea aşa de învălmăşit în dicţionarul analizat aici. Dar iată, analizând pe literele înşirate mai sus, cum stau lucrurile:

a + b) ALDANI, Lino (Italia; n. 1926, San Cipriano/Pavia) + ALDISS, Brian Wilson (Marea Britanie; n. 18.08.1926, Norfolk); – aici autorii ne răsfaţă, oferindu-ne în cazul lui Aldiss chiar şi data exactă a naşterii sale (de ce nu şi la Aldani?);

– ABDULLAH, Achmed (SUA) + Acasandri, Eugen (România) + ADMIRALSKI, Aleksandr (Rusia) + ALEKSEEV, (?) (Rusia) + o mulţime de alte nume, poate mai puţin importante (dar atunci ce caută în dicţionar?) sau mai importante (l-am numi aici pe Mihai Alexandru) despre a căror vârstă sau epocă de creaţie ne putem face o idee vagă privind data publicării scrierilor;

c) iniţial am crezut că autorii au tradus în română numai titlul operelor care au fost şi publicate în română. Nu este aşa (de exemplu *Helliconia-Iarna* a lui Brian Aldiss nu a apărut încă, ci doar primele două volume ale trilogiei). Pe ce principiu avem la unele scrieri atât varianta tradusă a titlului, cât şi titlul original, iar la altele doar titlul original?

O altă problemă este cea a locului unde au apărut respectivele scrieri. În cazul volumelor este necesar să existe anul publicării acestora (regulă iarăşi respectată fără prea multă stricteţe, cum se poate vedea în cazul lui Aldiss, dar şi la Alphonse Allais), iar în cazul povestirilor cel puţin locul unde au fost publicate şi anul publicării. Şi atunci ce ne facem la: ANANIA, Iulia Cornelia (România): *Jov* (1990), *Legea* (1992), *Aglomeraţie* (1992)? Unde putem găsi aceste povestiri? În ce reviste/volume? La ce edituri au fost publicate romanele autorilor români sau antologiile lor de povestiri (vezi ANANIA, George)? Ce să înţelegem la ALEXANDER, Karl (SUA): *Time after Time,* unde nu este specificat nici măcar anul publicării? De altfel, autorii nu ne dau nici măcar vreo indicaţie cum am putea deosebi un titlu de roman de titlul unei povestiri, acestea fiind înşirate de-a valma. Singura regulă respectată cu stricteţe pare a fi aceea a ordinii alfabetice.

În ceea ce priveşte traducerile în română, credem că cel puţin la unele opere semnificative ar fi necesară o cât de mică indicaţie. Cititorul nu va câştiga nimic dacă va şti titlul original al cărţii lui Aitmatov *O zi mai lungă decât veacul* şi oricum nu mai mult decât dacă ar şti că Editura Univers a publicat volumul (romanul) atât înainte de 1989, cât şi (reeditat) după 1990 (nu dau anul exact fiindcă n-am volumul la îndemână şi nu fac un dicţionar).

Nu o să intrăm în polemica legată de apartenenţa la SF a unor scrieri incluse în dicţionarul acesta sintetic (deşi romanul lui Aitmatov sau volumul *Aventurile domnului Ionel Lăcustă-Termidor* a lui F. Aderca, volum nu mai SF decât *Sărmanul Dionis* al lui Eminescu, sunt posibile născătoare de discuţii), ci m-aş referi la unele erori de informaţie: volumul lui C-tin Abăluţă (*Ultimele ştiri din planeta simetrică,* apărut la Cartea Românească) nu este de teatru SF, ci de *proză* SF de tip jurnalistic. Mihai Alexandru a publicat, pe lângă povestirile amintite în dicţionar (întâmplător ştiu că sunt povestiri şi nu volume) o culegere de povestiri intitulată *Septembrie, la amiază* şi apărută la Editura Helicon (anul ?).

În fine, am înţeles că folosirea sintagmei *Scrieri (SF)* sugerează că autorul respectiv a mai scris şi altceva, iar simplul *Scrieri* sau lipsa oricărei indicaţii înainte de titlurile operelor implică faptul că autorul este un scriitor exclusiv de SF. Dar pentru alţi cititori lucrurile pot să nu fie aşa de clare. Mai credem că o oarecare diferenţiere valorică se poate face între ALBANI, Tiron şi AITMATOV, Cinghiz, chiar dacă spaţiul dedicat fiecăruia este, paradoxal, egal. O simplă adăugire tip „valoros", „tradus în zeci de limbi", „reputat", „recunoscut", „extraordinar" poate crea o scară valorică oarecare pentru a ajuta orientarea potenţialului lector. Această scară, cât şi terminologia necesară, rămâne la latitudinea autorilor (am înşirat doar nişte epitete posibile, fără pretenţii), la fel ca şi posibilitatea ne-creării ei. Dar ar fi păcat...

Cam atât despre autori. Ar mai fi unele probleme mărunte legate de fanzine, reviste, antologii. Poate n-ar fi rău ca autorii volumului să folosească aceleaşi segmente de informaţie necesară în mod *unitar,* astfel încât să ştim că fanzinul „Ad Infinitum", despre care se spune doar că a fost un „periodic editat în Spania în cursul anului 1969", a

avut „n" numere, o periodicitate de... (săptămânal, lunar, trimestrial), a publicat literatură, critică, etc. Prin faptul că autorii şi titlurile operelor lor apar amestecate (povestiri izolate, volume de povestiri, romane), cititorul nu va face deosebirea – fără a se informa şi din alte surse – între (să zicem) romanul *Eclipsă 2000* al lui L. Aldani şi povestirea *Krakenul* a aceluiaşi autor. Prin lipsa unei conexiuni între autori şi fanzine/reviste/antologii acelaşi cititor neavizat nu va avea imaginea importanţei revistei *Amazing Stories* pentru o pleiadă de autori americani, care s-au lansat prin această revistă. Iar o casetă tip: „AMBIT – periodic editat în Marea Britanie (anul/anii?, periodicitate? editor?) e, pur şi simplu, non-informativă.

Am mai remarca şi unele omisiuni. De exemplu, Iulia Anania (de care am amintit mai sus) are o povestire publicată în antologia Nemira pe anul 1995. Mai importantă mi se pare omiterea unei publicaţii româneşti de SF: *Alternativ-SF* din Iaşi, care apare fără întrerupere de aproape doi ani. Iniţial supliment SF de 2 pagini format mare (tip A2-cred) în cotidianul ieşean „24 de ore" (aprilie 1995 – octombrie 1995), a trecut apoi la 4 pagini (octombrie 1995 – septembrie 1996), a avut o perioadă scurtă (11 săptămâni) în care a apărut separat (8 pagini A3, septembrie 1996 – ianuarie 1997), revenind recent la 4 pagini A2 în cadrul cotidianului. A apărut săptămânal (joia sau vinerea) şi în ea au publicat mulţi autori români cunoscuţi, atât din „vechea gardă", cât şi din noua generaţie (amintim pe Dănuţ Ivănescu, Sebastian A. Corn, Ana-Maria Negrilă, M. Hăulică, M. Grămescu, A. Cărăşel, Mihai Samoilă).

Ce am îndrăzni a propune autorilor dicţionarului sintetic de literatură SF? În esenţă respectarea condiţiilor autoimpuse (dicţionar, sintetic, literatură SF), ceea ce ar însemna:

1) o mai bună structurare a materialului pe baza sistemelor dicţionarelor de autori deja existente (un dicţionar al literaturii române ar fi un ghid suficient în ceea ce priveşte modul de elaborare a casetelor cu autori şi publicaţii);

2) o sintetizare a materialului, astfel încât dicţionarul să fie relevant pentru literatura SF. Astfel, unele nume de autori sau publicaţii pot foarte bine lipsi, căci o povestire, două sau trei nu fac un autor dacă acestea nu au un impact mare la lector şi, cu atât mai puţin, dacă apar ca scrieri ocazionale (exemple: Vance Aandhal, Paul Ableman, Eugen Acasandri, Ruxandra Adrian). Dacă autorii dicţionarului doresc să pună accent pe SF-ul românesc, vor trebui să se orienteze chiar în multitudinea de povestiri (valoroase sau stupide) apărute în decursul anilor (amintesc că săptămânalul ştiinţific „Magazin" avea, poate mai are încă, o povestire SF în fiecare număr, iar majoritatea erau deplorabile). Selecţia va trebui făcută din perspectiva prezentului, fiindcă un dicţionar poate fi oricând revizuit;

3) o ordonare a materialului bibliografic pe specii literare (povestire, culegere de povestiri, roman), împreună cu informaţii asupra traducerilor în română (în cazul autorilor străini);

4) selectarea şi completarea informaţiilor despre publicaţiile de specific apărute în lume, precum şi eliminarea celor nesemnificative (în cazul în care dicţionarul va rămâne unul sintetic);

5) completarea lipsurilor bibliografice şi un sistem de orientare a cititorului în modul de citire a dicţionarului printr-o notă publicată la începutul lucrării (de exemplu „scrieri (SF)" = scrieri cu caracter Sf al autorului X, autor ocazional de SF);

6) păstrarea caracterului de dicţionar al literaturii prin eliminarea scrierilor şi autorilor din domenii ce au fost asimilate fenomenului SF (ozenistica, paleoastronautica, paraştiinţele), precum şi reducerea la minim a rolului unor personaje din fandomul mondial sau românesc. Un dicţionar de literatură se referă la ficţiuni şi la autorii lor.

Nu am dorit să descurajăm un demers atât de îndrăzneţ ca al celor doi autori. Vroiam doar să remarcăm faptul că încercarea de a elabora o operă cât mai cuprinzătoare cantitativ în detrimentul calităţii materialului prezentat este extrem de riscantă. Pe de altă parte, ţinând cont de caracterul director pe care l-ar putea avea o astfel de lucrare nu doar în cadrul fandomului SF, publicarea unui ansamblu care ar da senzaţia de diletantism entuziast nu ar face decât să scadă calitatea imaginii (şi aşa nu prea măgulitoare) pe care o au cititorii avizaţi vizavi de cei care abordează acest mod literar. Buna selecţionare, structurare şi informare ar putea da o lucrare cu adevărat utilă celor interesaţi. În forma în care a apărut până acum însă, ne îndoim că cineva ar acorda credit informaţiei vaste, dar dezorganizate, publicate în revista „Anticipaţia". Sperăm totuşi că, începutul fiind făcut, cei doi autori nu vor renunţa şi, alegând ceea ce consideră corect din opiniile referitoare la dicţionarul pe care îl proiectează, vor da cititorilor interesaţi un instrument atât de necesar în orientarea printre mormanele de scrieri de acest tip.

POŞTA REDACŢIEI

TIC ROMAN – Un efect ar fi răspunsul de față, care îndeamnă să mai trimiți și alte texte.

IORDACHE GHEORGHE VALENTIN – „Somnul" este un text binișor realizat, cu un final bun, dar aș prefera să mai citesc și altele înainte de a mă pronunța.

MATEI-ALEXANDRU MOCANU – Am reținut „Somn astral", dar pentru almanah a fost prea târziu.

VASILESCU ALEXANDRU – „Mesagerul" este un text alert, însă lipsit de o idee cu adevărat SF, ci mai degrabă desprinsă din *Misiune imposibilă*. Mai trimite. În privința traducerilor, din păcate, nu le putem accepta decât pe cele pentru care avem copyright.

CARAMETE LAURENȚIU – Textele nu sunt foarte reușite din punct de vedere literar. La dimensiunile respective, simpla relatare narativă devine obositoare; caută să utilizezi și dialogul.

CĂTĂLIN NEGHINĂ – Str. Obcina Mare, nr.1, bl. F3, apt. 12, sect. 6, București, cod 77346, tel. 746.09.46, vinde colecția completă CPSF Anticipația.

IONIȚĂ DORU – Str. Unității, nr.128, bl.B4A, sc.A, apt.25, sect.3, București, OP 77, dorește să corespondeze cu iubitori ai fantasticului, SF-ului, straniului și nu numai. Garantează răspuns.

LAURA NICOLESCU – Str. 1 Dec. 1918, bl. 60 Vamă, sc. B, apt. 17, Giurgiu. Vinde sau schimbă cărți SF. Cere seriozitate maximă.

ROBERT NUȚU – Am reținut ambele texte, dar din păcate adresa nefigurând pe plicul anexat de tine, n-am putut să te anunț mai devreme.

CARMEN DUVALMA – Textele sunt foarte reușite stilistic, totuși legătura cu SF-ul (chiar și cu fantasticul), este foarte, foarte vagă.

DAN SORICI – Un text reținut nu înseamnă decât că a plăcut suficient de mult pentru a fi păstrat în scopul publicării. Momentul respectiv este imposibil de precizat.

LUCIAN-DRAGOȘ BOGDAN – „Coincidență..." are cam multe erori de logică (un singur exemplu: securitatea este extrem de strictă într-un laborator în care, citez: „se revoluționa știința"). În privința povestirilor reținute și nepublicate, vezi răspunsul anterior.

IOAN PĂTRAȘCU – Am reținut „Luna Goală". „Stress" e amuzantă, dar nu la nivelul anterior.

SPINEANU ANGELA-MARIA – Destul de greu să mă edific după un text de dimensiunile respective. În același timp, sugerez o mai mare exigență față de lucrările propuse pentru publicare.

GRIGORAȘ EMANUEL – Mi-a plăcut foarte mult scrisoarea.

STOIAN CĂTĂLIN – Incitant și liric. Nu obișnuiesc să mă hazardez, dar aștept niște lucruri foarte interesante de la tine. Mai întâi, însă, examenele.

GABRIEL UNGUREANU – Coperta nu este convingătoare, însă desenele au fost reținute. „Reîntoarcerea" este într-o banală cheie fantastică, lipsită de orice fior de sublim al bunelor proze în gen.

MIHAI-DAN PAVELESCU